

T.C.

**ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

**TEMEL EĞİTİM ANABİLİM DALI
OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİ TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI**

**OKUL ÖNCESİ DÖNEM ÇOCUKLARIN EBEVEYNLERİNİN
BABASAVAR ANNELİK DÜZEYLERİYLE ANNE-BABANIN
ÇOCUĞA YÖNELİK İLGİSİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN
İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

EMRE İNCE

Tez Danışmanı

DOÇ. DR. BURCU ÖZDEMİR BECEREN

ÇANAKKALE – 2022

T.C.

ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

TEMEL EĞİTİM ANABİLİM DALI
OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİ TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

**OKUL ÖNCESİ DÖNEM ÇOCUKLARIN EBEVEYNLERİNİN BABASAVAR
ANNELİK DÜZEYLERİYLE ANNE-BABANIN ÇOCUĞA YÖNELİK İLGİSİ
ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

EMRE İNCE

Tez Danışmanı

DOÇ. DR. BURCU ÖZDEMİR BECEREN

Bu çalışma, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri
Koordinasyon Birimi tarafından desteklenmiştir.

Proje No: SYL-2020-3329

ÇANAKKALE – 2022

T.C.
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

Emre İNCE tarafından Doç. Dr. Burcu ÖZDEMİR BECEREN yönetiminde hazırlanan ve **25/04/2022** tarihinde aşağıdaki jüri karşısında sunulan “**OKUL ÖNCESİ DÖNEM ÇOCUKLARIN EBEVEYNLERİNİN BABASAVAR ANNELİK DÜZEYLERİYLE ANNE-BABANIN ÇOCUĞA YÖNELİK İLGİSİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**” başlıklı çalışma, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü **Temel Eğitim Anabilim Dalı**’nda **YÜKSEK LİSANS TEZİ** olarak oy birliği ile kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri

İmza

Doç. Dr. Burcu ÖZDEMİR BECEREN
(Danışman)

Doç. Dr. Emine Ferda BEDEL

Doç. Dr. Atiye ADAK ÖZDEMİR

.....

.....

.....

Tez No : 10323215

Tez Savunma Tarihi : 25/04/2022

.....

Doç. Dr. Yener PAZARCIK

Enstitü Müdürü

.././20..

ETİK BEYAN

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Tez Yazım Kuralları'na uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada; tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi, kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı, bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu, bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi taahhüt ve beyan ederim.

Emre İNCE
25/04/2022

TEŞEKKÜR

Bu tezin gerçekleŐtirilmesinde, çalıŐmam boyunca benden bir an olsun yardımlarını esirgemeyen, tecrübelerinden ve düŐüncelerinden yararlanmama fırsat veren, saygı değer danışman hocam Doç. Dr. Burcu ÖZDEMİR BECEREN'e çok teşekkür ederim.

Çalışma süresince tüm zorlukları benimle göğüsleyen, hayatımın her evresinde bana destek olan değerli aileme sonsuz teŐekkürlerimi sunarım.

Emre İNCE
anakkale, Nisan 2022

ÖZET

OKUL ÖNCESİ DÖNEM ÇOCUKLARIN EBEVEYNLERİNİN BABASAVAR ANNELİK DÜZEYLERİYLE ANNE-BABANIN ÇOCUĞA YÖNELİK İLGİSİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Emre İNCE

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Temel Eğitim Anabilim Dalı

Okul Öncesi Eğitim Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Doç. Dr. Burcu ÖZDEMİR BECEREN

25/04/2022,137

Bu çalışmanın amacı, okul öncesi dönem çocukların ebeveynlerinin babasavar annelik düzeyleriyle anne-babanın çocuğa yönelik ilgisi arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktır.

Okul öncesi dönem çocukların ebeveynlerinin babasavar annelik düzeyleriyle anne-babanın çocuğa yönelik ilgisi arasındaki ilişkiyi inceleyen bu çalışmada nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 4-6 yaş grubu çocuğu olan ebeveynler (412 anne ve 412 baba) oluşturmaktadır. Veri toplamak için “Demografik Bilgi Formu”, “Babasavar Annelik Ölçeği” ve “Çocuğa Yönelik Anne-Baba İlgisi Ölçeği” kullanılmıştır.

Okul öncesi dönem çocukların ebeveynlerinin babasavar annelik düzeyleriyle anne-babanın çocuğa yönelik ilgisi arasındaki ilişkiyi ortaya koymak için korelasyon analizi yapılmıştır. Yapılacak istatistiksel analizler için parametrik ve nonparametrik testler uygulanmıştır.

Analizler sonucunda, “Geleneksel Annelik” için kız çocukların lehine anlamlı bir fark tespit edilmiştir. “Geleneksel Annelik” ve “Babasavar Annelik”, annelerin eğitim düzeyine ve baba eğitim düzeyine göre, ilköğretim-ortaöğretim mezunları lehine istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır. “Geleneksel Annelik” ve “Babasavar Annelik”, babaların çalışma saatine göre daha fazla çalışan babaların lehine anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Anne Bekçiliği, Anne-Baba İlgisi, Ebeveyn Davranışları, Baba Katılımı.

ABSTRACT

The Investigation Of The Relationship Between Maternal Gatekeeping Levels And Parental Involvement Of Parents Of Preschool Children

Emre İNCE

Çanakkale Onsekiz Mart University

School of Graduate Studies

Department of Basic Education

Master of Science Thesis in Preschool Education

Co-Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Burcu ÖZDEMİR BECEREN

25/04/2022,137

The aim of this study is to reveal the relationship between the level of maternal gatekeeping of the parents of preschool children and the parental involvement towards the children.

Relational screening model, one of the quantitative research methods, was used in this study, which examines the relationship between the level of maternal gatekeeping of the parents of preschool children and the parental involvement towards the children. It consists of parents (412 mothers and 412 fathers) with children aged 4-6 years attending pre-school education institutions. "Demographic Information Form", "Maternal Gatekeeping Scale" and "Parental Involvement Towards Children Scale" were used to collect data.

Correlation analysis was conducted to reveal the relationship between the levels of maternal gatekeeping of the parents of preschool children and the parental involvement towards the children. Parametric and nonparametric tests were applied for the statistical analyzes to be made.

As a result of the analysis, a significant difference was found in favor of girls for "Traditional Motherhood". "Traditional Motherhood" and "Maternal Gatekeeping" difference statistically in favor of primary-secondary education graduates according to the education level of the mothers and the education level of the fathers. "Traditional

Motherhood” and “Maternal Gatekeeping” difference significantly in favor of fathers who work more according to fathers' working hours.

Keywords: Maternal Gatekeeping, Parental Involvement, Parenting Behaviours, Paternal Involvement

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

JÜRİ ONAY SAYFASI.....	i
ETİK BEYAN.....	ii
TEŞEKKÜR.....	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER	viii
TABLolar DİZİNİ.....	xv

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

1.1. Problem	1
1.2. Amaç	2
1.3. Önem	3
1.4. Varsayımlar	4
1.5. Sınırlılıklar	4
1.6. Tanımlar	4

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Aile ile İlgili Temel Kavramlar.....	5
---	---

2.2.	Anne-Baba Tutumları.....	6
2.2.1.	Baskıcı ve Otoriter Anne Baba Tutumu.....	6
2.2.2.	Aşırı Koruyucu Anne Baba Tutumu	6
2.2.3.	Serbest (İzin Verici) Anne Baba Tutumu.....	7
2.2.4.	Dengesiz ve Kararsız Anne Baba Tutumu	7
2.2.5.	İlgisiz ve Kayıtsız Anne Baba Tutumu.....	8
2.2.6.	Reddedici Anne Baba Tutumu	8
2.2.7.	Mükemmeliyetçi Anne Baba Tutumu.....	8
2.2.8.	Güven Verici, Destekleyici, Demokratik Anne Baba Tutumu.....	9
2.3.	Çocuğa Yönelik Anne-Baba İlgisi	9
2.4.	Anne Baba Çocuk İlişkisi.....	10
2.5.	Anne Bekçiliği	11
2.5.1.	Farklı Kültürlerde Bekçilik.....	12
2.5.2.	Kolaylaştırıcı ve Destekleyici Bekçilik (Facilitative-Supportive Gatekeeping).....	14
2.5.3.	Kısıtlayıcı-Engelleyici Bekçilik (Restrictive Gatekeeping).....	14
2.5.4.	Koruyucu-Kontrol Edici Bekçilik (Protective Gatekeeping).....	15
2.5.5.	Ebeveyn Bekçiliği (Parental Gatekeeping).....	15
2.5.6.	Babalık Bekçiliği (Paternal Gatekeeping).....	16
2.5.7.	Annelik Bekçiliği (Maternal Gatekeeping).....	16
2.5.8.	Kapı Aralayıcı Anne Babalık (Parental Gateopening).....	16
2.5.9.	Kapı Aralayıcı Babalık (Paternal Gateopening)	17
2.5.10.	Kapı Aralayıcı Annelik (Maternal Gateopening).....	17
2.6.	Anne Bekçiliği ile İlgili Araştırmalar.....	17
2.6.1.	Dünya’da Anne Bekçiliği ile İlgili Araştırmalar.....	17

2.6.2	Türkiye’de Anne Bekçiliği ile İlgili Araştırmalar.....	25
-------	--	----

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

	ARAŞTIRMA YÖNTEMİ	28
--	-------------------	----

3.1.	Araştırmanın Modeli.....	28
3.2.	Evren ve Örneklem.....	28
3.3	Veri Toplama Araçları.....	33
3.3.1.	Demografik Bilgi Formu.....	33
3.3.2.	Babasavar Annelik Ölçeği.....	33
3.3.3.	Çocuğa Yönelik Anne-Baba İlgisi Ölçeği.....	34
3.4.	Verilerin Toplanması.....	35
3.5.	Verilerin Analizi.....	35

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

	ARAŞTIRMA BULGULARI	38
--	---------------------	----

4.1.	Babasavar Annelik ve Annenin Çocuğa Yönelik İlgisi Arasındaki İlişkinin İncelenmesine Yönelik Bulgular.....	38
4.2.	Babasavar Annelik ve Babanın Çocuğa Yönelik İlgisi Arasındaki İlişkinin İncelenmesine Yönelik Bulgular.....	40
4.3.	Annenin Çocuğa Yönelik İlgisi ve Babanın Çocuğa Yönelik İlgisi Arasındaki İlişkinin İncelenmesine Yönelik Bulgular.....	41

4.4.	Okul Öncesi Dönem Çocukların Ebeveynlerinin Babasavar Annelik Düzeyleri; Çocuğun Cinsiyetine, Çocuğun Yaşına, Annelerinin Eğitim Düzeylerine, Babalarının Eğitim Düzeylerine, Annelerin Çalışma Saati Düzeylerine, Babaların Çalışma Saati Düzeylerine, Annelerin Gelir Düzeylerine, Babaların Gelir Düzeylerine Göre İncelenmesine Yönelik Bulgular.....	42
4.4.1.	Babasavar Annelik Puanlarının Çocuğun Cinsiyetine Göre İncelenmesine Yönelik Bulgular.....	42
4.4.2.	Babasavar Annelik Puanlarının Çocuğun Yaşına Göre İncelenmesine Yönelik Bulgular.....	43
4.4.3.	Babasavar Annelik Puanlarının Annelerin Eğitim Düzeylerine Göre İncelenmesine Yönelik Bulgular.....	46
4.4.4.	Babasavar Annelik Puanlarının Babaların Eğitim Düzeylerine Göre İncelenmesine Yönelik Bulgular.....	51
4.4.5.	Babasavar Annelik Puanlarının Annelerin Çalışma Saatine Göre İncelenmesine Yönelik Bulgular.....	56
4.4.6.	Babasavar Annelik Puanlarının Babaların Çalışma Saatine Göre İncelenmesine Yönelik Bulgular.....	61
4.4.7.	Babasavar Annelik Puanlarının Anne Gelir Düzeyine Göre İncelenmesine Yönelik Bulgular.....	65
4.4.8.	Babasavar Annelik Puanlarının Baba Gelir Düzeyine Göre İncelenmesine Yönelik Bulgular.....	72
4.5.	Okul Öncesi Dönem Çocukların Anne ve Babalarının Çocuğa Yönelik İlgi Düzeyleri; Çocuğun Cinsiyetine, Çocuğun Yaşına, Annelerinin Eğitim Düzeylerine, Babalarının Eğitim Düzeylerine, Annelerin Çalışma Saati Düzeylerine, Babaların Çalışma Saati Düzeylerine, Annelerin Gelir Düzeylerine, Babaların Gelir Düzeylerine Göre İncelenmesine Yönelik Bulgular	76
4.5.1.	Okul Öncesi Dönem Çocukların Annelerinin Çocuğa Yönelik İlgi Puanlarının Çocuğun Cinsiyetine Göre İncelenmesine Yönelik Bulgular.....	77

4.5.2.	Okul Öncesi Dönem Çocukların Babalarının Çocuğa Yönelik İlgi Puanlarının Çocuğun Cinsiyetine Göre İncelenmesine Yönelik Bulgular.....	78
4.5.3.	Okul Öncesi Dönem Çocukların Annelerinin Çocuğa Yönelik İlgi Puanlarının Çocuğun Yaşına Göre İncelenmesine Yönelik Bulgular.....	79
4.5.4.	Okul Öncesi Dönem Çocukların Babalarının Çocuğa Yönelik İlgi Puanlarının Çocuğun Yaşına Göre İncelenmesine Yönelik Bulgular	80
4.5.5.	Okul Öncesi Dönem Çocukların Annelerinin Çocuğa Yönelik İlgi Puanlarının Annelerin Eğitim Düzeylerine Göre İncelenmesine Yönelik Bulgular.....	84
4.5.6.	Okul Öncesi Dönem Çocukların Annelerinin Çocuğa Yönelik İlgi Puanlarının Babaların Eğitim Düzeylerine Göre İncelenmesine Yönelik Bulgular.....	88
4.5.7.	Okul Öncesi Dönem Çocukların Babalarının Çocuğa Yönelik İlgi Puanlarının Annelerin Eğitim Düzeylerine Göre İncelenmesine Yönelik Bulgular.....	92
4.5.8.	Okul Öncesi Dönem Çocukların Babalarının Çocuğa Yönelik İlgi Puanlarının Babaların Eğitim Düzeylerine Göre İncelenmesine Yönelik Bulgular.....	95
4.5.9.	Okul Öncesi Dönem Çocukların Annelerinin Çocuğa Yönelik İlgi Puanlarının Annelerin Çalışma Saatine Göre İncelenmesine Yönelik Bulgular.....	97
4.5.10.	Okul Öncesi Dönem Çocukların Annelerinin Çocuğa Yönelik İlgi Puanlarının Babaların Çalışma Saatine Göre İncelenmesine Yönelik Bulgular.....	99
4.5.11.	Okul Öncesi Dönem Çocukların Babalarının Çocuğa Yönelik İlgi Puanlarının Annelerin Çalışma Saatine Göre İncelenmesine Yönelik Bulgular.....	101

4.5.12. Okul Öncesi Dönem Çocukların Babalarının Çocuğa Yönelik İlgi Puanlarının Babaların Çalışma Saatine Göre İncelenmesine Yönelik Bulgular.....	104
4.5.13. Okul Öncesi Dönem Çocukların Annelerinin Çocuğa Yönelik İlgi Puanlarının Anne Gelir Düzeyine Göre İncelenmesine Yönelik Bulgular.....	106
4.5.14. Okul Öncesi Dönem Çocukların Annelerinin Çocuğa Yönelik İlgi Puanlarının Baba Gelir Düzeyine Göre İncelenmesine Yönelik Bulgular.....	109
4.5.15. Okul Öncesi Dönem Çocukların Babalarının Çocuğa Yönelik İlgi Puanlarının Anne Gelir Düzeyine Göre İncelenmesine Yönelik Bulgular.....	112
4.5.16. Okul Öncesi Dönem Çocukların Babalarının Çocuğa Yönelik İlgi Puanlarının Baba Gelir Düzeyine Göre İncelenmesine Yönelik Bulgular.....	118

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ ve ÖNERİLER 120

5.1. Sonuç.....	120
5.1.1. Babasavar Annelik Ölçeği'nin Değişkenlere Göre Analizlerine İlişkin Sonuçlar	120
5.1.2. Okul Öncesi Dönem Çocukların Anne ve Babalarının Çocuğa Yönelik İlgi Ölçeği'nin Değişkenlere Göre Analizlerine İlişkin Sonuçlar.....	124
5.2. Öneriler.....	127
KAYNAKÇA	130
EKLER	I

EK 1. DEMOGRAFİK BİLGİ FORMU – ANNE.....	I
EK 2. DEMOGRAFİK BİLGİ FORMU – BABA.....	II
EK 3. BİLGİLENDİRİLMİŞ ONAM FORMU.....	III
EK 4. ETİK KURUL İZİNİ.....	IV
EK 5. ARAŞTIRMA İZİNİ.....	V
EK 6. ÖLÇEK KULLANIM İZİNİ.....	VI
ÖZGEÇMİŞ	VII

TABLULAR DİZİNİ

Tablo No	Tablo Adı	Sayfa No
Tablo 1	Farklı Kültürlerde Bekçilik Çalışmaları	12
Tablo 2	Örnekleme grubundaki ebeveynlerin okullara göre dağılımları	29
Tablo 3	Anne-Babaların Demografik Özelliklerine İlişkin Frekans ve Yüzdeler Dağılımları	30
Tablo 4	Çocukların Demografik Özelliklerine İlişkin Frekans ve Yüzdeler Dağılımları	32
Tablo 5	Çocuğa Yönelik Anne-Baba İlgisi Ölçeği ve Alt Boyutlarına Ait Betimsel İstatistikler	36
Tablo 6	Babasavar Annelik Ölçeği ve Alt Boyutlarına Ait Betimsel İstatistikler	37
Tablo 7	Babasavar Annelik Ölçeği ve Annenin Çocuğa Yönelik İlgisi Ölçeği'nden Elde Edilen Puanlar Arasında Hesaplanan Pearson ve Spearman Korelasyon Katsayıları	39
Tablo 8	Babasavar Annelik Ölçeği ve Babanın Çocuğa Yönelik İlgisi Ölçeği'nden Elde Edilen Puanlar Arasında Hesaplanan Pearson ve Spearman Korelasyon Katsayıları	40
Tablo 9	Annenin Çocuğa Yönelik İlgisi Ölçeği ve Babanın Çocuğa Yönelik İlgisi Ölçeği'nden Elde Edilen Puanlar Arasında Hesaplanan Pearson Korelasyon Katsayıları	41
Tablo 10	Babasavar Annelik Puanlarının Çocuğun Cinsiyetine Göre Mann-Whitney-U Testi Sonuçları	42

Tablo No	Tablo Adı	Sayfa No
Tablo 11	Babasavar Annelik Puanlarının Çocuğun Cinsiyetine Göre Bağımsız Gruplar t Testi Sonuçları	43
Tablo 12	Babasavar Annelik Puanlarının Çocuğun Yaşına Göre Kruskal Wallis H Testi Sonuçları	44
Tablo 13	Babasavar Annelik Puanlarının Çocuğun Yaşına Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	45
Tablo 14	Babasavar Annelik Puanlarının Annelerin Eğitim Düzeylerine Göre Kruskal Wallis H Testi Sonuçları	46
Tablo 15	İki Kat Sorumlu Annelik Puanının Annelerin Eğitim Düzeylerinin Çoklu Karşılaştırılmasına Göre Mann Whitney-U Testi Sonuçları	47
Tablo 16	Babasavar Annelik Puanlarının Annelerin Eğitim Düzeyine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	48
Tablo 17	Babasavar Annelik Toplam Puanı ve Aşırı Bağlı Annelik Puanlarının Annelerin Eğitim Düzeyine Göre Tukey Testi Sonuçları	49
Tablo 18	Babasavar Annelik Puanlarının Babaların Eğitim Düzeylerine Göre Kruskal Wallis H Testi Sonuçları	52
Tablo 19	Babasavar Annelik Puanlarının Babaların Eğitim Düzeyine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	53
Tablo 20	Babasavar Annelik Toplam Puanı ve Geleneksek Annelik Puanlarının Babaların Eğitim Düzeyine Göre Tukey Testi Sonuçları	54
Tablo 21	Babasavar Annelik Puanlarının Annelerin Çalışma Saatine Göre Kruskal Wallis H Testi Sonuçları	57

Tablo No	Tablo Adı	Sayfa No
Tablo 22	Babasavar Annelik Ölçeği ve Alt Boyut Puanının Annelerin Çalışma Saatinin Çoklu Karşılaştırılmasına Göre Mann Whitney-U Testi Sonuçları	58
Tablo 23	Babasavar Annelik Puanlarının Annelerin Çalışma Saatine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	59
Tablo 24	Babasavar Annelik Toplam Puanı, Aşırı Bağlı Annelik ve Geleneksel Annelik Puanlarının Anne Çalışma Saatine Göre Tukey Testi Sonuçları	60
Tablo 25	Babasavar Annelik Puanlarının Babaların Çalışma Saatine Göre Kruskal Wallis H Testi Sonuçları	61
Tablo 26	Babasavar Annelik Ölçeği Alt Boyut Puanının Babaların Çalışma Saatinin Çoklu Karşılaştırılmasına Göre Mann Whitney-U Testi Sonuçları	62
Tablo 27	Babasavar Annelik Puanlarının Baba Çalışma Saatine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	63
Tablo 28	Babasavar Annelik Toplam Puanı, Aşırı Bağlı Annelik ve Geleneksel Annelik Puanlarının Baba Çalışma Saatine Göre Tukey Testi Sonuçları	64
Tablo 29	Babasavar Annelik Puanlarının Anne Gelir Düzeyine Göre Kruskal Wallis H Testi Sonuçları	65
Tablo 30	Babasavar Annelik Ölçeği Alt Boyut Puanının Annelerin Gelir Düzeyi Çoklu Karşılaştırılmasına Göre Mann Whitney-U Testi Sonuçları	66
Tablo 31	Babasavar Annelik Puanlarının Anne Gelir Düzeyine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	67

Tablo No	Tablo Adı	Sayfa No
Tablo 32	Babasavar Annelik Toplam Puanı, Aşırı Bağlı Annelik ve Geleneksel Annelik Puanlarının Anne Gelir Düzeyine Göre Tukey Testi Sonuçları	69
Tablo 33	Babasavar Annelik Puanlarının Baba Gelir Düzeyine Göre Kruskal Wallis H Testi Sonuçları	72
Tablo 34	Babasavar Annelik Ölçeği Alt Boyut Puanının Babaların Gelir Düzeyi Çoklu Karşılaştırılmasına Göre Mann Whitney-U Testi Sonuçları	73
Tablo 35	Babasavar Annelik Puanlarının Baba Gelir Düzeyine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	74
Tablo 36	Babasavar Annelik Toplam Puanı, Aşırı Bağlı Annelik ve Geleneksel Annelik Puanlarının Anne Gelir Düzeyine Göre Tukey Testi Sonuçları	75
Tablo 37	Okul Öncesi Dönem Çocukların Annelerinin Çocuğa Yönelik İlgi Puanlarının Çocuğun Cinsiyetine Göre Bağımsız Gruplar t Testi Sonuçları	77
Tablo 38	Okul Öncesi Dönem Çocukların Babaların Çocuğa Yönelik İlgi Puanlarının Çocuğun Cinsiyetine Göre Bağımsız Gruplar t Testi Sonuçları	78
Tablo 39	Okul Öncesi Dönem Çocukların Annelerinin Çocuğa Yönelik İlgi Puanlarının Çocuğun Yaşına Göre tek yönlü varyans analizi (ANOVA) Sonuçları	79
Tablo 40	Okul Öncesi Dönem Çocukların Babaların Çocuğa Yönelik İlgi Puanlarının Çocuğun Yaşına Göre tek yönlü varyans analizi (ANOVA) Sonuçları	81
Tablo 41	Okul Öncesi Dönem Çocukların Babaların Çocuğa Yönelik İlgi Puanlarının Çocuğun Yaşına Göre Tukey Testi Sonuçları	82

Tablo No	Tablo Adı	Sayfa No
Tablo 42	Okul Öncesi Dönem Çocukların Annelerinin Çocuğa Yönelik İlgi Puanlarının Annenin Eğitim Düzeyine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	84
Tablo 43	Okul Öncesi Dönem Çocukların Annelerinin Çocuğa Yönelik İlgisi Toplam Puanı ve İlgi Geliştirmeye Yönelik İlgi Puanlarının Annenin Eğitim Düzeyine Göre Tukey Sonuçları	86
Tablo 44	Okul Öncesi Dönem Çocukların Annelerinin Çocuğa Yönelik İlgi Puanlarının Babanın Eğitim Düzeyine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	89
Tablo 45	Okul Öncesi Dönem Çocukların Annelerinin Okula Yönelik İlgisi Puanı ve İlgi Geliştirmeye Yönelik İlgi Puanlarının Babanın Eğitim Düzeyine Göre Tukey Sonuçları	90
Tablo 46	Okul Öncesi Dönem Çocukların Babalarının Çocuğa Yönelik İlgi Puanlarının Annenin Eğitim Düzeyine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	93
Tablo 47	Okul Öncesi Dönem Çocukların Babaların Okula Yönelik İlgisi Puanının Annenin Eğitim Düzeyine Göre Tukey Sonuçları	94
Tablo 48	Okul Öncesi Dönem Çocukların Babalarının Çocuğa Yönelik İlgi Puanlarının Babanın Eğitim Düzeyine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	96
Tablo 49	Okul Öncesi Dönem Çocukların Annelerinin Çocuğa Yönelik İlgi Puanlarının Annenin Çalışma Saati Düzeyine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	97
Tablo 50	Okul Öncesi Dönem Çocukların Annelerin Okula Yönelik İlgisi Puanının Annenin Çalışma Saati Düzeyine Göre Tukey Sonuçları	99
Tablo 51	Okul Öncesi Dönem Çocukların Annelerinin Çocuğa Yönelik İlgi Puanlarının Babanın Çalışma Saati Düzeyine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	100

Tablo No	Tablo Adı	Sayfa No
Tablo 52	Okul Öncesi Dönem Çocukların Babaların Çocuğa Yönelik İlgi Puanlarının Annenin Çalışma Saati Düzeyine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	101
Tablo 53	Okul Öncesi Dönem Çocukların Babaların “Okula Yönelik İlgi”, “Kontrolle Yönelik İlgi” ve “Baba İlgi” Puanlarının Annenin Çalışma Saati Düzeyine Göre Tukey Sonuçları	102
Tablo 54	Okul Öncesi Dönem Çocukların Babaların Çocuğa Yönelik İlgi Puanlarının Babanın Çalışma Saati Düzeyine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	104
Tablo 55	Okul Öncesi Dönem Çocukların Babaların “Okula Yönelik İlgi” ve “Baba İlgi” Puanlarının Babanın Çalışma Saati Düzeyine Göre Tukey Sonuçları	105
Tablo 56	Okul Öncesi Dönem Çocukların Annelerinin Çocuğa Yönelik İlgi Puanlarının Annenin Gelir Düzeyine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	106
Tablo 57	Okul Öncesi Dönem Çocukların Annelerin “Okula Yönelik İlgi” Puanlarının Annelerin Gelir Düzeyine Göre Tukey Sonuçları	108
Tablo 58	Okul Öncesi Dönem Çocukların Annelerinin Çocuğa Yönelik İlgi Puanlarının Babanın Gelir Düzeyine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	110
Tablo 59	Okul Öncesi Dönem Çocukların Annelerin “Okula Yönelik İlgi” Puanlarının Babaların Gelir Düzeyine Göre Tukey Sonuçları	111
Tablo 60	Okul Öncesi Dönem Çocukların Babalarının Çocuğa Yönelik İlgi Puanlarının Annenin Gelir Düzeyine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	112
Tablo 61	Okul Öncesi Dönem Çocukların Babaların “Okula Yönelik İlgi”, “Baba Kontrolle Yönelik İlgi” ve “Baba İlgi” Puanlarının Annelerin Gelir Düzeyine Göre Tukey Sonuçları	114

Tablo No	Tablo Adı	Sayfa No
Tablo 62	Okul Öncesi Dönem Çocukların Babalarının Çocuğa Yönelik İlgi Puanlarının Babanın Gelir Düzeyine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	118

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problemi, amacı, önemi, varsayımı, sınırlılıkları ve tanımlar ile ilgili bilgiler yer almaktadır.

1.1. Problem

Çocuğun ilk sosyalleştiği ve ilk eğitimin verildiği yer en yakın çevresi olan ailesidir. Çocuğun yakın çevresi, çocuğun sosyal ve bilişsel gelişimi için oldukça önem taşımaktadır (Kağıtçıbaşı,1999). Babaların çocuklarla olan iletişimi son yıllarda birçok araştırmanın odak noktası haline gelmiştir. Anne-baba-çocuk iletişimi çocuğun gelişiminde önemli bir rol oynamaktadır. Annelerin baba-çocuk iletişiminde önemli rol oynadığı ve babaların çocuklarıyla ilgilenmelerinde önemli bir etkiye sahip olduğu giderek daha anlaşılır bir hale gelmektedir.

Erkeklerin ve kadınların aile içi rolleri değişmektedir. Kadınların iş hayatındaki yerinin artmasıyla birlikte babaların aile hayatına katılımına yönelik beklentiler ve fırsatlar artış göstermektedir. Son yıllarda, babaların ebeveynliğe katılımına ilişkin beklentiler büyük ölçüde değişiklik göstermektedir. Babalar, yirminci yüzyılın başlarında olduğu gibi sadece eve ekmek getiren rolüyle sınırlı değillerdir. Son yıllarda babalar çocuk bakımına önceki nesillerin babalarından daha fazla katılım sağlamaktadır (Pleck, 2010). Araştırmalar babaların katılımının henüz istenilen düzeyde olmadığı ve babaların ev işlerinde veya çocuk bakımında anneler kadar fazla zaman geçirmediğini göstermektedir (Bianchi vd., 2000).

Araştırmalar, çocuklarının yaşamlarına daha fazla ebeveyn katılımının bilişsel ve sosyal gelişimi desteklediğini göstermektedir (Beitel ve Parke, 1998; Pleck ve Masciadrelli, 2004). Roggman vd., (2004) tarafından babaların genellikle çocuklarıyla karmaşık oyunlara katıldıkları, onları daha zorlu görevler üstlenmesi için desteklediği ve nihayetinde sosyal gelişime fayda sağladığı belirtilmektedir. Babaların çocuklarıyla geçirdikleri en büyük

zamanın, daha ödüllendirici çocuk bakımı görevleri (oyynamak, öğretmek, konuşmak) yoluyla olduğunu göstermektedir (Craig, 2006). Aile ilişkileri ve çocukların gelişimi üzerindeki bu olumlu sonuçların bir sonucu olarak, araştırmacılar, çocuk yetiştirmede babanın daha fazla katılımını neyin teşvik ettiği veya neyin engellediğiyle ilgilenmektedir.

Çocuk bakımına anne kadar babaların da katılım sağlaması büyük önem taşımaktadır. Babalar, çocuk bakımı ve baba-çocuk ilişkilerinde anne kadar etkin olmadığı, bunun toplumsal, kültürel, ekonomik kaynaklarının olduğu kadar annelerin davranışları ile ilişkili olduğu düşünülmektedir. Annelerin bekçi davranışları, okul öncesi dönemdeki çocukların bakım sürecinde babaları destekleyen faktörlerden biridir (De Luccie, 1995; Schoppe-Sullivan vd., 2008). Anne bekçiliği, tipik olarak, aile içinde kadın ve erkek arasında işbirliğine dayalı bir çabayı engelleyebilecek inanç ve davranışların bir toplamı olarak tanımlanmaktadır (Allen ve Hawkins, 1999). Anne bekçiliği, babanın çocuk yetiştirmesine ve çocuklarla düzenli ve tutarlı bir şekilde etkileşim kurmasına yönelik, annelerin kontrolcü, kısıtlayıcı (engelleyici) ve kolaylaştırıcı (teşvik edici) davranışları kullanarak babanın katılımını etkilediği, anne-babalar arasındaki karmaşık davranışsal etkileşimler dizisi olarak tanımlanmaktadır (Puhlman ve Pasley, 2013).

Babasavar anneliğin ebeveynlerin çocuğa yönelik ilgisi ile ne düzeyde ilişkili olduğuna dair bilimsel bilgi eksikliği bulunmaktadır. Babasavar anneliğin ebeveynlerin çocuğa yönelik ilgisi ile ne düzeyde ilişkili olduğunun anlaşılmasına gereksinim duyulmaktadır. Bu doğrultuda araştırmanın problemi; okul öncesi dönem çocukların ebeveynlerinin babasavar annelik düzeyleriyle anne-babanın çocuğa yönelik ilgisi arasındaki ilişkinin belirlenmesi araştırmanın genel problemi olarak tanımlanmıştır.

1.2. Amaç

Okul öncesi dönem çocukların ebeveynlerinin babasavar annelik düzeyleriyle anne-babaların çocuğa yönelik ilgisi arasındaki ilişkinin saptanabilmesi için aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. Annelerin çocuğa yönelik ilgisi babasavar annelik düzeylerine göre farklılaşmakta mıdır?
2. Babaların çocuğa yönelik ilgisi babasavar annelik düzeylerine göre farklılaşmakta mıdır?
3. Anne ve babanın çocuğa yönelik ilgisi arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
4. Okul öncesi dönem çocukların ebeveynlerinin babasavar annelik düzeyleri; çocuğun cinsiyetine, çocuğun yaşına, annelerinin eğitim düzeylerine, babalarının eğitim düzeylerine, annelerin çalışma saati düzeylerine, babaların çalışma saati düzeylerine, annelerin gelir düzeylerine, babaların gelir düzeylerine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
5. Okul öncesi dönem çocukların anne ve babalarının çocuğa yönelik ilgisi; çocuğun cinsiyetine, çocuğun yaşına, annelerinin eğitim düzeylerine, babalarının eğitim düzeylerine, annelerin çalışma saati düzeylerine, babaların çalışma saati düzeylerine, annelerin gelir düzeylerine, babaların gelir düzeylerine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

1.3. Önem

Anne baba ilgisi çocuğun gelişimi üzerinde önemli ve kalıcı etkilerinin olduğu bilinmektedir. Anne-baba-çocuk etkileşimi, çocuğun sosyal ve duygusal gelişimi ile yakından ilişkilidir (Kandır ve Alpan, 2008). Annenin babanın katılımına verdiği destek miktarının yanı sıra annenin babaya yönelik tutumu veya beklentileri, babanın katılım düzeyini etkileyebilir (Doherty vd., 1998). Bu sebeple okul öncesi dönemdeki çocukların ebeveynlerinin babasavar annelik düzeyleri, anne- babanın çocuğa yönelik ilgileri önemli bir konuma sahiptir.

Ülkemizde babasavar annelik ile ebeveyn-çocuk ilgisi arasındaki doğrudan ve dolaylı ilişkileri inceleyen az sayıda araştırma bulunmaktadır. Bu araştırma literatüre katkı sağlaması ve konu ile ilgili yapılacak yeni araştırmalara rehber olması umulmaktadır. Çalışma çocukların gelişimine babaların katılımını etkileyebilecek anne bekciliğine dikkat

çekmektedir. Anne bekçiliği ile ebeveynin çocuğa yönelik ilgisi arasında ilişki olup olmadığına ortaya konulması açısından önem taşımaktadır.

1.4. Varsayımlar

1. Araştırmaya katılan anne ve babaların ölçme aracı maddelerine samimi ve içten bir şekilde cevapladıkları sayıltılarından yola çıkılmaktadır.
2. Araştırmada kullanılan veri toplama araçları, mevcut durumu yansıtmaktadır.
3. Örneklem evreni temsil edecek nitelikte olduğu düşünülmektedir.

1.5. Sınırlılıklar

1. Araştırma yalnızca 2020-2021 eğitim öğretim yılı ile sınırlıdır.
2. Yapılan çalışma kullanılan veri toplama araçlarıyla sınırlıdır.
3. Örneklem, 2020-2021 eğitim öğretim yılında okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 48-72 aylık çocukların anneleri ve babaları ile sınırlıdır.
4. Bulgular, Kişisel Bilgi Formu, Çocuğa Yönelik Anne-Baba İlgisi Ölçeği ve Babasavar Annelik Ölçeği'nden elde edilen veriler ile sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Anne Bekçiliği: Annenin tutumları, inançları ve davranışları aracılığıyla babanın çocuk bakımına ve ev işlerine katılımının düzenlenmesidir (Allen ve Hawkins, 1999).

Ebeveynin Çocuğa Yönelik İlgisi: Anne-babaların, çocuklarının eğitimine yönelik amaç, istek, beklenti, tutum ve inançlarını içeren davranış ve etkinlikler olarak tanımlanmaktadır (Epstein 1990; Shiffman, 2013).

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde araştırma ile ilgili literatüre ait bilgiler yer almaktadır.

2.1. Aile ile İlgili Temel Kavramlar

Aile, insana ilişkin ilklerin yaşandığı, insan ilişkilerinin birinci dereceden kurulduğu, cinsel ilişkilerin düzenlendiği, toplumsallaşma adına temellerinin atıldığı ve ekonomik etkinliklerin yapıldığı toplumsal bir kurum olarak öne çıkmaktadır (Ozankaya, 2000).

Tanımlardan anlaşılacağı gibi ailenin, erken çocukluktan itibaren çocuğun sosyalleşmesini sağlamak, çocuklarının bakımını sağlamak, beslenmesini ve temel gereksinimlerini karşılamak, toplumsal ve kültürel değerleri çocuğa aktarmak, çocukların sevgi ihtiyacını karşılamak gibi temel işlevleri bulunmaktadır.

Ailenin işlevleri (Bernardes, 2003; Bjorklund vd., 2002; Bukatko ve Daehler, 1992; United Nations, 1993):

- Eşler arasında bağ kurulması;
- Çiftler arasındaki cinselliğin düzenlenmesi ve dünyaya çocuk getirmek;
- Çocuklara ad konulması, çocuğun sosyalleşmesi ve eğitimi,
- Çocuğa, yaşlılara ve engellilere bakım vermek;
- Aile fertlerini korumak, duygusal ve toplumsal destek sunmaktır (Akt. Özgün, 2011).

2.2. Anne-Baba Tutumları

Filiz ve Yaprak (2009) anne baba tutumlarını demokratik, otoriter, koruyucu ve ilgisiz olmak üzere 4 gruba ayırmıştır. Baumrind (1991), anne-baba tutumlarını, demokratik, otoriter ve izin verici olmak üzere 3 boyutta ele almıştır. Yavuzer vd. (2013), baskıcı ve otoriter tutum, gevşek tutum, dengesiz ve kararsız tutum, koruyucu tutum, ilgisiz ve kayıtsız tutum, güven verici, destekleyici ve hoşgörölü tutum olmak üzere 6 gruba ayırmıştır. Literatür incelendiğinde anne-babaların çocuk yetiştirirken davranışlarına yansıttığı farklı anne-baba tutumları karşımıza çıkmaktadır.

2.2.1. Baskıcı ve Otoriter Anne Baba Tutumu

Anne-babanın, kontrolcü, kısıtlayıcı, cezalandırıcı olduğu, çocukların anne babanın kurallarına uymaları ve saygılı olmaları için zorlandığı anne-baba tutumudur. Otoriter tutumda ebeveynler çocukların düşüncelerine önem vermeden kendi kural ve emirlerinin yerine getirilmesi istenmektedir. Baskıcı ve otoriter tutumu benimseyen anne-baba, çocuğun istenilen davranışı sergilemesi için sevgisini pekiştireç olarak kullanmaktadır. Ayrıca anne-babanın istediği davranışlar yerine getirilmediğinde anne-baba cezaya başvurmaktadır. Çocuğun hata ve yanlış yapma seçeneği bulunmamaktadır. Bu tutumla yetiştirilen çocukta yanlış yapma korkusu fazla, daha itaatkar ve saldırgan olmaktadır (Baumrind, 1966; Cüceloğlu, 2002; Yavuzer, 2003).

2.2.2. Aşırı Koruyucu Anne Baba Tutumu

Aşırı koruyucu anne-baba tutumunda anne-baba, çocuğu aşırı korumakta, çocuğu gereğinden fazla kontrol etmekte ve özen göstermektedir. Ebeveynler koruyucu ve müdahaleci davranışlar sergilemektedirler. Çocuğun gelişim özellikleri gereği bağımsız olarak gerçekleştirebileceği davranışlara fırsat verilmemekte davranışlar anne-baba tarafından yapılmaktadır. Anne-baba çocuklarının hayatını kolaylaştırmak istemektedirler. Çocuğun ihtiyaç duyup duymamasına bakılmaksızın anne-baba tarafından müdahale

gerçekleşmektedir. Sorumluluklar, anne-baba tarafından yerine getirilerek, çocuğa sorumluluk verilmemektedir. Anne-baba, çocuğun yerine kararlar almaktadır. Çocuğun çevreyle sağlıklı ilişkiler kurması engellenmektedir. Aşırı koruyucu anne-baba tutumu çocuğun kişisel gelişimini olumsuz etkileyen tutumlardandır. Bu tutum çocuğun girişimciliğine ve özgüvenine zarar vermektedir. Çekingen, insanlarla iyi ilişkiler kuramayan, çevresindekilerin desteğini arayan çocuklardır (Babaroğlu, 2013; Muris vd., 2000; Yavuzer, 1994).

2.2.3. Serbest (İzin Verici) Anne Baba Tutumu

Anne-baba tarafından çocuğa karşı çok fazla sevgi gösterilmekte, yaptırım uygulanmamaktadır. Bu tutumda çocuk merkeze alınarak, çocuğun her istediği anında yerine getirilmekte ve kurallar belirli sınırlarla belirlenmemektedir. Anne-baba çocuğun tüm isteklerini kabul edici bir rol üstlenmektedir. Çocuğun kendisine ya da çevresine zarar verici durumlar söz konusu olduğunda dahi çocuğa müdahale edilmemektedir. Çocuğun istekleri anne-baba tarafından sorgulanmadan karşılanmaktadır. Anne-baba çocuğun mutlu olmasına odaklanmaktadır. Çocuğa karşı ihmale varan bir hoşgörü söz konusudur. Bu tutumla yetişen çocukta, akademik başarısızlık, sosyal ilişki problemi, okul hayatında hayal kırıklığı yaşamaktadırlar (Babaroğlu, 2013; Kaya vd., 2012; Yavuzer, 1994).

2.2.4. Dengesiz ve Kararsız Anne Baba Tutumu

Çocuğun davranışı anne ve baba tarafından farklı yorumlanmaktadır. Ebeveynler arasında çocuğa karşı tutumlarda kararsızlık veya dengesizlik söz konusudur. Anne-babalar çocuğun aynı davranışını kimi zaman normal karşılarken kimi zaman da cezalandırabilmektedir. Bu durum çocukta dengesizlik yaratmakta ve çocuğun kişilik gelişimini olumsuz yönde etkilemektedir. Bu dengesizlik çocuk eğitimi konusundaki görüş ayrılığından kaynaklanmaktadır. Anne-baba ailedeki diğer çocuğa ya da çocuklara farklı tepkiler verebilmektedir. Anne-baba çocuğa çok sert tepki verebilir. Dengesiz anne-baba tutumunu benimseyen ailelerde belirsiz bir disiplin söz konusudur. Bu tutum ile yetişen

çocuklar nasıl davranacağına kolay karar veremeyen, dengesiz, tutarsız, sinirli bir kişilik yapısı geliştirebilir (Babaroğlu, 2013; Kaya vd., 2012; Yavuzer, 1994).

2.2.5. İlgisiz ve Kayıtsız Anne Baba Tutumu

Anne-baba çocuğun davranışları karşısında ilgisiz ve vurdumduymaz davranışlar sergilemektedir. Anne-baba-çocuk arasındaki iletişim kopukluğu bulunmaktadır. Bu tutumu benimseyen anne-baba çoğunlukla çocuklarıyla ilgilenmemekte, çocuğun isteklerine karşı kayıtsız kalmakta, önemsememekte ve çocuğun ihtiyaçlarını görmezden gelmektedir. Sevgi eksikliği yaşayan çocuğun, ailesinden şefkat görebilmek, dikkat çekmek ve anne babasına varlığını ispatlayabilmek gibi istekleri bulunmaktadır. İlgisiz ve kayıtsız anne-baba tutumu ile yetişen çocuklarda saldırganlık eğilimi, iletişim problemi görülmektedir (Kaya vd., 2012).

2.2.6. Reddedici Anne Baba Tutumu

Anne-baba tarafından çocuğa sevgi, şefkat ve merhametin duyulmadığı, düşmanca davranıldığı, çocuğun davranışlarının eleştirildiği anne baba tutumudur. Reddedici anne-baba tutumu, çocuğun istenmemesi ve çocuğa karşı olumsuz duyguların olduğu tutum olarak tanımlanmaktadır. Çocuğun olumsuz yönlerine odaklanan anne-baba sürekli olarak çocuğu eleştirmektedir. Reddedici tutumla yetişen çocuklar, kaygılı, tutarsız, güvensiz, sosyal ilişkilerinde problem yaşayan, arkadaş bulmakta zorlanan, saldırgan ve isyankar olabilirler (Babaroğlu, 2013; Yavuzer, 1994).

2.2.7. Mükemmeliyetçi Anne Baba Tutumu

Anne-baba çocuktan en iyisini istemekte ve çocuğun mükemmel olmasını beklemektedir. Bu tutumu benimseyen anne-baba çocuğun kusursuz olması için çaba

harcamaktadır. Bu tutuma sahip anne babalar çocuklarının potansiyellerini göz ardı ederek kendi belirledikleri hedefe ulaşmalarını beklemektedir. Anne-baba çocuktan yüksek başarı beklemektedir. Ayrıca çocuk, iyi resim yapan, şarkı söyleyen, iyi konuşan bir çocuk olmalıdır. Çocuğun hata yapma hakkı bulunmamaktadır. Bu tutum ile yetişen çocuklar, yanlış yapmaktan korkan, başaramadıklarında büyük hayal kırıklığı yaşayan, titiz çocuklardır (Babaroğlu, 2013; Kaya vd., 2012; Yavuzer, 1994).

2.2.8. Güven Verici, Destekleyici, Demokratik Anne Baba Tutumu

Aşırı Anne-baba ve çocuk arasında iletişimin şeffaf olduğu, çocukların desteklendiği, gerektiğinde sınırların koyulduğu anne baba tutumudur. Anne-baba çocuğa karşı hoşgöründe ve destekte bulunmaktadır. Çocuk olduğu gibi kabul edilmektedir. Çocuğun fikirlerine önem verilmektedir. Çocuğun konuşması desteklenmekte ve çocuğa ifade özgürlüğü tanınmaktadır. Anne-baba çocuğun gelişimine uygun davranmasını beklemektedir. Çocuk yeterli ilgi ve şefkati görmektedir. Çocuğun ilgi ve ihtiyaçlarına önem verilmektedir (Kaya, 1997). Demokratik tutum çocuğun, yaratıcı, girişimci, akademik olarak başarılı, uyumlu, özgüveni yüksek, toplumsal bir birey olmasına yardım etmektedir (Baumrind, 1966; Yavuzer, 1994).

2.3. Çocuğa Yönelik Anne-Baba İlgisi

Çocuğa yönelik ana-baba ilgisi çocuk eğitime ait davranış ve etkinlikler olarak tanımlanmaktadır. Bu davranış ve etkinlikler; çocuk ile aktif etkinlikleri, okul ile ilgili etkinliklere katılmak, çocuğun ev ödevlerine yardımcı olmak, çocuğun zamanını yönetimini örneklendirilmektedir (Berthelsen ve Walker, 2008; Epstein, 1990; Hong ve Ho, 2005; Jeynes, 2007; Shiffman, 2013; Smith vd., 2011; akt. Sucuoğlu vd., 2015).

Anne-babanın çocuklarının eğitimiyle ilgilenmesi, çocukların akademik başarısını, bilişsel gelişimini, dilsel gelişimini ve sosyal becerilerini etkilemektedir. Araştırmacılar

çocukların gelişiminde anne-baba ilgisinin önemli olduğunu belirtmektedir (Flouri, 2006; Smith vd., 2011).

Epstein, ana- baba, okul ve yakın çevre ilişkisini psikoloji, eğitim ve sosyoloji olmak üzere ana-baba ilgisini birleştirerek 6 başlıkta tanımlamıştır: Bunlar; Ebeveynlik: Ebeveynin görev ve sorumluluklarını yerine getirmesidir. Yeme-içme, giyinme gibi ihtiyaçlarını sağlamasını içermektedir. Okul işbirliği: Okuldaki etkinlikler ve çocukların gelişimleri ile ilgili ailelerle iletişimi içermektedir. Gönüllü olma: Okulda düzenlenen etkinliklere aile katılımıdır. Karar alımı: Okulda alınan kararlara, aile ile ilgili etkinliklere ailenin katılımının sağlanmasını ve okul aile birliğine dahil edilmesini içermektedir (Epstein, 1990; akt. Sucuoğlu vd., 2015).

2.4. Anne Baba Çocuk İlişkisi

Bowlby'nin (1979) bağlanma teorisi incelemesi, anne-baba-çocuk ilişkilerinin çocukların sosyal ilişkileri ve benlik duygusunun temeli oluşturduğunu öne sürmektedir. Bebeklerin ebeveynleriyle ve diğer insanlarla olan etkileşimleri; kendilerini, başkalarını ve nasıl ilişki kuracaklarını öğrenmelerine yardımcı olmaktadır.

Aile sistemleri teorisi, esas olarak Murray Bowen'in çalışmasına dayanmaktadır. Ailelerin basitçe bağımsız olarak işleyen bireylerden oluşan gruplar olmadığını, bir bölümdeki değişimin sistemin birbiriyle ilişkili diğer bölümlerini etkilediği bir sistem olduğunu öne sürmektedir (Bowen, 1978). Aile bir sistem olarak düşünüldüğünde tüm aile bireylerini ve alt sistemlerini kapsamaktadır. Bu bireyler ve alt sistemler (ebeveyn, evlilik ve kardeş gibi) karşılıklı etkileşim içinde olduğundan birinin diğerini etkilediği belirtilmektedir (Kulik ve Tsoref, 2010).

Aile sistemleri teorisyenleri, babaların ebeveynlik miktarı ve kalitesindeki değişikliğin kaynaklarını belirlemek için, babaların anne ile olan ilişkilerinin kalitesinin babaların ebeveynlik kalitesi üzerinde etkisi olabileceğini belirtmektedir (Cox ve Paley,

1997). Bekçiliğin kavramsallaştırmaları, ailelerin birbirine bağlı sistemlerden oluştuğunu öne süren aile sistemleri teorisine dayanmaktadır. Anne babalık açısından anne babaların birbirleri üzerindeki etkisine bakıldığında aile sistemi yaklaşımında annelerin etkisinin ve anne bekçiliği kavramının özel bir yere sahip olduğu görülmektedir (DeLuccie, 1995; Fagan ve Barnett, 2003). Aile sistemleri teorisi anne bekçiliğinin babanın katılımını neden etkilediğini anlamak için teorik bir temel sağlamaktadır. Bazı araştırmacılar, annelerin, babaların ebeveynlik davranışlarını anne bekçiliği yoluyla şekillendirmede önemli bir rol oynadığını öne sürmüşlerdir (Allen ve Hawkins, 1999; Schoppe-Sullivan vd., 2008). Anne bekçiliği, literatürde öncelikle annelerin babaların çocuklarıyla olan ilişkisini, baba ve çocuk arasındaki teması destekleyerek veya engelleyerek şekillendirme çabalarını tanımlayan bir kavram olarak kullanılmaktadır. Aile sistemleri teorisi, sistemdeki bekçilik tutumlarının veya davranışlarının varlığının muhtemelen ailenin birçok unsurunu etkileyeceğini öne sürmektedir.

Çocuğun gelişimi için anne-baba-çocuk arasındaki ilişkinin kalitesi oldukça önemli bir rol oynamaktadır. Ebeveynler arasındaki ilişkinin kalitesi, anne-baba-çocuk ilişkisinin kalitesini de etkilemektedir. Araştırmalar ebeveyn etkileşimlerinin kalitesinin hem anne hem de babalar için ebeveyn-çocuk ilişkisi kalitesiyle ilişkili olduğunu ortaya koymuştur (Cox vd., 2001; Teubert ve Pinquart, 2010).

2.5. Anne Bekçiliği

Anne ve babaların rolleri değişmektedir. Babaların aile hayatına daha fazla dahil olması gibi aile rollerindeki son değişikliklerle, annenin birincil bakıcı olarak rolü daha az yaygındır ve bu kültürel değişim, anne bekçiliği gibi ebeveynlik süreçlerinin aileleri nasıl etkilediğini anlamının önemini vurgulamaktadır (Pleck, 2010).

Anne bekçiliği son yirmi beş yılda araştırılmıştır (Allen ve Hawkins, 1999; DeLuccie, 1995). Anne bekçiliği, bazı araştırmacılar tarafından, annelerin babaların katılımını etkilediği önemli birlikte ebeveynlik mekanizmalarından biri olarak kabul edilmektedir (Schoppe-Sullivan vd., 2008). De Luccie (1995), anne bekçiliğini, babaların

rolünün önemi ve annenin babanın katılımıyla ilgili memnuniyetine ilişkin tutumlar olarak tanımlanmıştır. Annelik tutumlarının ve babanın katılımından duyulan tatminin, babanın katılımının sıklığıyla ilişkili olarak bir “bekçilik” işlevi olduğunu varsaymıştır. Allen ve Hawkins (1999), anne bekçiliğini standart ve sorumluluk, anne kimlik onayı, farklılaştırılmış aile rolleri üç boyut olarak tanımlanmıştır. Babalar ev işlerinde ve çocuk bakımında işbirlikçi olarak annelere katılırlarsa, bazı anneler bir kadın olarak kendine saygı veya annelik kimliğinin kaybindan korkabilirler. Bir kadının yaptığı özenli ve anaç aile işlerinden dolayı başkalarının kendisine iyi bir ev kadını olduğunu doğrulamasına izin veren annelik rolünün dışsal onaylanma arzusunu ifade eder. Aile işlerin sadece kadınlar için olduğunu düşünen anneler, baba katılımını teşvik etmekte tereddüt edebilir ve babaların katılımını izleyebilirler ve yönetebilirler.

Anne bekçiliği davranışları, annelerin babaların çocuklarına erişimini kısıtlamak veya kolaylaştırmak için kullandıkları davranışlardan oluşmaktadır (Fagan ve Barnett, 2003). Puhman ve Pasley (2013), anne bekçiliğini annelerin babanın çocuk yetiştirmesine yönelik kolaylaştırıcı, kısıtlayıcı ve kontrol edici davranışlar ve ebeveynler arasındaki bir dizi karmaşık davranışsal etkileşim olarak yeniden tanımlamaktadırlar. Annelerin çocuklarla düzenli ve tutarlı bir şekilde etkileşimini kullanarak baba katılımını etkilediğini belirtmektedir.

2.5.1. Farklı Kültürlerde Bekçilik

Tablo 1

Farklı Kültürlerde Bekçilik Çalışmaları

ÜLKE	ÇALIŞMA
AMERİKA	2214 babanın yer aldığı Çağdaş Babalık Araştırması'nda bir annenin bekçiliğinin potansiyel babalık risk faktörleriyle (depresyon ve erkeksi normlara bağlılık gibi) ilişkili olduğu durumlarda, bekçiliğin bir annenin çocuklarını korumak için kullandığı bir araç olabileceğini göstermektedir (Thomas ve Holmes, 2019).

“Tablo 1’in devam”

AMERİKA	Bir diğer araştırmada 182 çift gelirli ailede anne bekçiliği ile babaların ebeveynlik kalitesi arasındaki ilişkileri incelemiştir. Doğum sonrası 3. ayda anne bekçiliği daha fazla olduğunda, doğum sonrası 9. ayda babaların ebeveynlik kalitesinde daha fazla düşüş göstermektedir (Altenburger vd., 2018).
ÇİN	Çin’de okul öncesi dönemde çocuğu olan 214 anne ile anne bekçiliği boyutları ve baba katılımı arasındaki ilişki incelenmiştir. Annelerin kolaylaştırıcı ve engelleyici bekçilik davranışları baba katılımı ile ilişkili bulunmuştur (Wang vd., 2019).
GÜNEY AFRİKA	KwaZulu-Natal kırsalındaki Siyah Güney Afrikalılar arasında bekçiliğin babanın katılımı üzerindeki etkisinin araştırıldığı çalışma, baba-çocuk katılımını düzenleyen bekçiliğin babanın katılımı üzerinde büyük bir etkisi olduğunu belirtmektedir (Makusha ve Richter, 2016).
İRLANDA	İrlanda’daki 39 boşanmış anne ve babayla, anne bekçiliği ile babanın finansal desteği incelenmiştir. Babaların boşanma sonrası anne bekçiliği davranışına maruz kaldıklarında daha az maddi destek sağladığı görölmektedir (Moore, 2012).
İSRAİL	88 İsraili 24-72 aylık çocuğu olan kadından oluşan örnekleme anne bekçiliğini açıklayan değişkenleri incelenmiştir. Annenin cinsiyet rolü ideolojisinin anne bekçiliğini yordadığını göstermektedir (Kulik ve Tsoref, 2010).
TAYVAN	Tayvanlı 737 evli anne ile anne bekçiliği ve baba katılımı arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Anne bekçiliği ile baba katılımının negatif yönde ilişkili olduğu bulunmuştur. Anne bekçiliğinin anne kimliğinin doğrulanması ile standart ve sorumluluklar boyutu arasında pozitif yönlü bir ilişki bulunmuştur (Tu vd., 2014).

Bekçilik, ebeveyn davranışını anlamak için bir çerçeve olarak görölmektedir. Yalnızca ebeveynlerin rolleri hakkında sahip oldukları bireysel özelliklerin yanı sıra kültürel değerleri de ortaya çıkarmaktadır. Bazı kültürler annenin ebeveyn olarak önceliğini

savunurken, bazı kültürler ise ebeveyn görev ve sorumluluklarının eşit bir şekilde paylaşılmasını desteklemektedir.

2.5.2. Kolaylaştırıcı-Destekleyici bekçilik (Facilitative-Supportive Gatekeeping)

Kolaylaştırıcı bekçilik, çocuklarla babanın katılım düzeyini artırmayı amaçlayan anne davranışları olarak tanımlanmıştır (Schoppe-Sullivan vd., 2008). Kolaylaştırıcı bekçilik, ebeveynler, çocuğun diğer ebeveynle güvenli bir durumda ilişkisini teşvik etmesi olarak tanımlanmaktadır. Kolaylaştırıcı bekçilik aynı zamanda açık iletişimi sürdürmek, zaman paylaşımında esnek olmak ve çocuğun diğer ebeveynle ilişki geliştirme fırsatını sağlamak anlamına gelmektedir (Austin vd., 2013). Çocuğun diğer ebeveynle geçirdiği zamanı destekleme, diğer ebeveynin güçlü yönlerini ve uyumunu kabul etme, çocuğun diğer ebeveynle ilişkisini aktif olarak destekleme, çocuğun iyiliğine odaklanma ve destekleyici ebeveynlik ilişkilerini teşvik etmektir. Esnek, uzlaşmacı ve diğer ebeveyni destekleyici olmak, kolaylaştırıcı-destekleyici bekçiliğin temeli olarak kabul edilmektedir. Evlilik ilişkisini çocuğun çıkarlarından ayrı tutabilmek, kolaylaştırıcı-destekleyici bekçiliğin bir diğer önemli özelliğidir. (Pruett vd., 2007; Saini vd., 2017). Bir ebeveyn çocukla anlamlı bir ilişkiye sürekli katılımını ve sürdürülmesini desteklemek için hareket ettiğinde ortaya çıkmaktadır. Kolaylaştırıcı davranışlar, kapsayıcıdır ve çocuk için ebeveynin diğer ebeveynin katkılarına değer verdiğini göstermektedir (Austin vd., 2013). Kolaylaştırıcı bekçiler, diğer ebeveynin çocuğa katkısının değerinin farkındadır ve birbirlerini açıkça desteklemektedirler (Austin vd., 2013). Kolaylaştırıcı bekçilik, ebeveynlerin her konuda hemfikir olması gerektiği anlamına gelmemektedir. Bununla birlikte, diğer ebeveynin fikirlerini dinlemeyi ve dikkate almayı, ayrıca farklı bakış açıları ifade edildiğinde ebeveyn esnekliğini ve uzlaşmayı göstermeyi içermektedir (Kaufman ve Pickar, 2017).

2.5.3. Kısıtlayıcı-Engelleyici Bekçilik (Restrictive gatekeeping)

Kısıtlayıcı bekçilik, çocuğun diğer ebeveynle ilişkisine müdahale etme veya çocuğun diğer ebeveynle geçirdiği zamanı sınırlandırmak için ebeveynlik planında aşırı katı olma stratejisi olarak tanımlanmaktadır (Saini vd., 2017). Diğer ebeveynin çocukla etkileşimini ve

ebeveyn-çocuk ilişkisinin kalitesini engelleyen bir dizi tutum ve davranış olarak tanımlanmaktadır (Allen ve Hawkins, 1999). Bir ebeveynin diğer ebeveynin çocuğa katılımına müdahale etmeyi amaçlayan ve ilişkilerinin kalitesini öngörülebilir şekilde olumsuz etkileyecek eylemleri ifade etmektedir. Kısıtlayıcı bekçilik, boşanmış ebeveynler arasında çok daha yaygındır (Fagan ve Barnett, 2003). Çoğu durumda, kısıtlayıcı bekçilik, çocukta olumsuz etkilere veya zarara neden olmaktadır. Diğer ebeveyn ile uygun olmayan şekilde sınırlı zaman, çocuğun bir bakıcıyla yakınlık, şefkat, neşe ve güvenlik deneyimi dahil olmak üzere ebeveyn-çocuk ilişkisinin olumlu etkisini kaybetmesine neden olmaktadır (Kaufman ve Pickar, 2017).

2.5.4. Koruyucu-Kontrol Edici Bekçilik (Protective gatekeeping)

Koruyucu bekçilik, bir ebeveyn diğer ebeveynin katılımını sınırlamak için hareket ettiğinde ortaya çıkan veya çocuğa olası zarar konusunda endişe duyduğu için diğer ebeveynin ebeveynlik becerilerini eleştirdiğinde ortaya çıkan bir tür bekçiliktir. Koruyucu bekçilik, bir ebeveynin diğer ebeveynin erişimini veya katılımını sınırlamak istediği nedenlerle tanımlanmaktadır. Ebeveynler, diğer ebeveynin ebeveynlik deneyimi ve ebeveynlik becerileri seviyesi ile ilgili endişeler üzerinde koruyucu bir şekilde hareket etmektedirler (Austin vd., 2013).

2.5.5. Ebeveyn Bekçiliği (Parental Gatekeeping)

Ebeveyn bekçiliği, ebeveynlerin tutumlarının ve eylemlerinin, diğer ebeveyn ve çocuk arasındaki ilişkinin katılımını ve kalitesini nasıl etkilediğini ifade etmektedir. Ebeveyn bekçiliği, diğer ebeveyn-çocuk ilişkisinin kalitesini ve / veya çocukla ilişki düzeyini etkileyen, ebeveynlerden birinin tutum ve davranışlarını kapsamaktadır (Austin vd., 2013).

2.5.6. Babalık Bekçiliği (Paternal Gatekeeping)

Babaların da bekçilik yapabileceği olasılığının altı çizilmiştir (Schoppe- Sullivan vd., 2008; Trinder, 2008). Anne bekçiliğinin “nedensel yönü” daha yakın zamanda keşfedilmiş olsa da babalık bekçiliği uygulamaları tartışmalarda büyük ölçüde yer almamıştır (Miller, 2018).

2.5.7. Annelik Bekçiliği (Maternal Gatekeeping)

Bir kapı kapatıcı, babanın etkileşimlerini sürekli olarak eleştirerek (Zvara vd., 2013) ve çocuklarıyla zaman geçirmesini aktif olarak engelleyerek (Austin vd., 2013) babayı çocuklarından ayırması daha olasıdır. Anneler, babaların çocuklarla ilgili çalışmalarını eleştirerek, çocuk yetiştirme konusunda yüksek standartlar belirleyerek ve kadınların çocuk yetiştirmede birincil sorumluluğunu ve doğal avantajını üstlenerek, babaların çocuk yetiştirme ve aile işlerine katılımını sınırlamak için engeller koyabilirler (Allen ve Hawkins, 1999). Anne bekçiliği, bir annenin babayı çocuğunun hayatından uzak tutmaya yönelik çabalarını ifade etmektedir (Fagan ve Barnett, 2003).

2.5.8. Kapı Aralayıcı Anne Babalık (Parental Gateopening)

Birlikte ebeveynlik çatışmasına genellikle zayıflatma veya kapıyı kapatma davranışı eşlik ederken, işbirlikçi ortak ebeveynlik, kolaylaştırıcı bekçilik veya kapı açma davranışı olarak anlaşılabilir. Ebeveynin katılımını kolaylaştıran bekçilik davranışlarına kapı açma davranışları denmektedir. Anne, babanın çocuğa ebeveynlik yapmaya daha fazla katkıda bulunması gerektiğini düşünmektedir; bu, daha önceki diğer çalışmalara paralel olarak, kapı açma davranışları için olumlu faydalar bulmaktadır (Schoppe-Sullivan vd., 2008).

2.5.9. Kapı Aralayıcı Babalık (Paternal Gateopening)

Kapı aralayıcı olan bir baba, anne-çocuk ilişkilerinin kalitesini artırabilecek, kolaylaştırıcı ve cesaret verici, kapı açma davranışlarında bulunabilmektedir. Eğer babalar çocuklarla kolaylaştırıcı bekçilik davranışlarını sergileyerek ilgilenebilirlerse veya kolaylaştırıcı bekçilik davranışları babaları çocuklarıyla ilgilenmeye teşvik ederse, anneler kısıtlayıcı bekçilik tutumlarına sahip olsalar bile çocukların olumlu bir uyum göstermesi muhtemeldir (Pruett vd., 2003).

2.5.10. Kapı Aralayıcı Annelik (Maternal Gateopening)

Kapı aralayıcı olan bir anne, babayı çocuklarıyla zaman geçirmeye teşvik etmekte ve babanın günlük yaşamlarına katılmasına izin vermektedir (Schoppe-Sullivan vd., 2015). Anneler, baba-çocuk ilişkilerinin kalitesini artırabilecek, kolaylaştırıcı ve cesaret verici, kapı açma davranışlarında bulunabilmektedir (Schoppe-Sullivan vd., 2008; Walker ve McGraw, 2000).

2.6. Anne Bekçiliği ile İlgili Araştırmalar

2.6.1. Dünya’da Anne Bekçiliği ile İlgili Araştırmalar

De Luccie (1995) tarafından yapılan çalışmada 144 anneye, evlilik memnuniyeti, istihdam durumu ve sosyal destek; annelerin ve çocukların kişisel özellikleri ve baba katılımının önemi ve memnuniyetini değerlendiren bir anket uygulandı (De Luccie, 1995).

Allen ve Hawkins (1999)’a göre anne bekçiliği üç boyutta tanımlanmaktadır: annelerin katı standartlar belirleyerek aile işleri için sorumluluktan vazgeçme isteksizliği, annelik kimliğinin dışsal olarak pekiştirilmesi ve farklılaştırılmış aile rolleri anlayışları. 622 anneden oluşan örneklem üzerinde doğrulayıcı bir faktör analizi ile test edilmiştir. Annelerin %21’i anne bekçiliği tutumuna sahip, %42’si aracı, %37’si işbirlikçi olarak

sınıflandırılmıştır. Anne bekçiliği tutumu sergileyen anneler haftada 5 saat daha fazla aile işi yaptıkları bulunmuştur (Allen ve Hawkins, 1999).

Fagan ve Barnett (2003) tarafından yapılan çalışmada anne bekçiliği, annelerin baba yeterliliği algıları, annelerin baba rolü hakkındaki tutumları ve baba katılımı miktarı arasındaki ilişkiler araştırılmıştır. Örneklem 30 boşanmış ve 72 birlikte yaşayan babadan oluşmaktadır. Araştırma sonuçları, babanın birlikte yaşaması ile annelerin bekçiliği davranışıyla doğrudan bir bağlantısı olduğunu ortaya koymuştur. Baba yeterliliği dolaylı ve doğrudan olarak baba katılımı ile ilişki bulunmuştur. Anne bekçiliği, baba yeterliliği ile katılım arasındaki ilişkiye aracılık ettiği, anne bekçiliği nedensel olarak baba katılımı miktarı ile bağlantılı bulunmuştur (Fagan ve Barnett, 2003).

McBride vd. (2005) tarafından annelerin babanın rolü hakkındaki inançlarının, baba katılımına katkıda bulunup bulunamayacağını incelendiği çalışma, 2-3 yaş arası çocuğu olan iki ebeveynli 30 aileden oluşmaktadır. Sonuçlar, babaların ebeveynlik rol algıları ve gerçek baba katılımı düzeylerinin, annelerin babanın rolü hakkındaki inançları tarafından yönetildiğini göstermiştir (McBride vd., 2005).

Cannon (2008), çocuk özellikleri ile baba sorumluluğu ve anne bekçiliği ve babanın sorumluluğu arasındaki ilişkiyi bebeğin ilk yılı boyunca 64 iki ebeveynli ailenin öz değerlendirme raporlarını ve gözlemsel verilerini kullanarak incelemiştir. Sonuçlar, çocukların cinsiyetinin ve mizacının babanın katılımı ile ilişkili olduğunu, babaların zor erkek çocuklarıyla daha fazla iletişim kurduğunu ve zor kız çocuklarıyla daha az iletişim kurduğunu göstermiştir. Ayrıca, anne bekçiliğinin olumlu ve olumsuz boyutları, daha sonraki baba katılımının farklı türleri ile ilişkili olduğu bulunmuştur (Cannon, 2008).

Cannon vd. (2008) tarafından anne bekçiliğinin ve baba davranışının yordayıcısı olarak doğum öncesi ebeveyn özelliklerinin rolü incelenmiştir. Ebeveynlerin aileleri arasındaki ilişkilerini idealleştirmeleri, babaların rolleri hakkındaki inançlar ve kişilik özellikleri bebeklerinin doğumundan önce değerlendirildi. Doğum sonrası 3,5. ayda, üçlü oyun ve çocuk bakımı sırasında anne bekçiliği davranışları ve babanın katılımı ve

yeterlilikleri gözlem yoluyla değerlendirildi. Sonuçlar, anne bekçiliği ile baba davranışı arasındaki karşılıklı ilişkileri göstermektedir (Cannon vd., 2008).

Gaunt (2008) tarafından yapılan çalışmada anne bekçiliği geçmişi, psikolojik değişkenleri ve çocuk bakımında baba ve anne katılımı ile ilgili sonuçları incelemiştir. 6-36 aylık çocukları olan 209 evli ebeveynle çalışmıştır. Araştırma sonuçları, bekçiliğinin çeşitli boyutlarının, psikolojik değişkenlerle ve anne bekçiliğinin sonuçlarıyla farklı şekilde ilişkili olduğunu ortaya koymuştur. Bekçiliğinin standartlar ve sorumluluklar boyutu annenin özsaygısı ile ilişkiliydi ve babanın çocuk bakımına katılımını etkilemektedir. Bekçiliğinin anne kimlik doğrulama boyutu, annenin annelik kimliğinin belirginliği ile ilgiliydi ve çocuk bakımına kendi katılımını etkilemektedir (Gaunt, 2008).

Sano vd. (2008) tarafından yönlendirilen 83 kırsalda yaşayan anneyle yapılan görüşmelere dayanan bu nitel araştırma, annelerin birlikte yaşamayan babaların düşük gelirli ailelere katılımı hakkındaki algılarını araştırmıştır. Annelerin çoğunluğu baba katılımının artmasını istiyordu. Baba-çocuk ilişkisini teşvik etme isteklerine rağmen, anneler, babaların beklenen ebeveyn rollerini yerine getirmediklerinde güven sorunu yaşadıklarını belirtmektedir (Sano vd., 2008).

Trinder (2008) tarafından, annelerin boşanma sonrası babaların ilişkilerini destekleyebildiği ve engelleyebildiği süreçleri incelemiştir. 22 eski çift dahil olmak üzere 54 ayrı aileden anneler ve babalarla yapılan nitel görüşmelere dayanmaktadır. Çalışma, annelerin kapı aralayıcıdan ve kapı kapatıcıya kadar bir dizi strateji benimsediğini ve bu stratejilerin etkili görüldüğünü ortaya koymuştur. Annenin babalık yeterliliği ve çocuk refahı inançları, ebeveyn ilişki kalitesi ve ebeveyn rollerindeki anlaşma algıları anne bekçiliğinin farklı türleri ile bağlantılı olduğunu ortaya koymuştur (Trinder, 2008).

Kulik ve Tsoref (2010) 2-6 yaş arası çocukları olan 88 İsraili kadından oluşan örnekleme anne bekçiliğini açıklayan değişkenleri incelemiştir. Annenin cinsiyet rolü ideolojisi, kontrol arzusu, kocasının çocuk bakımına katılımından memnuniyet, çocuk

bakımında geniş aileden destek algısı, annenin, çocuğun ya da çift ilişkisinin geçmişinden kaynaklı değişkenlerin anne bekkiliği ile ilişkisi incelenmiştir. Sonuçlar, anne bekkiliğini açıklamaya en çok annenin cinsiyet rolü ideolojisinin katkıda bulunduğunu göstermektedir. Diğer önemli açıklayıcı değişkenler, annenin kocasının ocuk bakımına katılımından duyduğu memnuniyet, annenin eğitim düzeyi ve aile geliriydi (Kulik ve Tsoref, 2010).

Lee (2010) tarafından 118 anne ile yapılan çalışmada annenin kişiliği ile anne bekkiliği arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Nörotisizm, Uyumluluk, Açıklık, Dışadönüklük ve Vicdanlı olmak üzere “Büyük Beşli” bilinen kişilik tipleri ele alınmıştır. Uyumluluk konusunda yüksek annelerin ev işi ve ocuk bakımı konusunda daha gerçekçi standartlara sahip olduğunu, babaların ebeveynliklerini daha az eleştirdiğini ve farklılaştırılmış aile rollerini onaylama olasılıklarının daha düşük olduğunu göstermiştir. Dışa dönük anneler babaların ebeveynliklerini daha çok teşvik ettiklerini bildirmişlerdir. Buna karşılık, Nrotisizmi yüksek olan anneler, ocuk bakımı için daha yüksek standartlara sahiptiler, anne kimliklerine daha fazla değer verdiler ve partnerlerine karşı daha fazla eleştirdikleri görülmüştür. Vicdanlı anneler, karar verirken daha fazla kontrolcü davrandıkları bulunmuştur. Bu sonuçlar, annelerin belirli kişiliklere sahip olduğu, Nrotik annelerin bekkilik davranışlarını daha fazla sergileyebilecekleri ve dolayısıyla baba katılımının daha düşük seviyelerde olabileceğini göstermektedir (Lee, 2010).

Moore (2012) tarafından yapılan çalışmada boşanmış ebeveynlerin boşanma sonrasında birbirlerine çift yönlü bir g uygulamaya nasıl devam ettiklerini araştırmıştır. İrlanda'daki 39 boşanmış anne ve babayla nitel görüşmeler yapılmıştır. Anne bekkiliği ile babanın finansal desteği incelenmiştir. Anne bekkiliği davranışı uygulanan babaların boşandıktan sonra daha az maddi destek sağladığı görülmüştür (Moore, 2012).

Holmes vd. (2013) tarafından 315 anne ve ergen ile anne bekkiliği tutumları, baskılayıcı anne bekkiliği davranışları raporları, anne psikolojik kontrol, gözlemlenen anne-ergen sıcaklığı ve ergenin anne katılım değerlendirmesi arasındaki ilişkileri incelenmiştir. Engelleyici anne bekkilik tutumlarının, engelleyici bekkilik davranışları bildirimleriyle pozitif bir şekilde ilişkili olduğunu ortaya koymuştur. Psikolojik kontrol, engelleyici bekkilik

tutumları, engelleyici bekçilik davranışları raporları ve ergenin anne katılımı değerlendirmesi arasındaki ilişkiye tamamen aracılık etti. Bekçilik tutum ve davranışları gözlemlenen anne-ergen sıcaklığı ile ilişkili olmasa da psikolojik kontrol gözlenen anne-ergen sıcaklığı ile negatif olarak ilişkiliydi (Holmes vd., 2013).

Pedersen ve Kilzer (2014), 78 okul öncesi dönemde çocuğu olan çalışan anne ile her iki ebeveynin iş-aile çatışmasına ilişkin algı ve anne bekçiliği arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Annelerin iş aile çatışması ve anne bekçiliği arasında pozitif ilişkili olduğu belirtilmiştir.

Puhlman ve Pasley (2013) tarafından yapılan araştırmada 8 tür bekçilik ile sonuçlanacak şekilde kesiştiği üç boyutlu bir model (kontrol edici, kolaylaştırıcı ve engelleyici) önerilmektedir. 8 tür bekçilik, iki kategoride (kararlı ve kararsız anneler) incelenmektedir. Kararlı anneler; geleneksel sınır koyucu, pasif engelleyici, kolaylaştırıcı bekçi, pasif kolaylaştırıcı bekçi. Kararsız anneler; tutarsız yönetici, duyarsız yönetici, başına buyruk yönetici, görünmez bekçi.

Zvara vd. (2013) tarafından yapılan araştırmada 182 çift gelirli ebeveynin, doğum öncesi katılım, cinsiyet rolü inançları ve anne bekçiliği ve yeni baba olanların çocuk sağlığı hizmetlerine katılımı arasındaki ilişkileri incelenmiştir. Doğum öncesi baba katılımının, babaların çocuk sağlığı hizmetlerine doğrudan katılımı ve çocuk sağlığı ile ilgili karar vermede algılanan etkisi ile ilişkili olduğunu göstermiştir. Anneler cinsiyet rolleri hakkında daha geleneksel olmayan inançlar edindiklerinde babalar da çocuk sağlığı hizmetlerinde daha fazla doğrudan katılım gösterdiler. Dahası, anneler babaların çocuk yetiştirme konusundaki katılımını teşvik ettiğinde, babalar çocuk ile ilgili karar vermede daha etkili hissettiler. Anne bekçiliği tutumu daha fazla ise babanın katılımı düşük olmaktadır (Zvara vd., 2013).

Stevenson vd. (2014), çocuklar 7-10. sınıftayken 3 zaman diliminde evlilik sorunları ile baba-çocuk ilişkileri arasındaki ilişkinin anne bekçiliği davranışlarının aracı olarak

boylamsal bir çalışma gerçekleştirmişlerdir. Evlilik sorunları arttıkça, baba-ocuk ilişkisinin azaldığı ve anne bekiliğı davranışının aracı bir rol oynadığı görölmektedir.

Tu vd. (2014) Tayvanlı 737 evli anne ile anne bekiliğı ve baba katılımı arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Anne bekiliğı ile baba katılımı arasında negatif yönlü ilişki olduğı bulunmuştur. Anne bekçiliğinin anne kimliğinin doğrulanması ile standart ve sorumluluklar boyutu arasında pozitif yönlü bir ilişki bulunmuştur.

Ladage (2015) tarafından 306 biyolojik baba ve 69 üvey 12 yaşından küçük çocuğın biyolojik annesiyle evli olan baba ile gerçekleşmiştir. Motivasyon, evlilik kalitesi, anne bekiliğı, geleneksel ebeveynlik görüşleri (ekmek kazanma), baba kimliği ile baba katılımı ilişkisi incelenmiştir. Ekmek kazanma ve motivasyon her iki baba türü için negatif korelasyon göstermiştir. Biyolojik babalar için motivasyonun katılım üzerinde doğrudan bir etkisi olduğunu göstermiştir.

Schoppe-Sullivan vd. (2015) tarafından yapılan çalışmada 182 çalışan ebeveynle, ebeveynliğe geçişte anne bekçiliğinin belirleyicilerini incelenmiştir. Hamilelik sırasında, anne adayları psikolojik hali, tutumları ve beklentileri ile ilgili anketleri ve doğum sonrası 3. ayda anne bekçilik davranışı ile ilgili anketleri doldurmuştur. Anneler, babaların ebeveynliği konusunda daha mükemmeliyetçi beklentilere sahip olduğı, daha zayıf psikolojik işleyişe sahip olduğı, romantik ilişkilerini daha az istikrarlı olarak algıladığı ve ebeveynlik öz yeterliliğinin daha yüksek olduğı durumlarda anne bekiliğı davranışlarının daha yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Ebeveynlik öz yeterliği düşük olan babaların daha çok anne bekiliğı davranışlarına maruz kaldığı görölmüştür. Daha dindar annelerin daha fazla kapı aralayıcı bekçilik davranışı sergilediğı bulunmuştur. Anne bekiliğı, annenin geleneksel cinsiyet tutumlarından çok annenin beklentileri ve psikolojik işleyişiyle daha güçlü bir şekilde ilişkilendirilmiştir. Annelerin özellikleri anne bekçiliğini, babaların özelliklerine göre daha fazla öngörücü olduğı saptanmıştır.

Zvara vd. (2016) tarafından yapılan çalışmada 395 katılımcı ile yakın partner şiddeti ve ocuk davranış problemlerine ebeveynlik davranışının ve anne bekçiliğinin aracı rolünü

incelemiştir. Babanın sert ve müdahaleci ebeveynlik davranışının, yakın partner şiddeti ile çocuk davranış problemleri arasında bağlantı kuran önemli bir aracı olabileceğini göstermektedir. Anneler yüksek düzeyde sert ve müdahaleci ebeveynlik yapan babaları çocuklarıyla etkileşime girmeye teşvik ettiğinde, çocuklar için problemler için kanıt sağlamaktadır.

Fagan ve Cherson (2017) tarafından yapılan çalışmada 3605 düşük gelirli, birlikte ve ayrı yaşayan ebeveynlerin kolaylaştırıcı bekçilik davranışları boylamsal olarak incelenmiştir. Çocuklar 3 yaşındayken anne kolaylaştırıcı bekçiliği çocuklar 5 yaşındayken daha yüksek baba katılımıyla pozitif yönde ilişkili olduğunu gösterdi. Ayrıca 3 yaşındayken anne kolaylaştırıcı bekçiliği daha sonraki baba katılımı düzeyleri ile negatif yönde ilişkilidir. Anne ve babanın birlikte yaşama durumu, kolaylaştırıcı bekçilik ve baba katılımı arasındaki ilişkiyi etkilememiştir (Fagan ve Cherson, 2017).

Puhlman ve Pasley (2017) tarafından annelerin babalara yönelik kolaylaştırıcı, kontrol edici ve kısıtlayıcı davranışlarının değerlendirilmesi amacıyla Anne Bekçiliği Ölçeği (Maternal Gatekeeping Scale-MGS) geliştirilmiştir. 3-7 yaş arası çocuğu olan 256 anne ve 204 babadan veri toplanmıştır. Araştırmacılar, 5'li Likert tipinde 42 maddeden oluşan bir ölçek geliştirilmiştir.

Altenburger vd. (2018) tarafından yapılan çalışmada 182 çift gelirli ailede anne bekçiliği ile babaların ebeveynlik kalitesi arasındaki ilişkileri incelemiştir. Doğum sonrası 3. ayda anne bekçiliği daha fazla olan babalar doğum sonrası 9. ayda ebeveynlik kalitesinde daha fazla düşüş göstermiştir. Doğumdan 3 ay sonra kolaylaştırıcı anne bekçiliği, doğumdan sonraki 9. ayda babaların ebeveynlik kalitesi arasında ilişkili bulunmamıştır. Ayrıca doğum sonrası 3. ayda babaların ebeveynlik kalitesi ile doğum sonrası 9. ayda anne bekçiliği arasında ilişkili bulunmamıştır (Altenburger vd., 2018).

Gaunt ve Pinho (2018) tarafından yapılan çalışmada 6 yaşında veya daha küçük çocuğu olan 207 anne ile çocuk bakımı sorumluluklarının paylaşımında, çelişkili cinsiyetçi ideolojilerin rolü incelenmiştir. Annenin kadınlara ve erkeklere yönelik cinsiyetçi tavırları anne bekçiliği eğilimleri ile olumlu yönde ilişkilidir. Anne bekçiliği, annenin çocuk bakımına daha fazla zaman ayırması ve babaya göre çocuk bakımı görevlerinin daha fazla

pay alması ile ilgili olduğu bulunmuştur. Erkeklerle ve kadınlara yönelik cinsiyetçi tutumlar, annelerin bakıma ayırdıkları zaman ve anne bekçiliği aracılığıyla çocuk bakımı görevlerinin göreceli paylaşımı üzerinde dolaylı bir etkiye sahip olduğu saptanmıştır (Gaunt ve Pinho, 2018).

Wang vd. (2019) tarafından yapılan çalışmada Çin’de okul öncesi dönemde çocuğu olan 214 anneden toplanan verilerle anne bekçiliği boyutları ile baba katılımı arasındaki ilişki incelenmiştir. Annelerin kolaylaştırıcı ve engelleyici davranışları baba katılımı ile önemli ölçüde ilişkili bulunmuştur. Babaların eğlence ve günlük bakımdan ziyade kural öğretimi ve duygusal iletişimde yer aldığı saptanmıştır.

Altenburger ve Schoppe-Sullivan (2021) tarafından yapılan çalışmada 182 çift gelirli ailede gözlemlenen ve bildirilen anne bekçiliği ile çocukların sosyal-duygusal zorlukları arasındaki doğrudan ve dolaylı ilişkileri incelemiştir. Annelerin doğumdan sonrası 3. ayda anne bekçiliğine ilişkin algılarının 26 aylık bebeklerde daha fazla düzensizlik ve dışsallaştırma ile ilişkili olduğunu göstermiştir. Doğum sonrası 3. ayda gözlemlenen kapı aralayıcı annelik, 26 aylık bebeklerde daha düşük düzensizlik ile ilişkili olduğunu göstermiştir. Babanın ebeveynlik kalitesi, anne bekçiliği ile çocuğun sosyal-duygusal zorlukları arasındaki ilişkili bulunmamıştır (Altenburger ve Schoppe-Sullivan, 2021).

Wang ve Schoppe-Sullivan (2021) tarafından yapılan çalışmada annelerin anneannelerin bekçilik davranışlarına ilişkin algılarının ve babaların ebeveynlik yeterliliğine ilişkin algılarının anne bekçiliği davranışlarıyla nasıl ilişkili olduğunu araştırmıştır. Çift gelirli 172 ebeveyn, doğumdan sonraki 3. ayda kendi annelerinin bekçilik davranışlarını ve babalarının ebeveynlik yeterliliğine ilişkin kendi algılarını bildirmişlerdir. Annelerin babalara yönelik bekçilik davranışları, anneler tarafından doğum sonrası hem 3. hem de 9. ayda rapor edilmiştir. Anneler, anneannelerin daha yüksek düzeyde bekçilik davranışları sergilediklerini algıladıklarında, yalnızca anneler babaları yüksek düzeyde yetkin olarak algıladıklarında anneler daha fazla kapı aralayıcı bekçilik davranışı sergilediler. Annelerin büyükannelerin bekçiliği algıları ile annelerin bekçi davranışları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır (Wang ve Schoppe-Sullivan, 2021).

2.6.2. Türkiye’de Anne Bekçiliği ile İlgili Araştırmalar

Akgöz-Aktaş (2017) tarafından 4-6 yaşlarında 265 çocuğun anne, baba ve öğretmeni ile yapılan çalışmada baba katılımını ile çocuğun uyumu ilişkisinde ebeveynlerin evlilik uyumu ve anne bekçiliğinin etkisini incelenmiştir (Akgöz-Aktaş, 2017).

Aydın ve Akgöz-Aktaş (2017) tarafından anne bekçiliği ile ilgili basılı makale ve tezlerin incelendiği derleme çalışması yapılmıştır (Aydın ve Akgöz-Aktaş, 2017).

Aytaç (2018) tarafından nicel boyutunda 200, nitel boyutunda 10 katılımcının yer aldığı karma yöntem ile yapılan çalışmada, anne bekçiliği ile geleneksel annelik arasında pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu, anne ekonomik durumu ile değişkenler arasında ilişki olmadığı saptanmıştır (Aytaç, 2018).

Pekel-Uludağlı (2019) tarafından 2-6 yaş çocuğu olan 239 baba ile yapılan çalışmada babaların katılımı ile anne bekçiliği, kapı aralayıcı bekçilik ve geleneksel baba cinsiyet rolleri arasındaki ilişkiyi, geleneksel baba cinsiyet rolleri, baba yeterliliği ve evlilik doyumu, anne kapısı açma, bekçilik arasındaki ilişkide babaların katılımını arabulucu bir rolü incelenmiştir. Baba katılımının kapı aralayıcı anne bekçiliği ile pozitif olarak ilişkili olduğu ve geleneksel babanın cinsiyet rolleriyle olumsuz bir şekilde ilişkili olduğu bulunmuştur. Baba katılımının kapı aralayıcı anne bekçiliği, geleneksel baba cinsiyet rolleri ve baba yeterliliği ve evlilik doyumu arasında aracı rol oyandığı saptanmıştır (Pekel-Uludağlı, 2019).

Dönmez (2019) tarafından açımlyıcı sıralı karma yöntemin kullanıldığı 36-72 aylık çocukları olan anneler ile yapılan çalışmada babasavar annelik ölçeği geliştirerek, annenin babasavar davranışları farklı değişkenlere göre ve ana-baba-çocuk etkileşim davranışları incelenmiştir. Düşük eğitim seviyesindeki babaların eşlerinin çocuklarına aşırı bağlı olduğu ve bu babaların babasavar annelik davranışlarıyla daha sık karşılaştığı bulunmuştur (Dönmez, 2019).

Gazi (2019) tarafından yapılan 282 lise öğrencisi ve ebeveynlerinin katıldığı çalışmada, anne bekçiliği ve evlilik uyumunun baba katılımı ve baba-ergen ilişkilerindeki rolünü incelenmiştir. Baba katılımının ve baba-ergen ilişkilerinin çocuğun cinsiyetine, sınıf türüne, yaşına ve babanın eğitim düzeyine göre farklılaşmadığı, çocuk sayısına göre anlamlı farklılık saptanmıştır (Gazi, 2019).

Kıraççı (2021) tarafından okul öncesi dönemde özel gereksinimi olan çocuğa sahip 255 ebeveyn ile yapılan çalışmada, Anne Bekçiliği Ölçeği-Anne Formunun özel gereksinimli çocukların anneleri için geçerli ve güvenilir bir araç olup olmadığı, annelerinin bekçilik tipleri belirlenerek, baba katılımının bekçilik tiplerine göre farklılaşıp farklılaşmadığı, özel gereksinimli çocukların annelerinin bekçilik davranışları ve babaların katılım durumları özel gereksinimli çocuğa ve ebeveynlere farklı değişkenlere göre incelenmiştir. Anne Bekçiliği Ölçeği-Anne Formunun, özel gereksinimli çocukların anneleri için geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğu belirlenmiş ve annelerin teşvik edici davranışları ile engelleyici davranışları arasında negatif yönde anlamlı ilişki olduğu bulunmuştur. Anne bekçiliği ile baba katılımının özel gereksinimli çocuğun cinsiyetine, tanısına ve okul öncesi eğitime devam etme durumuna göre farklılaştığı, yaşına ve kardeş sayısına göre farklılaşmadığı saptanmıştır. Anne bekçiliğinin annenin yaşına, annenin ve babanın eğitim durumuna, ailenin toplam gelirine göre farklılaştığı, ancak babanın yaşına göre farklılaşmadığı bulunmuştur. Annelerin engelleyici bekçi davranışları ile baba katılımı arasında negatif yönde anlamlı ilişki, teşvik edici bekçi davranışları ile baba katılımı arasında pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu belirlenmiştir (Kıraççı, 2021).

Ebeoğlu (2021) tarafından 10-14 yaş aralığındaki 783 ergen ve ebeveynleri ile yapılan çalışmada, baba katılımının ergen uyumunu yordayıp yordamadığı, anne bekçiliği ile ergen uyumu arasındaki ilişkide baba katılımının aracı rolü, ebeveynlerin babalarının geçmişteki katılımları ile baba katılımı arasındaki ilişkide babanın ekolojik sistemlerinin aracı rolü, baba katılımını yordayan değişkenlerin Ekolojik Sistemler Kurama göre incelenmiştir. Babanın aileden algıladığı sosyal desteğin, iş-aile çatışmasının, anne teşvik edici bekçiliğinin, babanın kendi babasının katılımının, baba yeterliliğinin ve babanın cinsiyet rol tutumlarının baba katılımının önemli yordayıcıları olduğu saptanmıştır. Ebeveynlerin kendi babasının katılımı ile baba katılımı arasındaki ilişkide ekzosistem,

mezosistem, mikrosistem ve ontojenik sistemin aracı olduğu, ergenin algıladığı baba katılımının, bütün uyum değişkenleri için önemli bir yordayıcı olduğu, annenin teşvik edici bekçiliğini arttırmanın ve engelleyici ile kontrol edici bekçiliğini azaltmanın baba katılımı yoluyla ergen uyumunu etkilediği bulunmuştur (Ebeoğlu, 2021).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örneklem, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve verilerin analizi ile ilgili bilgiler yer almaktadır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Okul öncesi dönem çocukların ebeveynlerinin babasavar annelik düzeyleriyle anne-babanın çocuğa yönelik ilgisi arasındaki ilişkisini inceleyen bu çalışmada nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır.

İlişkisel tarama modelleri, iki veya daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişimin varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelleridir (Karasar,2014).

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırma evrenini 2020-2021 eğitim öğretim yılında İzmir ilinde bulunan devlete bağlı bağımsız okul öncesi kurumlarına devam eden 4-6 yaş çocukların ebeveynleri oluşturmaktadır. Araştırma örneklemini ise İzmir İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı, uygulama izni alınmış, Bayraklı, Buca, Çiğli, Gaziemir, Karşıyaka, Konak ilçelerinde okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 4-6 yaş grubu çocuğu olan ebeveynler (412 anne ve 412 baba) oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini basit seçkisiz örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir. Her bir örneklem seçimine eşit seçilme olasılığı vererek seçilen birimlerin örnekleme alındığı yöntemdir. Bu örnekleme yönteminde evrendeki tüm birimler, örneğe seçilmek için eşit ve bağımsız bir şansa sahiptir (Büyüköztürk vd., 2018). Veri toplanan okulların dağılımı Tablo 2'de verilmiştir.

Katılımcılar gönüllü olarak çalışmaya katılmıştır. Anne babanın evliliğini sürdürmesi ve birlikte yaşamaları gibi belirlenen kriterlerle ve ebeveynlere tarafından geri getirilmeyen, uygun doldurulmayan veya eksik bırakılan formların çıkarılmasıyla, 412 anne ve 412 baba çalışmanın örneklemini oluşturmuştur. Katılımcıların araştırma değişkenleri için frekans ve yüzdelik dağılımları Tablo 3 ve Tablo 4’te verilmektedir.

Tablo 2

Örneklem grubundaki ebeveynlerin okullara göre dağılımları

Bayraklı	A Anaokulu	39	39	412
Buca	A Anaokulu	44	146	
	B Anaokulu	44		
	C Anaokulu	25		
	D Anaokulu	33		
Çiğli	A Anaokulu	36	36	
Gaziemir	A Anaokulu	20	69	
	B Anaokulu	49		
Karşıyaka	A Anaokulu	44	44	
Konak	A Anaokulu	27	78	
	B Anaokulu	17		
	C Anaokulu	22		
	D Anaokulu	12		

Tablo 2’de görüldüğü üzere, Bayraklı’dan 39, Buca’dan 146, Çiğli’den 36, Gaziemir’den 69, Karşıyaka’dan 44, Konak’tan 78 olmak üzere toplam 412 anne-babadan veri toplanmıştır.

Tablo 3

Anne-babaların demografik özelliklerine ilişkin frekans ve yüzdelik dağılımları

Anne Yaşı	29 Yaş ve Altı	48	11,7
	30-34 Yaş	128	31,1
	35-39 Yaş	142	34,5
	40 Yaş ve Üzeri	94	22,8
	Toplam	412	100,0
Baba Yaşı	34 Yaş ve Altı	86	20,9
	35-39 Yaş	162	39,3
	40 Yaş ve Üzeri	164	39,8
	Toplam	412	100,0
Anne Eğitim Durumu	İlköğretim	30	7,3
	Ortaöğretim	137	33,3
	Önlisans	41	10,0
	Lisans	189	45,9
	Lisansüstü	15	3,6
	Toplam	412	100,0
Baba Eğitim Durumu	İlköğretim	32	7,8
	Ortaöğretim	146	35,4
	Önlisans	40	9,7
	Lisans	164	39,8
	Lisansüstü	30	7,3
	Toplam	412	100,0
Anne Çalışma Saati	Çalışmıyor	249	60,4
	1-8 Saat	111	26,9
	9 Saat ve Üzeri	52	12,6
	Toplam	412	100,0
Baba Çalışma Saati	Çalışmıyor	6	1,5
	1-8 Saat	167	40,5
	9 Saat ve Üzeri	239	58,0
	Toplam	412	100,0

“Tablo 3’ün devamı”

	Gelir Yok	246	59,7
	1-3000tl	11	2,7
Anne Gelir Durumu	3001-6000tl	102	24,8
	6001-9000tl	49	11,9
	9001tl ve Üzeri	4	1,0
	Toplam	412	100,0
	1-3000tl	23	5,6
Baba Gelir Durumu	3001-6000tl	249	60,4
	6001-9000tl	110	26,7
	9001tl ve Üzeri	30	7,3
	Toplam	412	100,0
	9 Yıl ve Altı	193	46,8
Evlilik Süresi	10-14 Yıl	146	35,4
	15-19 Yıl	51	12,4
	20 Yıl ve Üzeri	22	5,3
	Toplam	412	100,0

Tablo 3’te görüldüğü üzere, annelerin yaşı, %11,7’si (n=48) 29 yaş ve altında, %31,1’i (n=128) 30-34 yaş aralığında, %34,5’i (n=142) 35-39 yaş aralığında, %22,8’i (n=94) 40 yaş ve üzerindedir. Babaların yaşı, %20,9’u (n=86) 34 yaş ve altında, %39,3’ü (n=162) 35-39 yaş aralığında, %39,8’i (n=164) 40 yaş ve üzerindedir. Annelerin eğitim durumu, ilköğretim %7,3 (n=30), ortaöğretim %33,3 (n=137), önlisans %10,0 (n=41), lisans %45,9 (n=189) ve lisansüstü mezunu %3,6 (n=15) oranındadır. Babaların eğitim durumu, ilköğretim %7,8 (n=32), ortaöğretim %35,4 (n=146), önlisans %9,7 (n=40), lisans %39,8 (n=164) ve lisansüstü mezunu %7,3 (n=30) oranındadır. Annelerin çalışma saati, %60,4’ü (n=249) çalışmıyor, %26,9’u (n=111) 1-8 saat aralığında, %12,6’sı (n=52) 9 saat ve üzerinde çalışmaktadır. Babaların çalışma saati, %1,5’i (n=6) çalışmıyor, %40,5’i (n=167) 1-8 saat aralığında, %58,0’i (n=239) 9 saat ve üzerinde çalışmaktadır. Annelerin gelir durumu, %59,7’si (n=246) geliri yok, %2,7’si (n=11) 1-3000TL aralığında, %24,8’i (n=102) 3001-6000TL aralığında, %11,9’u (n=49) 6001-9000TL aralığında, %1,0’i (n=4) 9001TL ve üzeri gelire sahiptir. Babaların gelir durumu, %5,6’sı (n=23) 1-3000TL aralığında, %60,4’ü

(n=249) 3001-6000TL aralığında, %26,7'si (n=110) 6001-9000TL aralığında, %7,3'ü (n=30) 9001TL ve üzeri gelire sahiptir.

Tablo 4

Çocukların Demografik Özelliklerine İlişkin Frekans ve Yüzdeler Dağılımları

		f	%
Çocuk Yaşı	4	34	8,3
	5	112	27,2
	6	266	64,6
	Toplam	412	100,0
Çocuk Cinsiyeti	Erkek	215	52,2
	Kız	197	47,8
	Toplam	412	100,0
Kardeş Sayısı	Tek Çocuk	139	33,7
	İki Kardeş	245	59,5
	Üç Kardeş	26	6,3
	Dört ve Daha Fazlası	2	,5
	Toplam	412	100,0
Doğum Sırası	İlk Çocuk	108	26,2
	Ortanca Çocuk	9	2,2
	Son Çocuk	160	38,8
	Tek Çocuk	135	32,8
	Toplam	412	100,0

Tablo 4'te görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan ebeveynlerin çocuklarının %8,3'ü (n=34) 4 yaş, %27,2'si (n=112) 5 yaş, %64,6'sı (n=266) 6 yaşında olduğu görülmektedir. Çocukların cinsiyeti %47,8'i (n=197) kız, %52,2'si (n=215) erkektir. Çocukların kardeş sayısı %33,7'si (n=139) tek çocuk, %59,5'i (n=245) iki kardeş, %6,3'ü (n=26) üç kardeş, %5'i (n=2) dört ve daha fazla kardeşidir. Çocukların doğum sırası %26,2'si (n=108) ilk çocuk, %2,2'si (n=9) ortanca çocuk, %38,8'i (n=160) son çocuk, %32,8'i (n=135) tek çocuktur.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmaya konu olan değişkenlere ilişkin veri toplamak için “Demografik Bilgi Formu”, “Babasavar Annelik Ölçeği” ve “Çocuğa Yönelik Anne-Baba İlgisi Ölçeği” kullanılmıştır.

3.3.1. Demografik Bilgi Formu

“Demografik Bilgi Formu”, çocuklar ve ailelerle ilgili bilgileri ortaya koymak amacıyla araştırmacı tarafından oluşturulmuştur. Formda ailedeki çocuğun yaşı, çocuğun cinsiyeti, çocuk sayısı, çocuğun doğum sırası, anne yaşı, anne eğitim durumu, anne mesleği, anne çalışma saati, anne gelir durumu, baba yaşı, baba eğitim durumu, baba mesleği, baba çalışma saati, baba gelir durumu, evlilik süresi, evde yaşayan büyük anne, büyük baba sayısı değişkenlerini belirlemeye yönelik sorulardan oluşmaktadır. Anne ve babalar için ayrı ayrı oluşturulmuş “Demografik Bilgi Formu” Ek 1 ve Ek 2’de verilmiştir.

Katılımcılara araştırma içeriği ile ilgili yazılı bilgi verilmiş ve araştırmaya gönüllü katılımlarını sağlamak için Bilgilendirilmiş Onam Formu alınmıştır. Bilgilendirilmiş Onam Formu Ek 3’te verilmiştir.

3.3.2. Babasavar Annelik Ölçeği

Dönmez (2019) tarafından annelerin çocuk bakımında babaları kısıtlayıcı ve destekleyici etkileşim davranışlarını ölçmek amacıyla; 5 alt boyut, 57 maddeden oluşan Babasavar Annelik Ölçeği kullanılmıştır. “Modern Annelik”, “İki Kat Sorumlu Annelik”, “Aşırı Bağlı Annelik”, “Geleneksel Annelik” ve “Dolaylı Annelik” alt boyutları olarak adlandırılmıştır.

Bu faktörlerin içerdiği temalar şöyledir:

- I. Faktör – Modern Annelik: 17 maddeden oluşmaktadır.
- II. Faktör – İki Kat Sorumlu Annelik: 13 maddeden oluşmaktadır.
- III. Faktör – Aşırı Bağlı Annelik: 14 maddeden oluşmaktadır.
- IV. Faktör – Geleneksel Annelik: 5 maddeden oluşmaktadır.
- V. Faktör – Dolaylı Annelik: 8 maddeden oluşmaktadır (Dönmez,2019).

Dönmez (2019) tarafından Babasavar Annelik Ölçeği'nin Cronbach Alfa değerleri hesaplanmıştır. Cronbach Alfa değerleri; “Modern Annelik” .89, “İki Kat Sorumlu Annelik” .87, “Aşırı Bağlı Annelik” .85, “Geleneksel Annelik” .71, “Dolaylı Annelik” .63, ölçeğin tamamı için ise .90'dır.

Dönmez (2019) tarafından geliştirilen ölçeğin bu araştırmanın çalışma grubu için hesaplanan Cronbach Alfa değerleri; Cronbach Alfa değerleri; “Modern Annelik” .89, “İki Kat Sorumlu Annelik” .87, “Aşırı Bağlı Annelik” .82, “Geleneksel Annelik” .73, “Dolaylı Annelik” .62, ölçeğin tamamı için ise .81'dir.

3.3.3. Çocuğa Yönelik Anne-Baba İlgisi Ölçeği

Sucuoğlu vd. (2015) tarafından okul öncesi eğitim almaya devam eden 4-6 yaşındaki çocukların anne-babalarının çocuklarına yönelik ilgi düzeylerini belirlemek amacıyla anne ve baba için ayrı 2 form şeklinde geliştirilen Çocuğa Yönelik Anne-Baba İlgisi Ölçeği kullanılmıştır. Ölçek anne ilgi formu 34 madde ve 4 faktör, baba ilgi formu ise 40 madde ve

3 faktörden oluşmaktadır. Sucuoğlu vd. (2015) tarafından Cronbach Alpha değerleri; anne ilgi formu için 0,91 ve baba ilgi formu için 0,94 olarak bulunmuştur (Sucuoğlu vd., 2015).

Sucuoğlu vd. (2015) tarafından geliştirilen ölçeğin bu araştırmanın çalışma grubu için hesaplanan Cronbach Alfa değerleri; anne ilgi formu için 0,89 ve baba ilgi formu için 0,95 olarak bulunmuştur.

3.4. Verilerin Toplanması

Veri toplama işlemi öncesinde araştırmada kullanılacak ölçme araçlarının kullanım izinleri alınmıştır. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Etik Kurulu'ndan çalışma izni alınmıştır. İzmir İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden izin alınmıştır. İzmir İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı, Bayraklı, Buca, Çiğli, Gaziemir, Karşıyaka, Konak ilçelerinde okullar belirlenerek, okul müdürlerine çalışmanın içeriği hakkında bilgi verilerek randevu alınmıştır. Uygun uygulama saatlerinde okullara gidilip öğretmenlere sınıflarındaki öğrenci sayısı kadar, anne baba ölçeklerinden oluşan 2 ayrı zarf verilmiştir. Anne babalar tarafından doldurulan ölçeklerin öğretmenlere geri dönüşü için gerekli süre sağlandıktan sonra tüm öğretmenler zarfları araştırmacıya teslim etmişlerdir. Veri toplama süreci Nisan 2021'de başlamış, Haziran 2021'de tamamlanmıştır. Toplamda 528 anne-babadan zarflar dönmüş, 116 tanesi eksik veya yanlış doldurulduğu için analizlere dahil edilmemiştir. Analizler 412 anne-baba verisi üzerinden yapılmıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Anne ve babalardan toplanan ölçek formları çocuklara göre eşleştirilerek birleştirilmiştir. Bu çalışmanın kapsamında yapılan analizlerde SPSS 20 paket programından yararlanılmıştır.

Tabachnick ve Fidell (2013), çarpıklık ve basıklık katsayılarının -1,5 ile +1,5 arasında olduğu durumlarda dağılımların normal kabul edilebileceğini belirtmektedir. Anne-

baba ve çocuklarla ilgili bilgilerin belirlenmesi amacıyla frekans ve yüzde hesaplamaları yapılmıştır. Araştırmanın amaçlarına yönelik verilerin analiz yöntemlerini belirlemek için çocuğa yönelik anne baba ilgisi ölçeği puanları normal dağılım gösterip göstermediğini değerlendirmek amacıyla betimsel istatistikler incelenerek Tablo 3'te sunulmuştur. Tabloya göre çocuğa yönelik anne baba ilgisi ölçeği toplam puanları ve alt boyut puanları normal dağılım göstermektedir.

Babasavar annelik ölçeği puanları normal dağılım gösterip göstermediğini değerlendirmek amacıyla betimsel istatistikler incelenerek Tablo 4'te sunulmuştur. Tabloya göre babasavar annelik ölçeği puanları normal dağılım göstermemektedir ($p < .05$). Babasavar annelik ölçeği toplam puanı kullanılarak yapılacak istatistiksel analizler için parametrik testler uygulanmıştır. Babasavar annelik ölçeği alt boyut puanları normal dağılım göstermemesinden dolayı bu puanlar kullanılarak yapılacak diğer istatistiksel analizler için nonparametrik testler uygulanmıştır.

Tablo 5

Çocuğa Yönelik Anne-Baba İlgisi Ölçeği ve Alt Boyutlarına Ait Betimsel İstatistikler

	Ort.	N	Ss	Skew.	Kurt.
Baba İlgisi Toplam	147,56	412	23,06099	-,382	,160
Baba Kontrole Yönelik İlgi	46,2427	412	5,74175	-,745	,733
Baba Davranış Geliştirmeye Yönelik İlgi	65,1869	412	9,84288	-,727	,802
Baba Okula Yönelik İlgi	36,1286	412	10,27176	,234	-,161
Anne İlgisi Toplam	11,6845	412	2,46187	-,736	,546
Anne Kontrole Yönelik İlgi	59,7112	412	4,26513	-,713	-,272
Anne Davranış Geliştirmeye Yönelik İlgi	50,4684	412	4,45867	-1,013	,645
Anne Okula Yönelik İlgi	24,8301	412	5,61110	-,003	-,608
Anne İlgileri Geliştirmeye Yönelik İlgi	11,6845	412	2,46187	-,736	,546

Tablo 6

Babasavar Annelik Ölçeği ve Alt Boyutlarına Ait Betimsel İstatistikler

	Ort.	N	Ss	Skew.	Kurt.
Babasavar Annelik Toplam	123,9029	412	22,89860	,672	,334
Modern Annelik	72,3762	412	9,66981	-1,409	3,689
İki Kat Sorumlu Annelik	20,8398	412	7,64374	1,697	3,536
Dolaylı Annelik	12,7937	412	3,82000	1,478	4,147
Aşırı Bağlı Annelik	48,4393	412	9,18471	,030	-,764
Geleneksel Annelik	12,1262	412	4,35846	,292	-,252

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMA BULGULARI

Araştırma bulguları, amaç bölümünde yer alan araştırma sorularının sırası ile tablolar ve açıklamalarıyla birlikte aşağıda sunulmuştur.

4.1. Babasavar Annelik ve Annenin Çocuğa Yönelik İlgisi Arasındaki İlişkinin İncelenmesine Yönelik Bulgular

Babasavar Annelik Ölçeği ve Annenin Çocuğa Yönelik İlgisi Ölçeği'nden elde edilen puanları arasında hesaplanan Pearson ve Spearman korelasyon katsayıları Tablo 5'te yer almaktadır.

Tablo 7

Babasavar Annelik Ölçeği ve Annenin Çocuğa Yönelik İlgisi Ölçeği'nden Elde Edilen Puanlar Arasında Hesaplanan Pearson ve Spearman Korelasyon Katsayıları

		Modern Annelik	İki Kat Sorumlu Annelik	Aşırı Bağlı Annelik	Geleneksel Annelik	Dolaylı Annelik	Babasavar Toplam
Anne Davranış Geliştirmeye Yönelik İlgisi	r	,329**	-,112*	,092	-,142**	-,135**	-,137**
	p	,000	,023	,063	,004	,006	,005
Anne Kontrol Yönelik İlgisi	r	,238**	-,022	,154**	-,093	-,128**	-,059
	p	,000	,654	,002	,061	,010	,234
Anne Okula Yönelik İlgisi	r	,157**	,020	,231**	-,030	,016	,064
	p	,001	,683	,000	,543	,748	,196
Anne İlgisi Geliştirmeye Yönelik İlgisi	r	,181**	-,070	-,114*	-,068	-,192**	-,177**
	p	,000	,159	,020	,166	,000	,000
Anne İlgisi	r	,285**	-,049	,159**	-,104*	-,113*	-,072
Toplam	p	,000	,323	,001	,034	,022	,146

Tablo 7'de görüldüğü üzere, babasavar annelik toplam puanı ve annenin çocuğa yönelik ilgisi toplam puanı arasında anlamlı korelasyon saptanmamıştır ($p>0,05$). Annenin çocuğa yönelik ilgisinin toplam puanı, modern annelik ($r=,285$; $p<0,01$), aşırı bağlı annelik ($r=,159$; $p<0,01$) pozitif yönlü ve geleneksel annelik ($r=-,104$; $p<0,05$), dolaylı annelik ($r=-,113$; $p<0,05$), negatif yönlü ve düşük düzeyde anlamlı ilişkilidir.

4.2. Babasavar Annelik ve Babanın Çocuğa Yönelik İlgisi Arasındaki İlişkinin İncelenmesine Yönelik Bulgular

Babasavar Annelik Ölçeği ve Babanın Çocuğa Yönelik İlgisi Ölçeği'nden elde edilen puanları arasında hesaplanan Pearson ve Spearman korelasyon katsayıları Tablo 6'da yer almaktadır.

Tablo 8

Babasavar Annelik Ölçeği ve Babanın Çocuğa Yönelik İlgisi Ölçeği'nden Elde Edilen Puanlar Arasında Hesaplanan Pearson ve Spearman Korelasyon Katsayıları

		Modern Annelik	İki Kat Sorumlu Annelik	Aşırı Bağlı Annelik	Geleneksel Annelik	Dolaylı Annelik	Babasavar Toplam
Baba Davranış Geliştirmeye Yönelik İlgisi	r	,309**	-,221**	,064	-,171**	-,077	-,201**
	p	,000	,000	,196	,001	,121	,000
Baba Kontrole Yönelik İlgisi	r	,294**	-,216**	,102*	-,154**	-,060	-,199**
	p	,000	,000	,038	,002	,225	,000
Baba Okula Yönelik İlgisi	r	,311**	-,209**	,054	-,128**	-,064	-,182**
	p	,000	,000	,278	,009	,197	,000
Baba İlgisi Toplam	r	,342**	-,235**	,077	-,168**	-,082	-,216**
	p	,000	,000	,121	,001	,098	,000

Tablo 8'de görüldüğü üzere, babasavar annelik toplam puanı ve babanın çocuğa yönelik ilgisi toplam puanı arasında negatif yönlü ve düşük düzeyde anlamlı korelasyon saptanmıştır ($r=-,216$; $p<0,01$). Babanın çocuğa yönelik ilgisinin toplam puanı, modern annelik ($r=,342$; $p<0,01$) pozitif yönlü ve geleneksel annelik ($r=-,168$; $p<0,01$), iki kat sorumlu annelik ($r=-,235$; $p<0,01$), negatif yönlü ve düşük düzeyde anlamlı ilişkilidir.

4.3. Annenin Çocuğa Yönelik İlgisi ve Babanın Çocuğa Yönelik İlgisi Arasındaki İlişkinin İncelenmesine Yönelik Bulgular

Annenin Çocuğa Yönelik İlgisi Ölçeği ve Babanın Çocuğa Yönelik İlgisi Ölçeği'nden elde edilen puanları arasında hesaplanan Pearson korelasyon katsayıları Tablo 9'da yer almaktadır.

Tablo 9

Annenin Çocuğa Yönelik İlgisi Ölçeği ve Babanın Çocuğa Yönelik İlgisi Ölçeği'nden Elde Edilen Puanlar Arasında Hesaplanan Pearson Korelasyon Katsayıları

		Baba Davranış Geliştirmeye Yönelik İlgisi	Baba Kontrole Yönelik İlgisi	Baba Okula Yönelik İlgisi	Baba İlgisi Toplam
Anne Davranış	r	,153**	,161**	,089	,145**
Geliştirmeye	p	,002	,001	,071	,003
Yönelik İlgisi					
Anne Kontrole	r	,092	,177**	,038	,100*
Yönelik İlgisi	p	,062	,000	,442	,042
Anne Okula	r	,131**	,139**	,195**	,177**
Yönelik İlgisi	p	,008	,005	,000	,000
Anne İlgisi	r	,073	,129**	,100*	,108*
Geliştirmeye	p	,139	,009	,043	,029
Yönelik İlgisi					
Anne İlgisi	r	,152**	,196**	,145**	,145**,*
Toplam	p	,002	,000	,003	,003

Tablo 9'da görüldüğü üzere, annenin çocuğa yönelik ilgi toplam puanı ve babanın çocuğa yönelik ilgisi toplam puanı arasında pozitif yönlü ve düşük düzeyde anlamlı korelasyon saptanmıştır ($r=,145$; $p<0,01$).

4.4. Okul Öncesi Dönem Çocukların Ebeveynlerinin Babasavar Annelik Düzeyleri; Çocuğun Cinsiyetine, Çocuğun Yaşına, Annelerinin Eğitim Düzeylerine, Babalarının Eğitim Düzeylerine, Annelerin Çalışma Saati Düzeylerine, Babaların Çalışma Saati Düzeylerine, Annelerin Gelir Düzeylerine, Babaların Gelir Düzeylerine Göre İncelenmesine Yönelik Bulgular

4.4.1. Babasavar Annelik Puanlarının Çocuğun Cinsiyetine Göre İncelenmesine Yönelik Bulgular

Babasavar annelik düzeyi çocuğun cinsiyetine göre hesaplanan Mann Whitney-U Testi ve Bağımsız Gruplar t Testi bulguları Tablo 8 ve Tablo 9’da yer almaktadır.

Tablo 10

Babasavar Annelik Puanlarının Çocuğun Cinsiyetine Göre Mann Whitney-U Testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	Z	p
Dolaylı Annelik	Erkek	215	209,40	45020,00	20555,000	-,518	,604
	Kız	197	203,34	40058,00			
İki Kat Sorumlu Annelik	Erkek	215	207,53	44619,50	20955,500	-,184	,854
	Kız	197	205,37	40458,50			
Modern Annelik	Erkek	215	202,52	43541,50	20321,500	-,710	,478
	Kız	197	210,85	41536,50			

Tablo 10’a göre, Babasavar Annelik Ölçeği alt boyutlarından “Dolaylı Annelik” (U=20555.00; p>.05), “İki Kat Sorumlu Annelik” (U=20955.50; p>.05), “Modern Annelik” (U=20321.50; p>.05), puanlarında cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir.

Tablo 11

Babasavar Annelik Puanlarının Çocuğun Cinsiyetine Göre Bağımsız Gruplar t Testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	$\bar{x}$	ss	t Testi		
					t	sd	p
Geleneksel Annelik	Erkek	215	2,3405	,88613	-2,071	410	,039
	Kız	197	2,5178	,84825			
Aşırı Bağlı Annelik	Erkek	215	3,4053	,67090	-1,771	410	,077
	Kız	197	3,5196	,63580			
Babasavar Annelik Toplam	Erkek	215	2,1612	,42232	-,663	410	,507
	Kız	197	2,1875	,37858			

Tablo 11’de Babasavar Annelik Ölçeği alt boyutlarından “Geleneksel Annelik” çocuğun cinsiyet değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Tablo 11 incelendiğinde “Geleneksel Annelik” için kız çocukların lehine anlamlı bir fark bulunmuştur ($p < .05$).

4.4.2. Babasavar Annelik Puanlarının Çocuğun Yaşına Göre İncelenmesine Yönelik Bulgular

Babasavar annelik düzeyi çocuğun yaşına göre hesaplanan Kruskal Wallis H testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) bulguları Tablo 12 ve Tablo 13’te yer almaktadır.

Tablo 12

Babasavar Annelik Puanlarının Çocuğun Yaşına Göre Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

	Yaş	N	Sıra Ort.	sd	Ki-kare	p
Dolaylı Annelik	4	34	193,75	2	,487	,784
	5	112	205,38			
	6	266	208,60			
İki Kat Sorumlu Annelik	4	34	178,50	2	2,250	,325
	5	112	213,14			
	6	266	207,28			
Modern Annelik	4	34	213,57	2	,272	,873
	5	112	209,41			
	6	266	204,37			

Tablo 12’de yer alan Kruskal Wallis H testi sonuçları incelendiğinde Babasavar Annelik Ölçeği alt boyutlarından “Dolaylı Annelik”, “İki Kat Sorumlu Annelik”, “Modern Annelik” çocukların yaşına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p>0,05$).

Tablo 13

Babasavar Annelik Puanlarının Çocuğun Yaşına Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ort.	F	p
Geleneksel Annelik	Gruplar arası	2,381	2	1,191	1,571	,209
	Gruplar içi	309,916	409	,758		
	Toplam	312,297	411			
Aşırı Bağlı Annelik	Gruplar arası	1,877	2	,938	2,193	,113
	Gruplar içi	175,018	409	,428		
	Toplam	176,895	411			
Babasavar Annelik Toplam	Gruplar arası	,379	2	,190	1,175	,310
	Gruplar içi	65,951	409	,161		
	Toplam	66,330	411			

Tablo 13'te yer alan Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları incelendiğinde Babasavar Annelik Ölçeği ve alt boyutlarından “Geleneksel Annelik”, “Aşırı Bağlı Annelik, çocukların yaşına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p>0,05$).

4.4.3. Babasavar Annelik Puanlarının Annelerin Eğitim Düzeylerine Göre İncelenmesine Yönelik Bulgular

Babasavar annelik düzeyi annelerin eğitim düzeylerine göre hesaplanan Kruskal Wallis H testi, Mann Whitney-U Testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ve Tukey Testi bulguları Tablo 14, Tablo 15, Tablo 16 ve Tablo 17’de yer almaktadır.

Tablo 14

Babasavar Annelik Puanlarının Annelerin Eğitim Düzeylerine Göre Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

	Eğitim Düzeyi	N	Sıra Ort.	sd	Ki-kare	p
Dolaylı Annelik	İLKÖĞRETİM	30	241,63			
	ORTAÖĞRETİM	137	223,09			
	ÖNLİSANS	41	193,52	4	9,063	,060
	LİSANS	189	194,47			
	LİSANSÜSTÜ	15	171,67			
İki Kat Sorumlu Annelik	İLKÖĞRETİM	30	245,87			
	ORTAÖĞRETİM	137	223,61			
	ÖNLİSANS	41	191,82	4	9,728	,045
	LİSANS	189	192,24			
	LİSANSÜSTÜ	15	191,33			

“Tablo 14’ün devamı”

	İLKÖĞRETİM	30	239,85			
	ORTAÖĞRETİM	137	187,81			
Modern Annelik	ÖNLİSANS	41	202,78	4	7,369	,118
	LİSANS	189	213,12			
	LİSANSÜSTÜ	15	237,30			

Tablo 14’te yer alan diğer Kruskal Wallis H testi sonuçları incelendiğinde Babasavar Annelik Ölçeği alt boyutlarından “Dolaylı Annelik” ve “Modern Annelik” annelerin eğitim düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p>0,05$). “İki Kat “Sorumlu Annelik”, annelerin eğitim düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($p<0,05$). “İki Kat Sorumlu Annelik” çoklu karşılaştırma için yapılan Mann Whitney-U Testi sonuçları Tablo 15’te yer almaktadır.

Tablo 15

İki Kat Sorumlu Annelik Puanının Annelerin Eğitim Düzeylerinin Çoklu Karşılaştırılmasına Göre Mann Whitney-U Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	Z	p	
İki Kat Sorumlu Annelik	İLKÖĞRETİM	30	134,92	4047,50	2087,500	-2,325	,020
	LİSANS	189	106,04	20042,50			
İki Kat Sorumlu Annelik	ORTAÖĞRETİM	137	177,81	24360,50	10985,500	-2,340	,019
	LİSANS	189	153,12	28940,50			

Tablo 15 incelendiğinde, Mann Whitney-U Testi ile yapılan çoklu karşılaştırmalar sonucunda bu farkın, “İlköğretim-Lisans” eğitim seviyesindeki anneler ve “Ortaöğretim-Lisans” eğitim seviyesindeki anneler olduğu belirlenmiştir ($p<0,05$).

Tablo 16

Babasavar Annelik Puanlarının Annelerin Eğitim Düzeyine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ort.	F	p
Geleneksel Annelik	Gruplar arası	6,340	4	1,585	2,108	,079
	Gruplar içi	305,957	407	,752		
	Toplam	312,297	411			
Aşırı Bağlı Annelik	Gruplar arası	27,551	4	6,888	18,771	,000
	Gruplar içi	149,344	407	,367		
	Toplam	176,895	411			
Babasavar Annelik Toplam	Gruplar arası	5,685	4	1,421	9,539	,000
	Gruplar içi	60,645	407	,149		
	Toplam	66,330	411			

Tablo 16’da Babasavar Annelik Ölçeği puanlarının anne eğitim düzeyi değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığının incelenmiştir. Tablo 16’da yer alan incelendiğinde, Aşırı Bağlı Annelik, Geleneksel Annelik ve Babasavar Annelik toplam puanda anne eğitim düzeyine göre anlamlı şekilde farklılık gösterdiği bulunmuştur ($p<.05$). Bu farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunun belirlenebilmesi için Tukey testi yapılmıştır. Aşırı Bağlı Annelik, Geleneksel Annelik ve Babasavar Annelik toplam puanının annenin eğitim

düzeyine göre farklılaşp farklılaşmadığı ile ilgili yapılan Tukey Testi sonuçları Tablo 17’de verilmiştir.

Tablo 17

Babasavar Annelik Toplam Puanı ve Aşırı Bağlı Annelik Puanlarının Annelerin Eğitim Düzeyine Göre Tukey Testi Sonuçları

(I) Anne Eğitim	(J) Anne Eğitim	Ortalama Farkı (I- J)	p
İlköğretim	Ortaöğretim	,17968	,582
	Önlisans	,39762	,051
	Lisans	,67237*	,000
	Lisansüstü	,82143*	,000
Aşırı Bağlı Annelik	İlköğretim	-,17968	,582
	Önlisans	,21794	,258
	Lisans	,49269*	,000
	Lisansüstü	,64174*	,001
Önlisans	İlköğretim	-,39762	,051
	Ortaöğretim	-,21794	,258
	Lisans	,27475	,066
	Lisansüstü	,42381	,141

“Tablo 17’nin devamı”

		İlköğretim	-,67237*	,000
	Lisans	Ortaöğretim	-,49269*	,000
		Önlisans	-,27475	,066
Aşırı Bağlı		Lisansüstü	,14906	,890
Annelik		İlköğretim	-,82143*	,000
	Lisansüstü	Ortaöğretim	-,64174*	,001
		Önlisans	-,42381	,141
		Lisans	-,14906	,890
		Ortaöğretim	,04304	,982
	İlköğretim	Önlisans	,15570	,448
		Lisans	,27521*	,003
		Lisansüstü	,35439*	,032
Babasavar		İlköğretim	-,04304	,982
Annelik	Ortaöğretim	Önlisans	,11266	,473
Toplam		Lisans	,23217*	,000
		Lisansüstü	,31135*	,026
		İlköğretim	-,15570	,448
	Önlisans	Ortaöğretim	-,11266	,473
		Lisans	,11951	,377
		Lisansüstü	,19869	,432

“Tablo 17’nin devamı”

	İlköğretim	-,27521*	,003
	Ortaöğretim	-,23217*	,000
Lisans	Önlisans	-,11951	,377
Babasavar	Lisansüstü	,07918	,941
Annelik			
Toplam	İlköğretim	-,35439*	,032
	Ortaöğretim	-,31135*	,026
Lisansüstü	Önlisans	-,19869	,432
	Lisans	-,07918	,941

Tablo 17 incelendiğinde Babasavar Annelik toplam puanı ve Aşırı Bağlı Annelik alt boyutunda ilköğretim mezunları ile lisans mezunları arasında, ilköğretim mezunları ile lisansüstü mezunları arasında ilköğretim mezunları lehine; ortaöğretim mezunları ile lisans mezunları, ortaöğretim mezunları ile lisansüstü mezunları arasında ortaöğretim mezunları lehine anlamlı bir farklılık görülmüştür.

4.4.4. Babasavar Annelik Puanlarının Babaların Eğitim Düzeylerine Göre İncelenmesine Yönelik Bulgular

Babasavar annelik düzeyi babaların eğitim düzeylerine göre hesaplanan Kruskal Wallis H testi, Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ve Tukey Testi bulguları Tablo 18, Tablo 19, Tablo 20 ve Tablo 21’de yer almaktadır.

Tablo 18

Babasavar Annelik Puanlarının Babaların Eğitim Düzeylerine Göre Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

	Eğitim Düzeyi	N	Sıra Ort.	sd	Ki-kare	p
Dolaylı Annelik	İLKÖĞRETİM	32	239,91			
	ORTAÖĞRETİM	146	214,26			
	ÖNLİSANS	40	200,04	4	5,285	,259
	LİSANS	164	193,65			
	LİSANSÜSTÜ	30	212,00			
İki Kat Sorumlu Annelik	İLKÖĞRETİM	32	243,61			
	ORTAÖĞRETİM	146	216,90			
	ÖNLİSANS	40	184,75	4	7,109	,130
	LİSANS	164	199,02			
	LİSANSÜSTÜ	30	186,18			
Modern Annelik	İLKÖĞRETİM	32	233,13			
	ORTAÖĞRETİM	146	199,66			
	ÖNLİSANS	40	222,41	4	2,892	,576
	LİSANS	164	204,20			
	LİSANSÜSTÜ	30	202,75			

Tablo 18’de yer alan diğer Kruskal Wallis H testi sonuçları incelendiğinde Babasavar Annelik Ölçeği alt boyutlarından “Dolaylı Annelik”, “Sorumlu Annelik” ve “Modern

Annellik” babaların eğitim düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p>0,05$).

Tablo 19

Babasavar Annelik Puanlarının Babaların Eğitim Düzeyine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ort.	F	p
Geleneksel Annelik	Gruplar arası	21,821	4	5,455	14,318	,000
	Gruplar içi	155,074	407	,381		
	Toplam	176,895	411			
Aşırı Bağlı Annelik	Gruplar arası	4,678	4	1,170	1,547	,188
	Gruplar içi	307,619	407	,756		
	Toplam	312,297	411			
Babasavar Annelik Toplam	Gruplar arası	3,131	4	,783	5,040	,001
	Gruplar içi	63,199	407	,155		
	Toplam	66,330	411			

Tablo 19’da Babasavar Annelik Ölçeği puanlarının baba eğitim durumu değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığının incelenmiştir. Tablo 19’da yer alan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları incelendiğinde, Aşırı Bağlı Annelik baba eğitim durumuna göre anlamlı şekilde farklılık göstermediği bulunmuştur ($p>.05$). Tablo 19’da yer alan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları incelendiğinde, Geleneksel Annelik ve Babasavar Annelik toplam puanda baba eğitim düzeyine göre anlamlı farklılık gösterdiği bulunmuştur ($p<.05$). Bu farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunun belirlenebilmesi için Tukey testi

yapılmıştır. Geleneksel Annelik ve Babasavar Annelik toplam puanının babanın eğitim durumuna göre farklılaşıp farklılaşmadığı ile ilgili yapılan Tukey Testi sonuçları Tablo 20’de verilmiştir.

Tablo 20

Babasavar Annelik Toplam Puanı ve Geleneksel Annelik Puanlarının Babaların Eğitim Düzeyine Göre Tukey Testi Sonuçları

	(I) Baba Eğitim	(J) Baba Eğitim	Ortalama Farkı (I- J)	p
İlköğretim		Ortaöğretim	-,13938	,924
		Önlisans	,11500	,981
		Lisans	,07378	,992
		Lisansüstü	,11833	,984
Geleneksel Annelik	Ortaöğretim	İlköğretim	,13938	,924
		Önlisans	,25438	,473
		Lisans	,21316	,199
		Lisansüstü	,25772	,577
Önlisans		İlköğretim	-,11500	,981
		Ortaöğretim	-,25438	,473
		Lisans	-,04122	,999
		Lisansüstü	,00333	1,000

“Tablo 20’nin devamı”

		İlköğretim	-,07378	,992
	Lisans	Ortaöğretim	-,21316	,199
		Önlisans	,04122	,999
Geleneksel		Lisansüstü	,04455	,999
Annelik		İlköğretim	-,11833	,984
	Lisansüstü	Ortaöğretim	-,25772	,577
		Önlisans	-,00333	1,000
		Lisans	-,04455	,999
		Ortaöğretim	,04224	,982
	İlköğretim	Önlisans	,12588	,662
		Lisans	,21063*	,047
Babasavar		Lisansüstü	,24532	,104
Annelik		İlköğretim	-,04224	,982
Toplam		Önlisans	,08364	,758
	Ortaöğretim	Lisans	,16840*	,002
		Lisansüstü	,20308	,078

“Tablo 20’nin devamı”

		İlköğretim	-,12588	,662
	Önlisans	Ortaöğretim	-,08364	,758
		Lisans	,08476	,740
		Lisansüstü	,11944	,719
		İlköğretim	-,21063*	,047
Babasavar		Ortaöğretim	-,16840*	,002
Annelik	Lisans			
Toplam		Önlisans	-,08476	,740
		Lisansüstü	,03469	,992
		İlköğretim	-,24532	,104
	Lisansüstü	Ortaöğretim	-,20308	,078
		Önlisans	-,11944	,719
		Lisans	-,03469	,992

Tablo 20 incelendiğinde Babasavar Annelik toplam puanı ilköğretim mezunları ile lisans mezunları arasında, ilköğretim mezunları lehine; ortaöğretim mezunları ile lisans mezunları arasında, ortaöğretim mezunları lehine anlamlı bir farklılık görülmüştür.

4.4.5. Babasavar Annelik Puanlarının Annelerin Çalışma Saatine Göre İncelenmesine Yönelik Bulgular

Babasavar annelik düzeyi annelerin çalışma saatine göre hesaplanan Kruskal Wallis H testi, Mann Whitney U Testi ,Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ve Tukey Testi bulguları Tablo 21, Tablo 22, Tablo 23 ve Tablo 24’te yer almaktadır.

Tablo 21

Babasavar Annelik Puanlarının Annelerin Çalışma Saatine Göre Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

		Anne Çalışma Saati	N	Sıra Ort.	sd	Ki-kare	p
Dolaylı Annelik		Çalışmıyor	249	226,89			
		1-8 saat	111	172,63	2	18,827	,000
		9 saat ve üzeri	52	181,16			
İki Kat Sorumlu Annelik		Çalışmıyor	249	221,81			
		1-8 saat	111	176,22	2	11,617	,003
		9 saat ve üzeri	52	197,85			
Modern Annelik		Çalışmıyor	249	191,75			
		1-8 saat	111	238,61	2	11,930	,003
		9 saat ve üzeri	52	208,59			

Tablo 21’de yer alan diğer Kruskal Wallis H testi sonuçları incelendiğinde Babasavar Annelik Ölçeği alt boyutlarından, “İki Kat “Sorumlu Annelik”, “Dolaylı Annelik” ve “Modern Annelik” annelerin çalışma saatine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Çoklu karşılaştırma için Mann Whitney-U Testi sonuçları Tablo 22’de yer almaktadır.

Tablo 22

Babasavar Annelik Ölçeği ve Alt Boyut Puanının Annelerin Çalışma Saatinin Çoklu Karşılaştırılmasına Göre Mann Whitney-U Testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	Z	p
Modern Annelik	Çalışmıyor	249	167,96	41822,00	10697,000	-3,427	,001
	1-8 saat	111	208,63	23158,00			
İki Kat Sorumlu Annelik	Çalışmıyor	249	192,62	47961,50	10802,500	-3,316	,001
	1-8 saat	111	153,32	17018,50			
Dolaylı Annelik	Çalışmıyor	249	195,03	48562,00	10202,000	-3,987	,000
	1-8 saat	111	147,91	16418,00			
Dolaylı Annelik	Çalışmıyor	249	156,86	39058,50	5014,500	-2,570	,010
	9 saat ve üzeri	52	122,93	6392,50			

Tablo 22’de yer alan Mann Whitney-U Testi ile yapılan çoklu karşılaştırmalar sonucunda “Modern Annelik” boyutu için “Çalışmayan-8 saat çalışan” anneler, “İki Kat Sorumlu Annelik” boyutu için “Çalışmayan-8 saat çalışan” anneler, “Dolaylı Annelik” boyutu için “Çalışmayan-8 saat çalışan” ve “Çalışmayan-9 saat çalışan” anneler olduğu belirlenmiştir ($p<0,05$).

Tablo 23

Babasavar Annelik Puanlarının Annelerin Çalışma Saatine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ort.	F	p
Geleneksel Annelik	Gruplar arası	15,081	2	7,541	10,377	,000
	Gruplar içi	297,216	409	,727		
	Toplam	312,297	411			
Aşırı Bağlı Annelik	Gruplar arası	20,452	2	10,226	26,734	,000
	Gruplar içi	156,443	409	,383		
	Toplam	176,895	411			
Babasavar Annelik	Gruplar arası	7,227	2	3,614	25,007	,000
	Gruplar içi	59,103	409	,145		
	Toplam	66,330	411			

Tablo 23'te Babasavar Annelik Ölçeği puanlarının anne çalışma saati değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığının incelenmiştir. Tablo 23'te yer alan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları incelendiğinde, Aşırı Bağlı Annelik, Geleneksel Annelik ve Babasavar Annelik toplam puanda anne çalışma saatine göre anlamlı şekilde farklılık gösterdiği bulunmuştur ($p < .05$). Bu farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunun belirlenebilmesi için Tukey testi yapılmıştır. Aşırı Bağlı Annelik, Geleneksel Annelik ve Babasavar Annelik toplam puanının anne çalışma saatine göre farklılaşp farklılaşmadığı ile ilgili yapılan Tukey Testi sonuçları Tablo 24'te verilmiştir.

Tablo 24

Babasavar Annelik Toplam Puanı, Aşırı Bağlı Annelik ve Geleneksel Annelik Puanlarının Anne Çalışma Saatine Göre Tukey Testi Sonuçları

	(I) Anne Çalışma Saati	(J) Anne Çalışma Saati	Ortalama Farkı (I-J)	p
Geleneksel Annelik	Çalışmıyor	1-8 saat	,43096*	,000
		9 saat ve üzeri	,26741	,100
	1-8 saat	Çalışmıyor	-,43096*	,000
		9 saat ve üzeri	-,16355	,489
	9 saat ve üzeri	Çalışmıyor	-,26741	,100
		1-8 saat	,16355	,489
Aşırı Bağlı Annelik	Çalışmıyor	1-8 saat	,48969*	,000
		9 saat ve üzeri	,36297*	,000
	1-8 saat	Çalışmıyor	-,48969*	,000
		9 saat ve üzeri	-,12672	,442
	9 saat ve üzeri	Çalışmıyor	-,36297*	,000
		1-8 saat	,12672	,442
Babasavar Annelik Toplam	Çalışmıyor	1-8 saat	,29332*	,000
		9 saat ve üzeri	,20742*	,001
	1-8 saat	Çalışmıyor	-,29332*	,000
		9 saat ve üzeri	-,08591	,371
	9 saat ve üzeri	Çalışmıyor	-,20742*	,001
		1-8 saat	,08591	,371

Tablo 24 incelendiğinde “Geleneksel Annelik” çalışmayan anneler ile 1-8 saat arası çalışan anneler arasında, çalışmayan anneler lehine; “Aşırı Bağlı Annelik” çalışmayan anneler ile 1-8 saat arası ve 9 saat ve üzeri çalışan anneler arasında, çalışmayan anneler lehine; “Babasavar Annelik Toplam Puanı” çalışmayan anneler ile 1-8 saat arası ve 9 saat ve üzeri çalışan anneler arasında, çalışmayan anneler lehine; anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p<0,05$).

4.4.6. Babasavar Annelik Puanlarının Babaların Çalışma Saatine Göre İncelenmesine Yönelik Bulgular

Babasavar annelik düzeyi babaların çalışma saatine göre hesaplanan Kruskal Wallis H testi, Mann Whitney U Testi ,Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ve Tukey Testi bulguları Tablo 25, Tablo 26, Tablo 27 ve Tablo 28’de yer almaktadır.

Tablo 25

Babasavar Annelik Puanlarının Babaların Çalışma Saatine Göre Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

	Baba Çalışma Saati	N	Sıra Ort.	sd	Ki-kare	p
Dolaylı Annelik	Çalışmıyor	6	190,83			
	1-8 saat	167	195,63	2	2,596	,273
	9 saat ve üzeri	239	214,49			
İki Kat Sorumlu Annelik	Çalışmıyor	6	175,25			
	1-8 saat	167	180,71	2	14,268	,001
	9 saat ve üzeri	239	225,30			
Modern Annelik	Çalışmıyor	6	167,42			
	1-8 saat	167	219,27	2	3,637	,162
	9 saat ve üzeri	239	198,56			

Tablo 25’te yer alan diğer Kruskal Wallis H testi sonuçları incelendiğinde Babasavar Annelik Ölçeği alt boyutlarından, “İki Kat Sorumlu Annelik” babaların çalışma saatine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($p<0,05$). Babasavar Annelik

Ölçeği alt boyutlarından “Dolaylı Annelik” ve “Modern Annelik” babaların çalışma saatine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p>0,05$). Çoklu karşılaştırma için Mann Whitney-U Testi sonuçları Tablo 26’da yer almaktadır.

Tablo 26

Babasavar Annelik Ölçeği Alt Boyut Puanının Babaların Çalışma Saatinin Çoklu Karşılaştırılmasına Göre Mann Whitney-U Testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	Z	p
İki Kat Sorumlu Annelik	1-8 saat	167	177,66	29669,00			
	9 saat ve üzeri	239	221,56	52952,00	15641,00	-3,717	,000

Tablo 26’da yer alan Mann Whitney-U Testi ile yapılan çoklu karşılaştırmalar sonucunda “İki Kat Sorumlu Annelik” boyutu için “1-8 saat çalışan-9 saat çalışan” babalara olduğu belirlenmiştir ($p<0,05$).

Tablo 27

Babasavar Annelik Puanlarının Baba Çalışma Saatine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ort.	F	p
Geleneksel Annelik	Gruplar arası	4,975	2	2,487	3,310	,037
	Gruplar içi	307,323	409	,751		
	Toplam	312,297	411			
Aşırı Bağlı Annelik	Gruplar arası	3,895	2	1,948	4,604	,011
	Gruplar içi	173,000	409	,423		
	Toplam	176,895	411			
Babasavar Annelik	Gruplar arası	1,565	2	,782	4,941	,008
	Gruplar içi	64,765	409	,158		
	Toplam	66,330	411			

Tablo 27’de Babasavar Annelik Ölçeği puanlarının baba çalışma saati değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığının incelenmiştir. Tablo 27’de yer alan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları incelendiğinde, Aşırı Bağlı Annelik, Geleneksel Annelik ve Babasavar Annelik toplam puanda baba çalışma saatine göre anlamlı şekilde farklılık gösterdiği bulunmuştur ($p < .05$). Bu farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunun belirlenebilmesi için Tukey testi yapılmıştır. Aşırı Bağlı Annelik, Geleneksel Annelik ve Babasavar Annelik toplam puanının baba çalışma saatine göre farklılaşp farklılaşmadığı ile ilgili yapılan Tukey Testi sonuçları Tablo 28’de verilmiştir.

Tablo 28

Babasavar Annelik Toplam Puanı, Aşırı Bağlı Annelik ve Geleneksel Annelik Puanlarının Baba Çalışma Saatine Göre Tukey Testi Sonuçları

	(I) Baba Çalışma Saati	(J) Baba Çalışma Saati	Ortalama Farkı (I-J)	p
Geleneksel Annelik	Çalışmıyor	1-8 saat	-,24232	,779
		9 saat ve üzeri	-,44881	,423
	1-8 saat	Çalışmıyor	,24232	,779
		9 saat ve üzeri	-,20650*	,049
	9 saat ve üzeri	Çalışmıyor	,44881	,423
		1-8 saat	,20650*	,049
Aşırı Bağlı Annelik	Çalışmıyor	1-8 saat	-,43805	,238
		9 saat ve üzeri	-,58941	,074
	1-8 saat	Çalışmıyor	,43805	,238
		9 saat ve üzeri	-,15136	,056
	9 saat ve üzeri	Çalışmıyor	,58941	,074
		1-8 saat	,15136	,056
Babasavar Annelik Toplam	Çalışmıyor	1-8 saat	-,10966	,785
		9 saat ve üzeri	-,22791	,349
	1-8 saat	Çalışmıyor	,10966	,785
		9 saat ve üzeri	-,11825*	,010
	9 saat ve üzeri	Çalışmıyor	,22791	,349
		1-8 saat	,11825*	,010

Tablo 28 incelendiğinde “Geleneksel Annelik” 1-8 saat arası çalışan babalar ile 9 saat ve üzeri çalışan babalar arasında, 9 saat ve üzeri çalışan babalar lehine; “Babasavar Annelik Toplam Puanı” çalışmayan babalar ile 1-8 saat arası ve 9 saat ve üzeri çalışan babalar arasında, 9 saat ve üzeri çalışan babalar lehine; anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p<0,05$).

4.4.7 Babasavar Annelik Puanlarının Anne Gelir Düzeyine Göre İncelenmesine Yönelik Bulgular

Babasavar annelik düzeyi annelerin gelir düzeyine hesaplanan Kruskal Wallis H testi, Mann Whitney U Testi ,Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ve Tukey Testi bulguları Tablo 29, Tablo 30, Tablo 31 ve Tablo 32’de yer almaktadır.

Tablo 29

Babasavar Annelik Puanlarının Anne Gelir Düzeyine Göre Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

	Anne Gelir Düzeyi	N	Sıra Ort.	sd	Ki-kare	p
Dolaylı Annelik	GELİR YOK	246	226,67			
	1-3000TL	11	178,91			
	3001-6000TL	102	176,00	4	17,789	,001
	6001-9000TL	49	178,63			
	9001TL VE ÜZERİ	4	161,13			
İki Kat Sorumlu Annelik	GELİR YOK	246	221,84			
	1-3000TL	11	199,14			
	3001-6000TL	102	181,50	4	10,543	,032
	6001-9000TL	49	186,68			
	9001TL VE ÜZERİ	4	163,63			

“Tablo 29’un devamı”

	GELİR YOK	246	190,21		
	1-3000TL	11	215,32		
Modern Annelik	3001-6000TL	102	233,00	4	12,598 ,013
	6001-9000TL	49	224,78		
	9001TL VE ÜZERİ	4	284,25		

Tablo 29’da yer alan diğer Kruskall Wallis H testi sonuçları incelendiğinde Babasavar Annelik Ölçeği alt boyutlarından, “Dolaylı Annelik”, “İki Kat Sorumlu Annelik” ve “Modern Annelik” annelerin gelir düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Çoklu karşılaştırma için Mann Whitney-U Testi sonuçları Tablo 30’da yer almaktadır.

Tablo 30

Babasavar Annelik Ölçeği Alt Boyut Puanının Annelerin Gelir Düzeyi Çoklu Karşılaştırılmasına Göre Mann Whitney-U Testi Sonuçları

	Anne Gelir Düzeyi	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	Z	p
Dolaylı Annelik	Gelir Yok	246	153,58	37779,50			
	6001-9000TL	49	120,01	5880,50	4655,500	-2,527	,012
Dolaylı Annelik	Gelir Yok	246	187,08	46020,50			
	3001-6000TL	102	144,17	14705,50	9452,500	-3,640	,000

“Tablo 30’un devamı”

İki Kat Sorumlu Annelik	Gelir Yok	246	184,40	45362,00			
					10111,000	-2,856	,004
	3001-6000TL	102	150,63	15364,00			
Modern Annelik	Gelir Yok	246	164,01	40346,00			
					9965,000	-3,024	,002
	3001-6000TL	102	199,80	20380,00			

Tablo 30’da yer alan Mann Whitney-U Testi ile yapılan çoklu karşılaştırmalar sonucunda “Dolaylı Annelik” boyutu için “Geliri olmayan” anneler ile “6001-9000TL” geliri olan anneler arasında, “6001-9000TL” geliri olan anneler lehine, “Geliri olmayan” anneler ile “3001-6000TL” geliri olan anneler arasında, “3001-6000TL” geliri olan anneler lehine anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0,05$). “İki Kat Sorumlu Annelik” boyutu ve “Modern Annelik” boyutu için “Geliri olmayan” anneler ile “3001-6000TL” geliri olan anneler arasında, “3001-6000TL” geliri olan anneler lehine anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0,05$).

Tablo 31

Babasavar Annelik Puanlarının Anne Gelir Düzeyine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ort.	F	p
Geleneksel Annelik	Gruplar arası	15,918	4	3,980	5,465	,000
	Gruplar içi	296,379	407	,728		
	Toplam	312,297	411			

“Tablo 31’in devamı”

	Gruplar arası	21,374	4	5,344	13,984	,000
Aşırı Bağlı Annelik	Gruplar içi	155,521	407	,382		
	Toplam	176,895	411			
Babasavar Annelik	Gruplar arası	7,076	4	1,769	12,150	,000
	Gruplar içi	59,254	407	,146		
Toplam	Toplam	66,330	411			

Tablo 31’de Babasavar Annelik Ölçeği puanlarının anne gelir düzeyi değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığının incelenmiştir. Tablo 31’de yer alan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları incelendiğinde, Aşırı Bağlı Annelik, Geleneksel Annelik ve Babasavar Annelik toplam puanda anne gelir düzeyi göre anlamlı şekilde farklılık gösterdiği bulunmuştur ($p < .05$). Bu farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunun belirlenebilmesi için Tukey testi yapılmıştır. Aşırı Bağlı Annelik, Geleneksel Annelik ve Babasavar Annelik toplam puanının anne gelir düzeyi göre farklılaşıp farklılaşmadığı ile ilgili yapılan Tukey Testi sonuçları Tablo 32’de verilmiştir.

Tablo 32

Babasavar Annelik Toplam Puanı, Aşırı Bağlı Annelik ve Geleneksel Annelik Puanlarının Anne Gelir Düzeyine Göre Tukey Testi Sonuçları

	(I) Anne Gelir Düzeyi	(J) Anne Gelir Düzeyi	Ortalama Farkı (I-J)	p
		1-3000TL	-,08300	,998
		3001-6000TL	,37154*	,002
	GELİR YOK	6001-9000TL	,41644*	,017
		9001TL VE ÜZERİ	,72154	,449
		GELİR YOK	,08300	,998
	1-3000TL	3001-6000TL	,45455	,448
		6001-9000TL	,49944	,402
		9001TL VE ÜZERİ	,80455	,489
		GELİR YOK	-,37154*	,002
GELENEKSEL ANNELİK		1-3000TL	-,45455	,448
	3001-6000TL	6001-9000TL	,04490	,998
		9001TL VE ÜZERİ	,35000	,929
		GELİR YOK	-,41644*	,017
	6001-9000TL	1-3000TL	-,49944	,402
		3001-6000TL	-,04490	,998
		9001TL VE ÜZERİ	,30510	,959
		GELİR YOK	-,72154	,449
	9001TL VE ÜZERİ	1-3000TL	-,80455	,489
		3001-6000TL	-,35000	,929
		6001-9000TL	-,30510	,959

“Tablo 32’nin devamı”

		1-3000TL	,00544	1,000	
		3001-6000TL	,43713*	,000	
	GELİR YOK	6001-9000TL	,50411*	,000	
		9001TL VE ÜZERİ	,72459	,139	
		GELİR YOK	-,00544	1,000	
		3001-6000TL	,43169	,182	
	1-3000TL	6001-9000TL	,49867	,113	
		9001TL VE ÜZERİ	,71916	,271	
		GELİR YOK	-,43713*	,000	
Aşırı	Bağlı	1-3000TL	-,43169	,182	
Annelik		3001-6000TL	6001-9000TL	,06698	,971
		9001TL VE ÜZERİ	,28746	,892	
		GELİR YOK	-,50411*	,000	
		1-3000TL	-,49867	,113	
	6001-9000TL	3001-6000TL	-,06698	,971	
		9001TL VE ÜZERİ	,22048	,959	
		GELİR YOK	-,72459	,139	
	9001TL VE ÜZERİ	1-3000TL	-,71916	,271	
		3001-6000TL	-,28746	,892	
		6001-9000TL	-,22048	,959	
		1-3000TL	,10741	,892	
		3001-6000TL	,25966*	,000	
Babasavar	GELİR YOK	6001-9000TL	,27484*	,000	
Annelik Toplam		9001TL VE ÜZERİ	,46227	,116	

“Tablo 32’nin devamı”

		GELİR YOK	-,10741	,892
		3001-6000TL	,15225	,717
	1-3000TL	6001-9000TL	,16743	,682
		9001TL VE ÜZERİ	,35486	,503
		GELİR YOK	-,25966*	,000
		1-3000TL	-,15225	,717
	3001-6000TL	6001-9000TL	,01518	,999
		9001TL VE ÜZERİ	,20261	,836
Babasavar		GELİR YOK	-,27484*	,000
Annelik Toplam		1-3000TL	-,16743	,682
	6001-9000TL	3001-6000TL	-,01518	,999
		9001TL VE ÜZERİ	,18743	,879
		GELİR YOK	-,46227	,116
	9001TL VE ÜZERİ	1-3000TL	-,35486	,503
		3001-6000TL	-,20261	,836
		6001-9000TL	-,18743	,879

Tablo 32 incelendiğinde “Geleneksel Annelik”, “Aşırı Bağlı Annelik” ve “Babasavar Annelik Toplam” boyutu için “Geliri olmayan” anneler ile “6001-9000TL” geliri olan anneler arasında, “Geliri Olmayan” geliri olan anneler lehine, “Geliri olmayan” anneler ile “3001-6000TL” geliri olan anneler arasında, “Geliri Olmayan” anneler lehine anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0,05$).

4.4.8 Babasavar Annelik Puanlarının Baba Gelir Düzeyine Göre İncelenmesine Yönelik Bulgular

Babasavar annelik düzeyi babaların gelir düzeyine hesaplanan Kruskal Wallis H testi, Mann Whitney U Testi ,Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ve Tukey Testi bulguları Tablo 33, Tablo 34, Tablo 35 ve Tablo 36’da yer almaktadır.

Tablo 33

Babasavar Annelik Puanlarının Baba Gelir Düzeyine Göre Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

	Baba Gelir Düzeyi	N	Sıra Ort.	sd	Ki-kare	p
Dolaylı Annelik	1-3000TL	23	263,91	3	7,931	,047
	3001-6000TL	249	198,43			
	6001-9000TL	110	205,86			
	9001TL VE ÜZERİ	30	231,82			
İki Kat Sorumlu Annelik	1-3000TL	23	301,52	3	17,640	,102
	3001-6000TL	249	194,48			
	6001-9000TL	110	211,10			
	9001TL VE ÜZERİ	30	216,57			
Modern Annelik	1-3000TL	23	168,41	3	6,217	,001
	3001-6000TL	249	216,72			
	6001-9000TL	110	190,45			
	9001TL VE ÜZERİ	30	209,70			

Tablo 33’te yer alan diğer Kruskal Wallis H testi sonuçları incelendiğinde Babasavar Annelik Ölçeği alt boyutlarından, “Dolaylı Annelik” ve “Modern Annelik” annelerin gelir düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Çoklu karşılaştırma için Mann Whitney-U Testi sonuçları Tablo 34’te yer almaktadır.

Tablo 34

Babasavar Annelik Ölçeği Alt Boyut Puanının Babaların Gelir Düzeyi Çoklu Karşılaştırılmasına Göre Mann Whitney-U Testi Sonuçları

	Anne Düzeyi	Gelir	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	Z	p
Dolaylı	1-3000TL		23	83,09	1911,00			
Annelik	6001-9000TL		110	63,64	7000,00	895,00	-2,212	,027
Dolaylı	1-3000TL		23	175,39	4034,00			
Annelik	3001-6000TL		249	132,91	33094,00	1969,00	-2,492	,013

Tablo 34’te yer alan Mann Whitney-U Testi ile yapılan çoklu karşılaştırmalar sonucunda “Dolaylı Annelik” boyutu için “1-3000TL” geliri olan babalar ile “6001-9000TL” geliri olan babalar arasında, “6001-9000TL” geliri olan babalar lehine, “1-3000TL” babalar ile “3001-6000TL” geliri olan babalar arasında, “3001-6000TL” geliri olan babalar lehine anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0,05$).

Tablo 35

Babasavar Annelik Puanlarının Baba Gelir Düzeyine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ort.	F	p
Geleneksel Annelik	Gruplar arası	6,163	3	2,054	2,738	,043
	Gruplar içi	306,134	408	,750		
	Toplam	312,297	411			
Aşırı Bağlı Annelik	Gruplar arası	9,588	3	3,196	7,794	,000
	Gruplar içi	167,307	408	,410		
	Toplam	176,895	411			
Babasavar Annelik	Gruplar arası	3,677	3	1,226	7,983	,000
	Gruplar içi	62,653	408	,154		
	Toplam	66,330	411			

Tablo 35'te Babasavar Annelik Ölçeği puanlarının baba gelir düzeyi değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığının incelenmiştir. Tablo 35'te yer alan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları incelendiğinde, Aşırı Bağlı Annelik, Geleneksel Annelik ve Babasavar Annelik toplam puanda baba gelir düzeyi göre anlamlı şekilde farklılık gösterdiği bulunmuştur ($p < .05$). Bu farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunun belirlenebilmesi için Tukey testi yapılmıştır. Aşırı Bağlı Annelik, Geleneksel Annelik ve Babasavar Annelik toplam puanının baba gelir düzeyi göre farklılaşp farklılaşmadığı ile ilgili yapılan Tukey Testi sonuçları Tablo 36'da verilmiştir.

Tablo 36

Babasavar Annelik Toplam Puanı, Aşırı Bağlı Annelik ve Geleneksel Annelik Puanlarının Anne Gelir Düzeyine Göre Tukey Testi Sonuçları

	(I) Baba Gelir Düzeyi	(J) Baba Gelir Düzeyi	Ortalama Farkı (I-J)	p
Geleneksel Annelik		3001-6000TL	,42693	,109
	1-3000TL	6001-9000TL	,22482	,670
		9001TL VE ÜZERİ	,42058	,298
		1-3000TL	-,42693	,109
	3001-6000TL	6001-9000TL	-,20210	,176
		9001TL VE ÜZERİ	-,00635	1,000
		1-3000TL	-,22482	,670
	6001-9000TL	3001-6000TL	,20210	,176
		9001TL VE ÜZERİ	,19576	,691
		1-3000TL	-,42058	,298
	9001TL ÜZERİ	3001-6000TL	,00635	1,000
		6001-9000TL	-,19576	,691
1-3000TL		3001-6000TL	,56691*	,000
Aşırı Bağlı Annelik		6001-9000TL	,63690*	,000
		9001TL VE ÜZERİ	,80248*	,000
	3001-6000TL	1-3000TL	-,56691*	,000
		6001-9000TL	,06999	,775
		9001TL VE ÜZERİ	,23557	,228
	6001-9000TL	1-3000TL	-,63690*	,000
		3001-6000TL	-,06999	,775
		9001TL VE ÜZERİ	,16558	,592
	9001TL ÜZERİ	1-3000TL	-,80248*	,000
		3001-6000TL	-,23557	,228
		6001-9000TL	-,16558	,592

“Tablo 36’nın devamı”

	1-3000TL	3001-6000TL	,40302*	,000
		6001-9000TL	,35008*	,001
		9001TL VE ÜZERİ	,45439*	,000
	3001-6000TL	1-3000TL	-,40302*	,000
		6001-9000TL	-,05294	,640
Babasavar		9001TL VE ÜZERİ	,05137	,905
Annelik	6001-9000TL	1-3000TL	-,35008*	,001
Toplam		3001-6000TL	,05294	,640
		9001TL VE ÜZERİ	,10431	,568
	9001TL VE ÜZERİ	1-3000TL	-,45439*	,000
		3001-6000TL	-,05137	,905
		6001-9000TL	-,10431	,568

Tablo 36 incelendiğinde, “Aşırı Bağlı Annelik” ve “Babasavar Annelik Toplam” boyutu için “1-3000TL” geliri olan babalar ile “3001-6000TL”, “6001-9000TL” ve “9001TL ve üzeri”, geliri olan babalar arasında, “1-3000TL” geliri olan babalar lehine anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0,05$).

4.5. Okul Öncesi Dönem Çocukların Anne ve Babalarının Çocuğa Yönelik İlgili Düzeyleri; Çocuğun Cinsiyetine, Çocuğun Yaşına, Annelerinin Eğitim Düzeylerine, Babalarının Eğitim Düzeylerine, Annelerin Çalışma Saati Düzeylerine, Babaların Çalışma Saati Düzeylerine, Annelerin Gelir Düzeylerine, Babaların Gelir Düzeylerine Göre İncelenmesine Yönelik Bulgular

Okul öncesi dönem çocukların anne ve babalarının çocuğa yönelik ilgi düzeyleri; çocuğun cinsiyetine, çocuğun yaşına, annelerinin eğitim düzeylerine, babalarının eğitim düzeylerine, annelerin çalışma saati düzeylerine, babaların çalışma saati düzeylerine, annelerin gelir düzeylerine, babaların gelir düzeylerine göre incelenmesine yönelik bulgular bu başlık altında yer almaktadır.

4.5.1. Okul Öncesi Dönem Çocukların Annelerinin Çocuğa Yönelik İlgi Puanlarının Çocuğun Cinsiyetine Göre İncelenmesine Yönelik Bulgular

Okul öncesi dönem çocukların annelerinin çocuğa yönelik ilgi puanlarının çocuğun cinsiyetine göre hesaplanan Bağımsız Gruplar t Testi bulguları Tablo 37’de yer almaktadır.

Tablo 37

Okul Öncesi Dönem Çocukların Annelerinin Çocuğa Yönelik İlgi Puanlarının Çocuğun Cinsiyetine Göre Bağımsız Gruplar t Testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	$\bar{x}$	ss	t Testi		
					t	sd	p
Anne Davranış Geliştirmeye Yönelik İlgi	Erkek	215	4,6224	,39743	1,803	410	,072
	Kız	197	4,5505	,41153			
Anne Kontrole Yönelik İlgi	Erkek	215	4,6054	,32090	,788	410	,431
	Kız	197	4,5799	,33606			
Anne Okula Yönelik İlgi	Erkek	215	3,5834	,78310	,958	410	,338
	Kız	197	3,5076	,82146			
Anne İlgi Geliştirmeye Yönelik İlgi	Erkek	215	3,9318	,80141	,955	410	,340
	Kız	197	3,8545	,84127			
Anne İlgisi Toplam	Erkek	215	3,9318	,80141	,955	410	,340
	Kız	197	3,8545	,84127			

Tablo 37’de okul öncesi dönem çocukların annelerinin çocuğa yönelik ilgisi ölçeği alt boyutlarının çocuğun cinsiyet değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Tablo 37 incelendiğinde okul öncesi dönem çocukların annelerinin çocuğa yönelik ilgi puanlarında çocuğun cinsiyetine göre anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>.05$).

4.5.2. Okul Öncesi Dönem Çocukların Babalarının Çocuğa Yönelik İlgi Puanlarının Çocuğun Cinsiyetine Göre İncelenmesine Yönelik Bulgular

Okul öncesi dönem çocukların babalarının çocuğa yönelik ilgi puanlarının çocuğun cinsiyetine göre hesaplanan Bağımsız Gruplar t Testi bulguları Tablo 38’de yer almaktadır.

Tablo 38

Okul Öncesi Dönem Çocukların Babaların Çocuğa Yönelik İlgi Puanlarının Çocuğun Cinsiyetine Göre Bağımsız Gruplar t Testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	$\bar{x}$	ss	t Testi		
					t	sd	p
Baba Davranış Geliştirmeye Yönelik İlgi	Erkek	215	4,0439	,65735	-1,044	410	,297
	Kız	197	4,1072	,56540			
Baba Kontrole Yönelik İlgi	Erkek	215	4,1666	,56561	-1,517	410	,130
	Kız	197	4,2446	,46781			
Baba Okula Yönelik İlgi	Erkek	215	2,7313	,81135	-1,284	410	,200
	Kız	197	2,8313	,76495			
Baba İlgisi Toplam	Erkek	215	4,0439	,65735	-1,044	410	,297
	Kız	197	4,1072	,56540			

Tablo 38’de okul öncesi dönem çocukların babaların çocuğa yönelik ilgisi ölçeği alt boyutlarının çocuğun cinsiyet değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Tablo 38 incelendiğinde okul öncesi dönem çocukların babaların çocuğa yönelik ilgi puanlarında çocuğun cinsiyetine göre anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>.05$).

4.5.3. Okul Öncesi Dönem Çocukların Annelerinin Çocuğa Yönelik İlgi Puanlarının Çocuğun Yaşına Göre İncelenmesine Yönelik Bulgular

Okul öncesi dönem çocukların annelerinin çocuğa yönelik ilgi puanlarının çocuğun yaşına göre hesaplanan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) bulguları Tablo 39’da yer almaktadır.

Tablo 39

Okul Öncesi Dönem Çocukların Annelerinin Çocuğa Yönelik İlgi Puanlarının Çocuğun Yaşına Göre tek yönlü varyans analizi (ANOVA) Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ort.	F	p
Anne Davranış Geliştirmeye Yönelik İlgi	Gruplar arası	,130	2	,065	,396	,674
	Gruplar içi	67,395	409	,165		
	Toplam	67,526	411			
Anne Kontrole Yönelik İlgi	Gruplar arası	,038	2	,019	,178	,837
	Gruplar içi	44,202	409	,108		
	Toplam	44,240	411			
Anne Okula Yönelik İlgi	Gruplar arası	,028	2	,014	,021	,979
	Gruplar içi	264,056	409	,646		
	Toplam	264,084	411			

“Tablo 39’un devamı”

Anne İlgisi	Gruplar arası	,808	2	,404		
Geliştirmeye					,599	,550
Yönelik İlgisi	Gruplar içi	275,968	409	,675		
	Toplam	276,776	411			
Anne İlgisi	Gruplar arası	,808	2	,404		
Toplam					,599	,550
	Gruplar içi	275,968	409	,675		
	Toplam	276,776	411			

Tablo 39’da yer alan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları incelendiğinde Okul Öncesi Dönem Çocukların Annelerinin Çocuğa Yönelik İlgisi Puanlarının çocukların yaşına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p>0,05$).

4.5.4. Okul Öncesi Dönem Çocukların Babalarının Çocuğa Yönelik İlgisi Puanlarının Çocuğun Yaşına Göre İncelenmesine Yönelik Bulgular

Okul öncesi dönem çocukların babalarının çocuğa yönelik ilgi puanlarının çocuğun yaşına göre hesaplanan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) bulguları Tablo 40’da yer almaktadır.

Tablo 40

Okul Öncesi Dönem Çocukların Babaların Çocuğa Yönelik İlgi Puanlarının Çocuğun Yaşına Göre tek yönlü varyans analizi (ANOVA) Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ort.	F	p
Baba Davranış Geliştirmeye Yönelik İlgi	Gruplar arası	6,366	2	3,183	8,727	,000
	Gruplar içi	149,176	409	,365		
	Toplam	155,541	411			
Baba Kontrole Yönelik İlgi	Gruplar arası	1,936	2	,968	3,598	,028
	Gruplar içi	110,045	409	,269		
	Toplam	111,981	411			
Baba Okula Yönelik İlgi	Gruplar arası	11,388	2	5,694	9,498	,000
	Gruplar içi	245,205	409	,600		
	Toplam	256,593	411			
Baba İlgi Toplam	Gruplar arası	6,366	2	3,183	8,727	,000
	Gruplar içi	149,176	409	,365		
	Toplam	155,541	411			

Tablo 40'ta yer alan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları incelendiğinde Okul Öncesi Dönem Çocukların Babaların Çocuğa Yönelik İlgi Puanlarının çocukların yaşına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Bu farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunun belirlenebilmesi için Tukey testi yapılmıştır. Okul öncesi dönem çocukların babaların çocuğa yönelik ilgi puanlarının çocukların yaşına

göre göre farklılaşıp farklılaşmadığı ile ilgili yapılan Tukey Testi sonuçları Tablo 41’de verilmiştir.

Tablo 41

Okul Öncesi Dönem Çocukların Babaların Çocuğa Yönelik İlgi Puanlarının Çocuğun Yaşına Göre Tukey Testi Sonuçları

	(I) Çocuk Yaşı	(J) Çocuk Yaşı	Ortalama Farkı (I-J)	p
Baba Davranış Geliştirmeye Yönelik İlgi	4 YAŞ	5 YAŞ	,11738	,582
		6 YAŞ	,34248*	,006
	5 YAŞ	4 YAŞ	-,11738	,582
		6 YAŞ	,22509*	,003
	6 YAŞ	4 YAŞ	-,34248*	,006
		5 YAŞ	-,22509*	,003
Baba Kontrole Yönelik İlgi	4 YAŞ	5 YAŞ	,06303	,809
		6 YAŞ	,18777	,117
	5 YAŞ	4 YAŞ	-,06303	,809
		6 YAŞ	,12474	,084
	6 YAŞ	4 YAŞ	-,18777	,117
		5 YAŞ	-,12474	,084

“Tablo 41’in devamı”

	4 YAŞ	5 YAŞ	,38704*	,030
		6 YAŞ	,57862*	,000
Baba Okula Yönelik İlgi	5 YAŞ	4 YAŞ	-,38704*	,030
		6 YAŞ	,19158	,073
	6 YAŞ	4 YAŞ	-,57862*	,000
		5 YAŞ	-,19158	,073
Baba İlgisi	4 YAŞ	5 YAŞ	,11738	,582
		6 YAŞ	,34248*	,006
Toplam	5 YAŞ	4 YAŞ	-,11738	,582
		6 YAŞ	,22509*	,003
	6 YAŞ	4 YAŞ	-,34248*	,006
		5 YAŞ	-,22509*	,003

Tablo 41 incelendiğinde “Baba İlgisi” boyutunda ve “Baba Davranış Geliştirmeye Yönelik İlgi” alt boyutunda 6 yaş çocuklar ile 4 yaş ve 5 yaş çocuklar arasında, 4 yaş ve 5 yaş çocuklar lehine; “Baba Okula Yönelik İlgi” alt boyutunda 4 yaş çocuklar ile 5 yaş ve 6 yaş çocuklar arasında, 4 yaş çocuklar lehine anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p<0,05$).

4.5.5. Okul Öncesi Dönem Çocukların Annelerinin Çocuğa Yönelik İlgi Puanlarının Annelerin Eğitim Düzeylerine Göre İncelenmesine Yönelik Bulgular

Okul öncesi dönem çocukların annelerinin çocuğa yönelik ilgi puanlarının annelerin eğitim düzeyine göre hesaplanan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) bulguları Tablo 42’de yer almaktadır.

Tablo 42

Okul Öncesi Dönem Çocukların Annelerinin Çocuğa Yönelik İlgi Puanlarının Annenin Eğitim Düzeyine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ort.	F	p
Anne Davranış Geliştirmeye Yönelik İlgi	Gruplar arası	,484	4	,121	,734	,569
	Gruplar içi	67,042	407	,165		
	Toplam	67,526	411			
Anne Kontrole Yönelik İlgi	Gruplar arası	,551	4	,138	1,282	,276
	Gruplar içi	43,690	407	,107		
	Toplam	44,240	411			
Anne Okula Yönelik İlgi	Gruplar arası	3,567	4	,892	1,393	,236
	Gruplar içi	260,517	407	,640		
	Toplam	264,084	411			

“Tablo 42’nin devamı”

Anne İlgisi	Gruplar arası	25,064	4	6,266		
Geliştirmeye					10,132	,000
Yönelik İlgisi	Gruplar içi	251,712	407	,618		
	Toplam	276,776	411			
Anne İlgisi	Gruplar arası	25,064	4	6,266		
Toplam					10,132	,000
	Gruplar içi	251,712	407	,618		
	Toplam	276,776	411			

Tablo 42’de yer alan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları incelendiğinde Okul Öncesi Dönem Çocukların Annelerinin Çocuğa Yönelik İlgisi Puanlarının annelerin eğitim düzeyine göre, “Anne İlgisi” toplam boyutu ve “Anne İlgisi Geliştirmeye Yönelik İlgisi” alt boyutu istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Bu farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunun belirlenebilmesi için Tukey testi yapılmıştır. Okul öncesi dönem çocukların annelerin çocuğa yönelik ilgi puanlarının annelerin eğitim düzeyine göre farklılaşıp farklılaşmadığı ile ilgili yapılan Tukey Testi sonuçları Tablo 43’te verilmiştir

Tablo 43

Okul Öncesi Dönem Çocukların Annelerinin Çocuğa Yönelik İlgisi Toplam Puanı ve İlgili Geliştirmeye Yönelik İlgili Puanlarının Annenin Eğitim Düzeyine Göre Tukey Sonuçları

	(I) Anne Eğitim	(J) Anne Eğitim	Ortalama Farkı (I-J)	p
Anne İlgili Geliştirmeye Yönelik İlgili	İlköğretim	Ortaöğretim	-,39830	,090
		Önlisans	-,71626*	,002
		Lisans	-,77231*	,000
		Lisansüstü	-1,01111*	,001
	Ortaöğretim	İlköğretim	,39830	,090
		Önlisans	-,31796	,156
		Lisans	-,37401*	,000
		Lisansüstü	-,61281*	,035
	Önlisans	İlköğretim	,71626*	,002
		Ortaöğretim	,31796	,156
		Lisans	-,05605	,994
		Lisansüstü	-,29485	,726
Anne İlgili Geliştirmeye Yönelik İlgili	Lisans	İlköğretim	,77231*	,000
		Ortaöğretim	,37401*	,000
		Önlisans	,05605	,994
		Lisansüstü	-,23880	,790

“Tablo 43’ün devamı”

		İlköğretim	1,01111*	,001
Anne İlgisi	Lisansüstü	Ortaöğretim	,61281*	,035
Geliştirmeye		Önlisans	,29485	,726
Yönelik İlgisi		Lisans	,23880	,790
		Ortaöğretim	-,39830	,090
	İlköğretim	Önlisans	-,71626*	,002
		Lisans	-,77231*	,000
		Lisansüstü	-1,01111*	,001
	Ortaöğretim	İlköğretim	,39830	,090
Anne İlgisi		Önlisans	-,31796	,156
Toplam		Lisans	-,37401*	,000
		Lisansüstü	-,61281*	,035
	Önlisans	İlköğretim	,71626*	,002
		Ortaöğretim	,31796	,156
		Lisans	-,05605	,994
		Lisansüstü	-,29485	,726

“Tablo 43’ün devamı”

Anne İlgisi	Lisans	İlköğretim	,77231*	,000
		Ortaöğretim	,37401*	,000
		Önlisans	,05605	,994
		Lisansüstü	-,23880	,790
Toplam	Lisansüstü	İlköğretim	1,01111*	,001
		Ortaöğretim	,61281*	,035
		Önlisans	,29485	,726
		Lisans	,23880	,790

Tablo 43 incelendiğinde Annelerinin Çocuğa Yönelik İlgisi Toplam Puanı ve İlgili Geliştirmeye Yönelik İlgisi alt boyutunda ilköğretim mezunları ile önlisans, lisans ve lisansüstü mezunları arasında önlisans, lisans ve lisansüstü mezunları lehine, ortaöğretim mezunları ile lisans ve lisansüstü mezunları arasında lisans ve lisansüstü mezunları lehine anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p<0.05$).

4.5.6. Okul Öncesi Dönem Çocukların Annelerinin Çocuğa Yönelik İlgisi Puanlarının Babaların Eğitim Düzeylerine Göre İncelenmesine Yönelik Bulgular

Okul öncesi dönem çocukların annelerinin çocuğa yönelik ilgi puanlarının babaların eğitim düzeyine göre hesaplanan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) bulguları Tablo 44’te yer almaktadır.

Tablo 44

Okul Öncesi Dönem Çocukların Annelerinin Çocuğa Yönelik İlgi Puanlarının Babanın Eğitim Düzeyine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ort.	F	p
Anne Davranış Geliştirmeye Yönelik İlgi	Gruplar arası	,782	4	,195	1,192	,314
	Gruplar içi	66,744	407	,164		
	Toplam	67,526	411			
Anne Kontrole Yönelik İlgi	Gruplar arası	,605	4	,151	1,412	,229
	Gruplar içi	43,635	407	,107		
	Toplam	44,240	411			
Anne Okula Yönelik İlgi	Gruplar arası	7,486	4	1,872	2,969	,019
	Gruplar içi	256,597	407	,630		
	Toplam	264,084	411			
Anne İlgi Geliştirmeye Yönelik İlgi	Gruplar arası	11,872	4	2,968	4,560	,001
	Gruplar içi	264,903	407	,651		
	Toplam	276,776	411			
Anne İlgi Toplam	Gruplar arası	,920	4	,230	1,562	,184
	Gruplar içi	59,914	407	,147		
	Toplam	60,833	411			

Tablo 44'te yer alan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları incelendiğinde Okul Öncesi Dönem Çocukların Annelerinin Çocuğa Yönelik İlgi Puanlarının babaların

eğitim düzeyine göre, ‘‘Anne Okula Yönelik İlgisi’’ alt boyutu ve ‘‘Anne İlgisi Geliştirmeye Yönelik İlgisi’’ alt boyutu istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Bu farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunun belirlenebilmesi için Tukey testi yapılmıştır. Okul ncesi dönem çocukların annelerin çocuğa yönelik ilgi puanlarının babaların eğitim düzeyine göre farklılaşıp farklılaşmadığı ile ilgili yapılan Tukey Testi sonuçları Tablo 45’te verilmiştir.

Tablo 45

Okul ncesi Dönem ocukların Annelerinin Okula Yönelik İlgisi Puanı ve İlgisi Geliştirmeye Yönelik İlgisi Puanlarının Babanın Eğitim Düzeyine Göre Tukey Sonuçları

(I) Anne Eğitim	(J) Anne Eğitim	Ortalama Farkı (I-J)	p
İlköğretim	Ortaöğretim	-,17295	,798
	nlisans	-,15000	,932
	Lisans	,12413	,928
	Lisansüstü	-,03929	1,000
Ortaöğretim	İlköğretim	,17295	,798
	nlisans	,02295	1,000
	Lisans	,29707*	,010
	Lisansüstü	,13366	,918
nlisans	İlköğretim	,15000	,932
	Ortaöğretim	-,02295	1,000
	Lisans	,27413	,289
	Lisansüstü	,11071	,978

“Tablo 45’in devamı”

		İlköğretim	-,12413	,928
	Lisans	Ortaöğretim	-,29707*	,010
		Önlisans	-,27413	,289
Anne Okula		Lisansüstü	-,16341	,838
Yönelik İlgi		İlköğretim	,03929	1,000
	Lisansüstü	Ortaöğretim	-,13366	,918
		Önlisans	-,11071	,978
		Lisans	,16341	,838
		Ortaöğretim	-,30722	,292
	İlköğretim	Önlisans	-,37708	,282
		Lisans	-,52058*	,008
		Lisansüstü	-,72153*	,004
Anne İlgi		İlköğretim	,30722	,292
Geliştirmeye	Ortaöğretim	Önlisans	-,06986	,989
Yönelik İlgi		Lisans	-,21336	,139
		Lisansüstü	-,41431	,080
		İlköğretim	,37708	,282
	Önlisans	Ortaöğretim	,06986	,989
		Lisans	-,14350	,851
		Lisansüstü	-,34444	,394

“Tablo 45’in devamı”

Anne İlgisi	Lisans	İlköğretim	,52058*	,008
		Ortaöğretim	,21336	,139
		Önlisans	,14350	,851
		Lisansüstü	-,20095	,719
Anne İlgisi Geliştirmeye Yönelik İlgisi	Lisansüstü	İlköğretim	,72153*	,004
		Ortaöğretim	,41431	,080
		Önlisans	,34444	,394
		Lisans	,20095	,719

Tablo 45 incelendiğinde Annelerinin Okula Yönelik İlgisi alt boyutunda ortaöğretim mezunları ile lisans mezunları arasında lisans mezunları lehine anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p<0.05$). Annelerin İlgisi Geliştirmeye Yönelik İlgisi alt boyutunda ilköğretim mezunları ile lisans ve lisansüstü mezunları arasında lisans ve lisansüstü mezunları lehine anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p<0.05$).

4.5.7. Okul Öncesi Dönem Çocukların Babalarının Çocuğa Yönelik İlgisi Puanlarının Annelerin Eğitim Düzeylerine Göre İncelenmesine Yönelik Bulgular

Okul öncesi dönem çocukların babalarının çocuğa yönelik ilgi puanlarının annelerin eğitim düzeyine göre hesaplanan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) bulguları Tablo 46’da yer almaktadır.

Tablo 46

Okul Öncesi Dönem Çocukların Babalarının Çocuğa Yönelik İlgi Puanlarının Annenin Eğitim Düzeyine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ort.	F	p
Baba Davranış Geliştirmeye Yönelik İlgi	Gruplar arası	3,164	4	,791	2,113	,078
	Gruplar içi	152,378	407	,374		
	Toplam	155,541	411			
Baba Kontrole Yönelik İlgi	Gruplar arası	1,603	4	,401	1,478	,208
	Gruplar içi	110,378	407	,271		
	Toplam	111,981	411			
Baba Okula Yönelik İlgi	Gruplar arası	9,078	4	2,269	3,732	,005
	Gruplar içi	247,515	407	,608		
	Toplam	256,593	411			
Baba İlgi Toplam	Gruplar arası	3,164	4	,791	2,113	,078
	Gruplar içi	152,378	407	,374		
	Toplam	155,541	411			

Tablo 46’da yer alan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları incelendiğinde Okul Öncesi Dönem Çocukların Babalarının Çocuğa Yönelik İlgi Puanlarının annelerin eğitim düzeyine göre, “Baba Okula Yönelik İlgi” alt boyutu istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($p<0,05$). Bu farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunun belirlenebilmesi için Tukey testi yapılmıştır. Okul öncesi dönem çocukların

babaların çocuğa yönelik ilgi puanlarının annelerin eğitim düzeyine göre farklılaşıp farklılaşmadığı ile ilgili yapılan Tukey Testi sonuçları Tablo 47’de verilmiştir.

Tablo 47

Okul Öncesi Dönem Çocukların Babaların Okula Yönelik İlgisi Puanının Annenin Eğitim Düzeyine Göre Tukey Sonuçları

	(I) Anne Eğitim	(J) Anne Eğitim	Ortalama Farkı (I-J)	p
İlköğretim		Ortaöğretim	,07471	,990
		Önlisans	,08981	,989
		Lisans	-,12340	,929
		Lisansüstü	-,63077	,080
Baba Okula Yönelik İlgi	Ortaöğretim	İlköğretim	-,07471	,990
		Önlisans	,01509	1,000
		Lisans	-,19812	,159
		Lisansüstü	-,70548*	,008
Önlisans		İlköğretim	-,08981	,989
		Ortaöğretim	-,01509	1,000
		Lisans	-,21321	,507
		Lisansüstü	-,72058*	,020

“Tablo 47’nin devamı”

Baba Okula Yönelik İlgisi	Lisans	İlköğretim	,12340	,929
		Ortaöğretim	,19812	,159
		Önlisans	,21321	,507
		Lisansüstü	-,50737	,111
Baba Okula Yönelik İlgisi	Lisansüstü	İlköğretim	,63077	,080
		Ortaöğretim	,70548*	,008
		Önlisans	,72058*	,020
		Lisans	,50737	,111

Tablo 47 incelendiğinde Babaların Okula Yönelik İlgisi alt boyutunda ortaöğretim ve önlisans mezunları ile lisansüstü mezunları arasında lisansüstü mezunları lehine anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p<0.05$).

4.5.8. Okul Öncesi Dönem Çocukların Babalarının Çocuğa Yönelik İlgisi Puanlarının Babaların Eğitim Düzeylerine Göre İncelenmesine Yönelik Bulgular

Okul öncesi dönem çocukların babalarının çocuğa yönelik ilgi puanlarının babaların eğitim düzeyine göre hesaplanan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) bulguları Tablo 48’de yer almaktadır.

Tablo 48

Okul Öncesi Dönem Çocukların Babalarının Çocuğa Yönelik İlgi Puanlarının Babanın Eğitim Düzeyine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ort.	F	p
Baba Davranış Geliştirmeye Yönelik İlgi	Gruplar arası	1,569	4	,392	1,037	,388
	Gruplar içi	153,972	407	,378		
	Toplam	155,541	411			
Baba Kontrole Yönelik İlgi	Gruplar arası	1,995	4	,499	1,845	,119
	Gruplar içi	109,987	407	,270		
	Toplam	111,981	411			
Baba Okula Yönelik İlgi	Gruplar arası	5,066	4	1,266	2,049	,087
	Gruplar içi	251,527	407	,618		
	Toplam	256,593	411			
Baba İlgi Toplam	Gruplar arası	1,569	4	,392	1,037	,388
	Gruplar içi	153,972	407	,378		
	Toplam	155,541	411			

Tablo 48’de yer alan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları incelendiğinde Okul Öncesi Dönem Çocukların Babalarının Çocuğa Yönelik İlgi Puanlarının babaların eğitim düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p>0,05$).

4.5.9. Okul Öncesi Dönem Çocukların Annelerinin Çocuğa Yönelik İlgi Puanlarının Annelerin Çalışma Saatine Göre İncelenmesine Yönelik Bulgular

Okul öncesi dönem çocukların annelerinin çocuğa yönelik ilgi puanlarının annelerin çalışma saatine göre hesaplanan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) bulguları Tablo 49'da yer almaktadır.

Tablo 49

Okul Öncesi Dönem Çocukların Annelerinin Çocuğa Yönelik İlgi Puanlarının Annenin Çalışma Saati Düzeyine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ort.	F	p
Anne Davranış Geliştirmeye Yönelik İlgi	Gruplar arası	,037	2	,019	,113	,893
	Gruplar içi	67,488	409	,165		
	Toplam	67,526	411			
Anne Kontrole Yönelik İlgi	Gruplar arası	,139	2	,070	,645	,525
	Gruplar içi	44,101	409	,108		
	Toplam	44,240	411			
Anne Okula Yönelik İlgi	Gruplar arası	9,453	2	4,726	7,592	,001
	Gruplar içi	254,631	409	,623		
	Toplam	264,084	411			

“Tablo 49’un devamı”

Anne İlgi	Gruplar arası					
Geliştirmeye		2,935	2	1,468		
Yönelik İlgi					2,192	,113
	Gruplar içi	273,840	409	,670		
	Toplam	276,776	411			
Anne İlgisi	Gruplar arası	,525	2	,263		
Toplam					1,782	,170
	Gruplar içi	60,308	409	,147		
	Toplam	60,833	411			

Tablo 49’da yer alan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları incelendiğinde Okul Öncesi Dönem Çocukların Annelerinin Çocuğa Yönelik İlgi Puanlarının annelerin çalışma saati düzeyine göre, “Anne Okula Yönelik İlgi” alt boyutu istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunun belirlenebilmesi için Tukey testi yapılmıştır. Okul öncesi dönem çocukların annelerin çocuğa yönelik ilgi puanlarının annelerin çalışma saati düzeyine göre farklılaşp farklılaşmadığı ile ilgili yapılan Tukey Testi sonuçları Tablo 50’de verilmiştir

Tablo 50

Okul Öncesi Dönem Çocukların Annelerin Okula Yönelik İlgisi Puanının Annenin Çalışma Saati Düzeyine Göre Tukey Sonuçları

	(I) Anne Çalışma Saati	(J) Anne Çalışma Saati	Ortalama Farkı (I-J)	p
	Çalışmıyor	1-8 saat	,28229*	,005
		9 saat ve üzeri	,35795*	,009
Anne Okula Yönelik İlgi	1-8 saat	Çalışmıyor	-,28229*	,005
		9 saat ve üzeri	,07566	,836
	9 saat ve üzeri	Çalışmıyor	-,35795*	,009
		1-8 saat	-,07566	,836

Tablo 50 incelendiğinde Annelerin Okula Yönelik İlgi alt boyutunda “çalışmayan” anneler ile “1-8 saat” ve “9 saat ve üzeri” çalışan anneler arasında çalışmayan anneler lehine anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p<0.05$).

4.5.10. Okul Öncesi Dönem Çocukların Annelerinin Çocuğa Yönelik İlgi Puanlarının Babaların Çalışma Saatine Göre İncelenmesine Yönelik Bulgular

Okul öncesi dönem çocukların annelerinin çocuğa yönelik ilgi puanlarının babaların çalışma saatine göre hesaplanan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) bulguları Tablo 51’de yer almaktadır.

Tablo 51

Okul Öncesi Dönem Çocukların Annelerinin Çocuğa Yönelik İlgi Puanlarının Babanın Çalışma Saati Düzeyine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ort.	F	p
Anne Davranış Geliştirmeye Yönelik İlgi	Gruplar arası	,065	2	,033	,198	,821
	Gruplar içi	67,460	409	,165		
	Toplam	67,526	411			
Anne Kontrole Yönelik İlgi	Gruplar arası	,257	2	,129	1,197	,303
	Gruplar içi	43,983	409	,108		
	Toplam	44,240	411			
Anne Okula Yönelik İlgi	Gruplar arası	,584	2	,292	,454	,636
	Gruplar içi	263,499	409	,644		
	Toplam	264,084	411			
Anne İlgi Geliştirmeye Yönelik İlgi	Gruplar arası	3,694	2	1,847	2,766	,064
	Gruplar içi	273,081	409	,668		
	Toplam	276,776	411			
Anne İlğisi Toplam	Gruplar arası	,286	2	,143	,968	,381
	Gruplar içi	60,547	409	,148		
	Toplam	60,833	411			

Tablo 51’de yer alan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları incelendiğinde Okul Öncesi Dönem Çocukların Annelerinin Çocuğa Yönelik İlgi Puanlarının babaların

çalışma saati düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p>0,05$).

4.5.11. Okul Öncesi Dönem Çocukların Babalarının Çocuğa Yönelik İlgi Puanlarının Annelerin Çalışma Saatine Göre İncelenmesine Yönelik Bulgular

Okul öncesi dönem çocukların babaların çocuğa yönelik ilgi puanlarının annelerin çalışma saatine göre hesaplanan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) bulguları Tablo 52’de yer almaktadır.

Tablo 52

Okul Öncesi Dönem Çocukların Babaların Çocuğa Yönelik İlgi Puanlarının Annenin Çalışma Saati Düzeyine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ort.	F	p
Baba Davranış Geliştirmeye Yönelik İlgi	Gruplar arası	2,179	2	1,090		
	Gruplar içi	153,362	409	,375	2,906	,056
	Toplam	155,541	411			
Baba Kontrole Yönelik İlgi	Gruplar arası	1,714	2	,857		
	Gruplar içi	110,268	409	,270	3,178	,043
	Toplam	111,981	411			
Baba Okula Yönelik İlgi	Gruplar arası	7,980	2	3,990		
	Gruplar içi	248,613	409	,608	6,564	,002
	Toplam	256,593	411			

“Tablo 52’nin devamı”

Baba İlgisi	Gruplar arası	3,465	2	1,732		
Toplam					5,322	,005
	Gruplar içi	133,144	409	,326		
	Toplam	136,609	411			

Tablo 52’de yer alan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları incelendiğinde Okul Öncesi Dönem Çocukların Babaların Çocuğa Yönelik İlgı Puanlarının annelerin çalışma saati düzeyine göre, “Baba Kontrole Yönelik İlgı” alt boyutu, “Baba Okula Yönelik İlgı” alt boyutu ve “Baba İlgisi” toplam boyutu istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunun belirlenebilmesi için Tukey testi yapılmıştır. Okul öncesi dönem çocukların babaların çocuğa yönelik ilgi puanlarının annelerin çalışma saati düzeyine göre farklılaşıp farklılaşmadığı ile ilgili yapılan Tukey Testi sonuçları Tablo 53’te verilmiştir

Tablo 53

Okul Öncesi Dönem Çocukların Babaların “Okula Yönelik İlgisi”, “Kontrole Yönelik İlgisi” ve “Baba İlgisi” Puanlarının Annenin Çalışma Saati Düzeyine Göre Tukey Sonuçları

	(I) Anne Çalışma Saati	(J) Anne Çalışma Saati	Ortalama Farkı (I-J)	p
Baba Kontrole Yönelik İlgı	Çalışmıyor	1-8 saat	-,13723	,055
		9 saat ve üzeri	-,11910	,290
	1-8 saat	Çalışmıyor	,13723	,055
		9 saat ve üzeri	,01813	,976

“Tablo 53’ün devamı”

Baba		Çalışmıyor	,11910	,290
Kontrolle	9 saat ve üzeri			
Yönelik		1-8 saat	-,01813	,976
İlgi				
	Çalışmıyor	1-8 saat	-,26996*	,007
Baba Okula		9 saat ve üzeri	-,31231*	,024
Yönelik				
İlgi	1-8 saat	Çalışmıyor	,26996*	,007
		9 saat ve üzeri	-,04235	,944
	9 saat ve üzeri	Çalışmıyor	,31231*	,024
		1-8 saat	,04235	,944
	Çalışmıyor	1-8 saat	-,18749*	,012
		9 saat ve üzeri	-,18764	,080
Baba İlgisi				
Toplam	1-8 saat	Çalışmıyor	,18749*	,012
		9 saat ve üzeri	-,00015	1,000
	9 saat ve üzeri	Çalışmıyor	,18764	,080
		1-8 saat	,00015	1,000

Tablo 53 incelendiğinde “Baba Okula Yönelik İlgisi” alt boyutunda, “çalışmayan” anneler ile “1-8 saat” ve “9 saat ve üzeri” çalışan anneler arasında “1-8 saat” ve “9 saat ve üzeri” çalışan anneler lehine anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p<0.05$). “Baba İlgisi” toplam boyutunda, “çalışmayan” anneler ile “1-8 saat” çalışan anneler arasında “1-8 saat” çalışan anneler lehine anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p<0.05$).

4.5.12. Okul Öncesi Dönem Çocukların Babalarının Çocuğa Yönelik İlgi Puanlarının Babaların Çalışma Saatine Göre İncelenmesine Yönelik Bulgular

Okul öncesi dönem çocukların babaların çocuğa yönelik ilgi puanlarının babaların çalışma saatine göre hesaplanan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) bulguları Tablo 54’te yer almaktadır.

Tablo 54

Okul Öncesi Dönem Çocukların Babaların Çocuğa Yönelik İlgi Puanlarının Babanın Çalışma Saati Düzeyine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ort.	F	p
Baba Davranış Geliştirmeye Yönelik İlgi	Gruplar arası	2,139	2	1,070	2,852	,059
	Gruplar içi	153,402	409	,375		
	Toplam	155,541	411			
Baba Kontrole Yönelik İlgi	Gruplar arası	,846	2	,423	1,557	,212
	Gruplar içi	111,135	409	,272		
	Toplam	111,981	411			
Baba Okula Yönelik İlgi	Gruplar arası	3,816	2	1,908	3,087	,047
	Gruplar içi	252,777	409	,618		
	Toplam	256,593	411			
Baba İlgi Toplam	Gruplar arası	2,142	2	1,071	3,257	,040
	Gruplar içi	134,467	409	,329		
	Toplam	136,609	411			

Tablo 54’te yer alan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları incelendiğinde Okul Öncesi Dönem Çocukların Babaların Çocuğa Yönelik İlgi Puanlarının babaların

çalışma saati düzeyine göre, “Baba Okula Yönelik İlgi” alt boyutu ve “Baba İlgisi” toplam boyutu istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($p<0,05$). Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunun belirlenebilmesi için Tukey testi yapılmıştır. Okul öncesi dönem çocukların babaların çocuğa yönelik ilgi puanlarının babaların çalışma saati düzeyine göre farklılaşıp farklılaşmadığı ile ilgili yapılan Tukey Testi sonuçları Tablo 55’te verilmiştir.

Tablo 55

Okul Öncesi Dönem Çocukların Babaların “Okula Yönelik İlgisi” ve “Baba İlgisi” Puanlarının Babanın Çalışma Saati Düzeyine Göre Tukey Sonuçları

	(I) Anne Çalışma Saati	(J) Anne Çalışma Saati	Ortalama Farkı (I-J)	p
Baba Okula Yönelik İlgi	Çalışmıyor	1-8 saat	,32036	,327
		9 saat ve üzeri	,48841	,134
	1-8 saat	Çalışmıyor	-,32036	,327
		9 saat ve üzeri	,16805*	,035
	9 saat ve üzeri	Çalışmıyor	-,48841	,134
		1-8 saat	-,16805*	,035
Baba İlgisi Toplam	Çalışmıyor	1-8 saat	,18236	,444
		9 saat ve üzeri	,31539	,184
	1-8 saat	Çalışmıyor	-,18236	,444
		9 saat ve üzeri	,13303*	,022
	9 saat ve üzeri	Çalışmıyor	-,31539	,184
		1-8 saat	-,13303*	,022

Tablo 55 incelendiğinde “Baba Okula Yönelik İlgisi” alt boyutunda, “1-8 saat” çalışan babalar ile “9 saat ve üzeri” çalışan babalar arasında “1-8 saat” çalışan babalar lehine anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p<0.05$). “Baba İlgisi” toplam boyutunda, 1-8 saat çalışan babalar ile “9 saat ve üzeri” çalışan babalar arasında “1-8 saat” çalışan babalar lehine anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p<0.05$).

4.5.13. Okul Öncesi Dönem Çocukların Annelerinin Çocuğa Yönelik İlgi Puanlarının Anne Gelir Düzeyine Göre İncelenmesine Yönelik Bulgular

Okul öncesi dönem çocukların annelerinin çocuğa yönelik ilgi puanlarının annelerin gelir düzeyine göre hesaplanan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) bulguları Tablo 56’da yer almaktadır.

Tablo 56

Okul Öncesi Dönem Çocukların Annelerinin Çocuğa Yönelik İlgi Puanlarının Annenin Gelir Düzeyine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ort.	F	p
Anne Davranış Geliştirmeye Yönelik İlgi	Gruplar arası	,445	4	,111	,674	,610
	Gruplar içi	67,081	407	,165		
	Toplam	67,526	411			
Anne Kontrole Yönelik İlgi	Gruplar arası	,369	4	,092	,855	,491
	Gruplar içi	43,872	407	,108		
	Toplam	44,240	411			

“Tablo 56’nın devamı”

Anne Okula Yönelik İlgi	Gruplar arası	10,177	4	2,544	4,078	,003
	Gruplar içi	253,907	407	,624		
	Toplam	264,084	411			
Anne İlgi Geliştirmeye Yönelik İlgi	Gruplar arası	4,424	4	1,106	1,653	,160
	Gruplar içi	272,352	407	,669		
	Toplam	276,776	411			
Anne İlgi Toplam	Gruplar arası	,839	4	,210	1,423	,225
	Gruplar içi	59,994	407	,147		
	Toplam	60,833	411			

Tablo 56’da yer alan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları incelendiğinde Okul Öncesi Dönem Çocukların Annelerinin Çocuğa Yönelik İlgi Puanlarının annelerin gelir düzeyine göre, “Anne Okula Yönelik İlgi” alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunun belirlenebilmesi için Tukey testi yapılmıştır. Okul öncesi dönem çocukların annelerin çocuğa yönelik ilgi puanlarının annelerin gelir düzeyine göre farklılaşıp farklılaşmadığı ile ilgili yapılan Tukey Testi sonuçları Tablo 57’de verilmiştir.

Tablo 57

Okul Öncesi Dönem Çocukların Annelerin “Okula Yönelik İlgisi” Puanlarının Annelerin Gelir Düzeyine Göre Tukey Sonuçları

	(I) Anne Geliri	(J) Anne Geliri	Ortalama Farkı (I-J)	p
Anne Okula Yönelik İlgi	GELİR YOK	1-3000TL	,40751	,451
		3001-6000TL	,31431*	,007
		6001-9000TL	,20369	,467
		9001TL VE ÜZERİ	,73868	,343
	1-3000TL	GELİR YOK	-,40751	,451
		3001-6000TL	-,09320	,996
		6001-9000TL	-,20382	,938
		9001TL VE ÜZERİ	,33117	,952
	3001-6000TL	GELİR YOK	-,31431*	,007
		1-3000TL	,09320	,996
6001-9000TL		-,11062	,929	
9001TL VE ÜZERİ		,42437	,830	
6001-9000TL	GELİR YOK	-,20369	,467	
	1-3000TL	,20382	,938	
	3001-6000TL	,11062	,929	
	9001TL VE ÜZERİ	,53499	,690	

“Tablo 57’nin devamı”

Anne		GELİR YOK	-,73868	,343
Okula				
Yönelik	9001TL VE	1-3000TL	-,33117	,952
İlgi	ÜZERİ	6001-9000TL	-,42437	,830
		9001TL VE ÜZERİ	-,53499	,690

Tablo 57 incelendiğinde “Anne Okula Yönelik İlgisi” alt boyutunda, “Geliri olmayan” anneler ile “3001-6000TL” geliri olan anneler arasında, “Geliri olmayan” anneler lehine anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0,05$).

4.5.14. Okul Öncesi Dönem Çocukların Annelerinin Çocuğa Yönelik İlgi Puanlarının Baba Gelir Düzeyine Göre İncelenmesine Yönelik Bulgular

Okul öncesi dönem çocukların annelerinin çocuğa yönelik ilgi puanlarının babaların gelir düzeyine göre hesaplanan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) bulguları Tablo 58’de yer almaktadır.

Tablo 58

Okul Öncesi Dönem Çocukların Annelerinin Çocuğa Yönelik İlgi Puanlarının Babanın Gelir Düzeyine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ort.	F	p
Anne Davranış Geliştirmeye Yönelik İlgi	Gruplar arası	,093	3	,031	,187	,905
	Gruplar içi	67,433	408	,165		
	Toplam	67,526	411			
Anne Kontrole Yönelik İlgi	Gruplar arası	,038	3	,013	,117	,950
	Gruplar içi	44,202	408	,108		
	Toplam	44,240	411			
Anne Okula Yönelik İlgi	Gruplar arası	5,747	3	1,916	3,025	,029
	Gruplar içi	258,337	408	,633		
	Toplam	264,084	411			
Anne İlgi Geliştirmeye Yönelik İlgi	Gruplar arası	3,048	3	1,016	1,514	,210
	Gruplar içi	273,728	408	,671		
	Toplam	276,776	411			
Anne İlgi Toplam	Gruplar arası	,310	3	,103	,696	,555
	Gruplar içi	60,524	408	,148		
	Toplam	60,833	411			

Tablo 58’de yer alan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları incelendiğinde Okul Öncesi Dönem Çocukların Annelerinin Çocuğa Yönelik İlgi Puanlarının babaların gelir

düzeyine göre, “Anne Okula Yönelik İlgi” alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunun belirlenebilmesi için Tukey testi yapılmıştır. Okul öncesi dönem çocukların annelerin çocuğa yönelik ilgi puanlarının annelerin gelir düzeyine göre farklılaşıp farklılaşmadığı ile ilgili yapılan Tukey Testi sonuçları Tablo 59’da verilmiştir.

Tablo 59

Okul Öncesi Dönem Çocukların Annelerin “Okula Yönelik İlgisi” Puanlarının Babaların Gelir Düzeyine Göre Tukey Sonuçları

	(I) Baba Geliri	(J) Baba Geliri	Ortalama Farkı (I-J)	p
Anne Okula Yönelik İlgi	1-3000TL	3001-6000TL	,17973	,301
		6001-9000TL	,29718	,104
		9001TL VE ÜZERİ	,56687*	,011
	3001-6000TL	1-3000TL	-,17973	,301
		6001-9000TL	,11745	,198
		9001TL VE ÜZERİ	,38715*	,012
	6001-9000TL	1-3000TL	-,29718	,104
		3001-6000TL	-,11745	,198
		9001TL VE ÜZERİ	,26970	,101
		1-3000TL	-,56687*	,011
	9001TL VE ÜZERİ	3001-6000TL	-,38715*	,012
		6001-9000TL	-,26970	,101

Tablo 59 incelendiğinde “Anne Okula Yönelik İlgisi” alt boyutunda, “1-3000TL” geliri olan babalar ile “9001TL VE ÜZERİ” geliri olan babalar arasında, “1-3000TL” geliri olan babalar lehine, “3001-6000TL” geliri olan babalar ile “9001TL VE ÜZERİ” geliri olan babalar arasında, “1-3000TL” geliri olan babalar lehine anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0,05$).

4.5.15. Okul Öncesi Dönem Çocukların Babalarının Çocuğa Yönelik İlgil Puanlarının Anne Gelir Düzeyine Göre İncelenmesine Yönelik Bulgular

Okul öncesi dönem çocukların babalarının çocuğa yönelik ilgi puanlarının annelerin gelir düzeyine göre hesaplanan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) bulguları Tablo 60’ta yer almaktadır.

Tablo 60

Okul Öncesi Dönem Çocukların Babalarının Çocuğa Yönelik İlgil Puanlarının Annenin Gelir Düzeyine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ort.	F	p
Baba Davranış Geliştirmeye Yönelik İlgil	Gruplar arası	2,641	4	,660		
	Gruplar içi	152,901	407	,376	1,757	,137
	Toplam	155,541	411			
Baba Kontrole Yönelik İlgil	Gruplar arası	3,052	4	,763		
	Gruplar içi	108,930	407	,268	2,851	,024
	Toplam	111,981	411			

“Tablo 60’in devamı”

Baba Okula	Gruplar arası	10,033	4	2,508		
Yönelik İlgi					4,140	,003
	Gruplar içi	246,560	407	,606		
	Toplam	256,593	411			
Baba İlgi	Gruplar arası	4,374	4	1,093		
Toplam					3,366	,010
	Gruplar içi	132,235	407	,325		
	Toplam	136,609	411			

Tablo 60’ta yer alan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları incelendiğinde Okul Öncesi Dönem Çocukların Babalarının Çocuğa Yönelik İlgi Puanlarının annelerin gelir düzeyine göre, “Baba Kontrole Yönelik İlgi” alt boyutunda, “Baba Okula Yönelik İlgi” alt boyutunda ve “Baba İlgi” toplam boyutunda istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunun belirlenebilmesi için Tukey testi yapılmıştır. Okul öncesi dönem çocukların babalarının çocuğa yönelik ilgi puanlarının annelerin gelir düzeyine göre farklılaşıp farklılaşmadığı ile ilgili yapılan Tukey Testi sonuçları Tablo 61’de verilmiştir.

Tablo 61

Okul Öncesi Dönem Çocukların Babaların “Okula Yönelik İlgi”, “Baba Kontrole Yönelik İlgi” ve “Baba İlgi” Puanlarının Annelerin Gelir Düzeyine Göre Tukey Sonuçları

	(I) Anne Geliri	(J) Anne Geliri	Ortalama Farkı (I-J)	p
		1-3000TL	,13992	,905
		3001-6000TL	-,18425*	,022
	GELİR YOK	6001-9000TL	-,11526	,612
		9001TL VE ÜZERİ	-,01090	1,000
Baba		GELİR YOK	-,13992	,905
Kontrole		3001-6000TL	-,32418	,280
Yönelik	1-3000TL	6001-9000TL	-,25519	,577
İlgi		9001TL VE ÜZERİ	-,15083	,987
		GELİR YOK	,18425*	,022
		1-3000TL	,32418	,280
	3001-6000TL	6001-9000TL	,06899	,940
		9001TL VE ÜZERİ	,17335	,965
Baba		GELİR YOK	,11526	,612
Kontrole		1-3000TL	,25519	,577
Yönelik	6001-9000TL	3001-6000TL	-,06899	,940
İlgi		9001TL VE ÜZERİ	,10436	,995

“Tablo 61’in devamı”

Baba		GELİR YOK	,01090	1,000
Kontrolle				
Yönelik	9001TL VE	1-3000TL	,15083	,987
İlgi	ÜZERİ	6001-9000TL	-,17335	,965
		9001TL VE ÜZERİ	-,10436	,995
		1-3000TL	-,17613	,948
		3001-6000TL	-,30927*	,007
	GELİR YOK	6001-9000TL	-,29530	,111
		9001TL VE ÜZERİ	-,69012	,399
		GELİR YOK	,17613	,948
Baba Okula	1-3000TL	3001-6000TL	-,13314	,983
Yönelik		6001-9000TL	-,11917	,991
İlgi		9001TL VE ÜZERİ	-,51399	,790
		GELİR YOK	,30927*	,007
		1-3000TL	,13314	,983
	3001-6000TL	6001-9000TL	,01397	1,000
		9001TL VE ÜZERİ	-,38084	,873

“Tablo 61’in devamı”

		GELİR YOK	,29530	,111
	6001-9000TL	1-3000TL	,11917	,991
		3001-6000TL	-,01397	1,000
Baba Okula		9001TL VE ÜZERİ	-,39482	,866
Yönelik				
İlgi		GELİR YOK	,69012	,399
	9001TL VE ÜZERİ	1-3000TL	,51399	,790
		6001-9000TL	,38084	,873
		9001TL VE ÜZERİ	,39482	,866
		1-3000TL	-,03485	1,000
		3001-6000TL	-,22010*	,010
	GELİR YOK	6001-9000TL	-,18605	,228
		9001TL VE ÜZERİ	-,31667	,805
Baba İlgisi				
Toplam		GELİR YOK	,03485	1,000
		3001-6000TL	-,18525	,844
	1-3000TL	6001-9000TL	-,15121	,932
		9001TL VE ÜZERİ	-,28182	,916

“Tablo 61’in devamı”

		GELİR YOK	,22010*	,010
	3001-6000TL	1-3000TL	,18525	,844
		6001-9000TL	,03404	,997
		9001TL VE ÜZERİ	-,09657	,997
		GELİR YOK	,18605	,08917
Baba İlgisi	6001-9000TL	1-3000TL	,15121	,19018
Toplam		3001-6000TL	-,03404	,09908
		9001TL VE ÜZERİ	-,13061	,29640
		GELİR YOK	,31667	,28731
	9001TL VE ÜZERİ	1-3000TL	,28182	,33281
		6001-9000TL	,09657	,29053
		9001TL VE ÜZERİ	,13061	,29640

Tablo 61 incelendiğinde “Baba Kontrole Yönelik İlgisi” alt boyutunda, “Geliri olmayan” anneler ile “3001-6000TL” geliri olan anneler arasında, “3001-6000TL” geliri olan anneler lehine anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0,05$). “Baba Okula Yönelik İlgisi” alt boyutunda, “Geliri olmayan” anneler ile “3001-6000TL” geliri olan anneler arasında, “3001-6000TL” geliri olan anneler lehine anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0,05$). “Baba İlgisi” toplam boyutunda, “Geliri olmayan” anneler ile “3001-6000TL” geliri olan anneler arasında, “3001-6000TL” geliri olan anneler lehine anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0,05$).

4.5.16. Okul Öncesi Dönem Çocukların Babalarının Çocuğa Yönelik İlgi Puanlarının Baba Gelir Düzeyine Göre İncelenmesine Yönelik Bulgular

Okul öncesi dönem çocukların babalarının çocuğa yönelik ilgi puanlarının babaların gelir düzeyine göre hesaplanan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) bulguları Tablo 62’de yer almaktadır.

Tablo 62

Okul Öncesi Dönem Çocukların Babalarının Çocuğa Yönelik İlgi Puanlarının Babanın Gelir Düzeyine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ort.	F	p
Baba Davranış Geliştirmeye Yönelik İlgi	Gruplar arası	2,902	3	,967	2,586	,053
	Gruplar içi	152,639	408	,374		
	Toplam	155,541	411			
Baba Kontrole Yönelik İlgi	Gruplar arası	1,885	3	,628	2,328	,074
	Gruplar içi	110,096	408	,270		
	Toplam	111,981	411			
Baba Okula Yönelik İlgi	Gruplar arası	1,977	3	,659	1,056	,368
	Gruplar içi	254,615	408	,624		
	Toplam	256,593	411			

“Tablo 62’nin devamı”

Baba İlgisi	Gruplar arası	2,222	3	,741		
Toplam					2,248	,082
	Gruplar içi	134,387	408	,329		
	Toplam	136,609	411			

Tablo 62’de yer alan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları incelendiğinde Okul Öncesi Dönem Çocukların Babalarının Çocuğa Yönelik İlgisi Puanlarının babaların gelir düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p>0,05$).

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmanın sonucu ve öneriler yer almaktadır.

5.1. Sonuç

Bu çalışma, anne-babanın çocuğa yönelik ilgisi ile babasavar annelik davranışları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını incelemek amacıyla yapılmıştır. Çalışma grubunu İzmir ilinde okul öncesi dönem çocuğu olan ebeveynler oluşturmaktadır. İlişkisel tarama modelinin kullanıldığı çalışmada “Anne-Babanın Çocuğa Yönelik İlgisi Ölçeği”, “Babasavar Annelik Ölçeği” ve “Demografik Bilgi Formu” kullanılmıştır. Elde edilen verilerin istatistiksel analizleri yapılarak sonuçları aşağıda verilmiştir.

5.1.1. Babasavar Annelik Ölçeği'nin Değişkenlere Göre Analizlerine İlişkin Sonuçlar

Çocuğun cinsiyeti değişkenine göre; Babasavar Annelik Ölçeği alt boyutlarından “Dolaylı Annelik”, “İki Kat Sorumlu Annelik”, “Modern Annelik”, puanlarında çocukların cinsiyeti değişkenine göre anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. “Geleneksel Annelik” için kız çocukların lehine anlamlı bir fark tespit edilmiştir. “Geleneksel Annelik” davranışları kız çocuğu olan annelerde daha fazla görülmektedir. Akdan (2021) tarafından yapılan çalışmada, “Aşırı Bağlı Annelik” puanlarının çocuk cinsiyetine göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Cannon (2008), baba katılımı ile çocukların cinsiyetinin ve mizacının ilişkili olduğu, babaların zor kız çocuklarına nispeten zor erkek çocuklarıyla daha fazla iletişim kurduğunu göstermiştir. Gaunt ve Pinho (2018) anne bekçiliği eğilimleri ile annenin cinsiyetçi tavırları olumlu yönde ilişkilidi.

Çocuğun yaşı değişkenine göre; Babasavar Annelik Ölçeği alt boyutlarından “Dolaylı Annelik”, “İki Kat Sorumlu Annelik”, “Modern Annelik”, “Geleneksel Annelik”, “Aşırı Bağlı

Annellik” çocukların yaşına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir.

Annelerin eğitim düzeyi değişkenine göre; Babasavar Annelik Ölçeği alt boyutlarından “Dolaylı Annelik” ve “Modern Annelik” annelerin eğitim düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. “Aşırı Bağlı Annelik”, “Geleneksel Annelik”, “İki Kat Sorumlu Annelik” ve “Babasavar Annelik” toplam puanda, annelerin eğitim düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Bu farkın, “İlköğretim-Lisans” eğitim seviyesindeki anneler ve “Ortaöğretim-Lisans” eğitim seviyesindeki anneler arasında olduğu tespit edilmiştir. İlköğretim ve ortaöğretim mezunu katılımcıların puanlarının benzer ve lisans mezunu katılımcılara göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. İlköğretim ve ortaöğretim mezunu anneler diğer annelere göre daha fazla “Aşırı Bağlı Annelik”, “Geleneksel Annelik”, “İki Kat Sorumlu Annelik” ve “Babasavar Annelik” sergilemektedir. Dönmez (2019) çalışmasında “Aşırı Bağlı Annelik”, “Geleneksel Annelik”, “Dolaylı Annelik” ve “İki Kat Sorumlu Annelik” eğitim seviyesi düşük olan anneler için anlamlı bir fark bulmuş; “Modern Annelik” için ise anne eğitim durumuna göre bir fark bulmamıştır. Akdan (2021) tarafından yapılan çalışmada; ilköğretim, ortaokul ve lise mezunu katılımcıların “İki Kat Sorumlu Annelik” ve “Babasavar Annelik” toplam puanlarının benzer ve önlisans-lisans mezunu katılımcılara göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Kulik ve Tsoref (2010), babasavar annelik ile anne eğitim düzeyi arasında negatif yönde ilişkili olduğunu ifade etmektedir. Annenin eğitim seviyesi ne kadar yüksekse, anne bekçiliği seviyesi o kadar düşük olduğu bulunmuştur. Karabulut ve Şendil (2017), anne eğitim düzeyine göre annelerin babasavar davranışlarında anlamlı bir farklılık bulmamıştır.

Babaların eğitim düzeyi değişkenine göre; Babasavar Annelik Ölçeği alt boyutlarından “Aşırı Bağlı Annelik”, “Dolaylı Annelik”, “Sorumlu Annelik” ve “Modern Annelik” babaların eğitim düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir. “Geleneksel Annelik” ve “Babasavar Annelik” toplam puanda baba eğitim durumuna göre anlamlı şekilde farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Babasavar Annelik toplam puanı ilköğretim mezunları ve ortaöğretim mezunları lehine anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Babaların ilköğretim ve ortaöğretim mezunu olduğu ailelerdeki anneler

diğer annelere göre daha fazla “Geleneksel Annelik” ve “Babasavar Annelik” sergilemektedir. Dönmez (2019) tarafından yapılan çalışmada babanın eğitim durumuna göre “Aşırı Bağlı Annelik”, “Geleneksel Annelik”, “Dolaylı Annelik” alt boyutlarında ve ölçek toplam puanında düşük eğitim düzeyindeki babaların lehine anlamlı bir fark bulunmuştur. Karabulut ve Şendil (2017), ilkokul mezunu babaların lise ve daha üst düzey mezun olan babalara göre babasavar annelik davranışlarıyla daha fazla karşılaştığını belirtmiştir. Trinder (2008) annenin babalık yeterliliği ve çocuk refahı inançları, ebeveyn ilişki kalitesi ve ebeveyn rollerindeki anlaşma algıları anne bekçiliğinin farklı türleri ile bağlantılı olduğunu ortaya koymuştur. Zvara vd. (2013) annenin bekçi tutumu daha fazla ise baba katılımının düşük olduğu bulunmuştur. Tu vd. (2014) anne bekçiliği ile baba katılımı arasında negatif yönlü ilişki olduğu bulunmuştur. Lee (2010), nörotik annelerin daha fazla bekçilik davranışları sergilediğini ve baba katılımının daha az olduğunu belirtmektedir.

Annelerin çalışma saati değişkenine göre; Babasavar Annelik Ölçeği alt boyutlarından, “İki Kat Sorumlu Annelik”, “Dolaylı Annelik” ve “Modern Annelik” annelerin çalışma saatine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. “Modern Annelik”, “İki Kat Sorumlu Annelik” ve “Dolaylı Annelik” boyutu için çalışmayan annelerin lehine anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Çalışmayan anneler çalışan annelere göre daha fazla “Modern Annelik”, “İki Kat Sorumlu Annelik” ve “Dolaylı Annelik” sergilemektedir. Dönmez (2019), anne çalışma durumuna göre “Aşırı Bağlı Annelik” ve “Geleneksel Annelik” alt boyutları ile ölçek toplam puanında çalışmayan annelerin lehine anlamlı bir fark bulunmuştur. Karabulut ve Şendil (2017) tarafından yapılan çalışmada babasavar annelik davranışlarında annelerin çalışma saatine göre bir farklılığa rastlanmamıştır. Pedersen ve Kilzer (2014), anne bekçiliği ve annelerin iş-aile çatışması arasında olumlu yönde ilişki olduğunu belirtmektedir.

Babaların çalışma saati değişkenine göre; Babasavar Annelik Ölçeği alt boyutlarından “Dolaylı Annelik” ve “Modern Annelik” babaların çalışma saatine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Babasavar Annelik Ölçeği alt boyutlarından, “İki Kat Sorumlu Annelik”, “Aşırı Bağlı Annelik”, “Geleneksel Annelik” ve “Babasavar Annelik” toplam puanda babaların çalışma saatine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. “İki Kat Sorumlu Annelik”, “Geleneksel Annelik” ve “Babasavar

“Annelik Toplam Puanı” boyutu için, 9 saat ve üzeri çalışan babalar lehine anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Babanın 9 saat ve üzeri çalıştığı ailelerde anne daha fazla “İki Kat Sorumlu Annelik”, “Geleneksel Annelik” ve “Babasavar Annelik” sergilemektedir. Dönmez (2019) tarafından yapılan çalışmada, babanın çalışma saatine göre Aşırı Bağlı Annelik alt boyutunda ve toplam puanda 9 saat ve üzeri çalışan babaların lehine anlamlı bir fark bulunmuş; Geleneksel Annelik, Dolaylı Annelik, İki Kat Sorumlu Annelik ve Modern Annelik alt boyutlarında bir fark bulunmamıştır. Cannon vd. (2008) baba davranışı ile anne bekçiliği arasındaki karşılıklı ilişkiler olduğunu göstermektedir. Anne bekçiliği, annenin çocuk bakımına daha fazla zaman ayırması ve babaya göre çocuk bakımı görevlerinin daha fazla pay alması ile ilgili olduğu bulunmuştur (Gaunt ve Pinho, 2018). Wang vd. (2019) baba katılımının kural öğretimi ve duygusal iletişim boyutlarında olduğu bulunmuştur.

Annelerin gelir düzeyi değişkenine göre; “Dolaylı Annelik”, “İki Kat Sorumlu Annelik”, “Modern Annelik”, “Aşırı Bağlı Annelik”, “Geleneksel Annelik” ve “Babasavar Annelik” toplam puanda annelerin gelir düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. “Dolaylı Annelik” boyutu için “3001-6000TL” geliri olan anneler ve “6001-9000TL” geliri olan anneler lehine anlamlı olduğu tespit edilmiştir. “İki Kat Sorumlu Annelik” boyutu ve “Modern Annelik” boyutu için “3001-6000TL” geliri olan anneler lehine anlamlı olduğu tespit edilmiştir. “Geleneksel Annelik”, “Aşırı Bağlı Annelik” ve “Babasavar Annelik Toplam” boyutu için “Geliri Olmayan” anneler lehine anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Geliri olmayan anneler geliri olan annelere göre daha fazla “Geleneksel Annelik”, “Aşırı Bağlı Annelik” ve “Babasavar Annelik” sergilemektedir. Akdan (2021) tarafından yapılan çalışmada; “İki Kat Sorumlu Annelik”, “Aşırı Bağlı Annelik”, “Geleneksel Annelik” ve “Babasavar Annelik” toplam puanlarının katılımcıların gelir düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği tespit etmiştir. Gelir düzeyi 0-1000 arasında olan katılımcıların “İki Kat Sorumlu Annelik” puanlarının 1001-3000 arasında olan katılımcılara göre, bu iki grupta yer alan katılımcıların “İki Kat Sorumlu Annelik” puanlarının ise gelir düzeyi 3001-5000 ile 5001 ve üzeri olan katılımcılara göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Gelir düzeyi 0-1000 ve 1001-3000 arasında olan katılımcıların “Aşırı Bağlı Annelik”, “Geleneksel Annelik” ve “Babasavar Annelik” toplam puanlarının birbirine benzer ve gelir düzeyi 3001-5000 ile 5001 ve üzeri olan katılımcılara

göre daha yüksek olduğu tespit etmiştir. Kulik ve Tsoref (2010) tarafından ailenin gelir seviyesi ne kadar yüksekse, annenin beklelik düzeyinin o kadar düşük olduğu bulunmuştur.

Babaların gelir düzeyi değişkenine göre; “Dolaylı Annelik”, “Modern Annelik” “Aşırı Bağlı Annelik”, “Geleneksel Annelik” ve “Babasavar Annelik” toplam puanda babaların gelir düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. “Dolaylı Annelik” boyutu için “3001-6000TL” geliri olan ve “6001-9000TL” geliri olan babalar lehine anlamlı olduğu tespit edilmiştir. “Aşırı Bağlı Annelik” ve “Babasavar Annelik Toplam” boyutu için “1-3000TL” geliri olan babalar lehine anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Baba gelirinin “1-3000TL” olduğu ailelerde anneler diğer annelere göre daha fazla Aşırı Bağlı Annelik” ve “Babasavar Annelik” sergilemektedir. Ladage (2015) motivasyonun babanın katılımı üzerinde doğrudan bir etkisi olduğunu belirtmektedir. Fagan ve Barnett (2003) anne bekleliği nedensel olarak baba katılımı miktarı ile bağlantılı bulunmuştur.

5.1.2. Okul Öncesi Dönem Çocukların Anne ve Babalarının Çocuğa Yönelik İlgi Ölçeği'nin Değişkenlere Göre Analizlerine İlişkin Sonuçlar

Okul öncesi dönem çocukların annelerinin çocuğa yönelik ilgi puanlarında çocuğun cinsiyetine göre anlamlı bir fark bulunmamıştır. Okul öncesi dönem çocuklarının annelerinin ilgi düzeyleri çocuğun cinsiyetine göre farklılaşmamaktadır (Tuzcuoğlu vd., 2020). “Kontrol Yönelik İlgi”, “Davranış Geliştirmeye Yönelik İlgi” ve “Okula Yönelik İlgi” alt boyutu puanları çocuğun cinsiyetine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir (Arslan-Özkılıç, 2021). Ebeveyn ilgisi davranış ve etkinliklerinin tüm çocuklar için ortak olmasından dolayı bir farklılık olmaması normal görülebilir.

Okul öncesi dönem çocukların annelerinin çocuğa yönelik ilgi puanlarında çocuğun yaşına göre anlamlı bir fark bulunmamıştır. Annelerin ilgi düzeyleri çocuğun yaşına göre farklılık göstermemektedir (Tuzcuoğlu vd., 2020). Anne ilgisinin yaş değişkenine göre farklılık göstermemesinin sebebi anne-çocuk ilişkisinin boylamsal bir süreç içerisinde devam etmesinden kaynaklanabilir.

Okul öncesi dönem çocukların babalarının çocuğa yönelik ilgi puanlarında çocuğun cinsiyetine göre anlamlı bir fark bulunmamıştır. Babanın çocuğuna yönelik ilgisi çocukların cinsiyetinden bağımsız olarak kız ve erkek çocukları için ortak olduğundan kaynaklanıyor olabilir. Literatürde babanın çocuğa yönelik ilgisi ile çocuğun cinsiyeti arasındaki ilişkiyi araştıran çalışmalarda sınırlılık bulunmaktadır.

Okul öncesi dönem çocukların babalarının çocuğa yönelik ilgi puanlarında “Baba İlgisi” boyutunda ve “Baba Davranış Geliştirmeye Yönelik İlgi” alt boyutunda, 4 yaş ve 5 yaş çocuklar lehine, “Baba Okula Yönelik İlgi” alt boyutunda 4 yaş çocuklar lehine anlamlı bir farklılık görülmüştür. Çocuğun yaşı küçüldükçe, babanın desteğine daha çok ihtiyaç duyduğu ya da baba tarafından desteklendiği, çocuk yaşı büyüdükçe bu desteğin azaldığı düşünülebilir.

Okul öncesi dönem çocukların annelerinin çocuğa yönelik ilgi puanlarında anne eğitim düzeyine göre “Çocuğa Yönelik İlgisi Toplam Puanı” ve “İlgi Geliştirmeye Yönelik İlgi” alt boyutunda önlisans, lisans ve lisansüstü mezunları lehine anlamlı bir farklılık görülmüştür. Anne eğitim düzeyine göre üniversite mezunu annelerin çocuklarıyla daha fazla ilgilendikleri sonucuna ulaşılmıştır (Tuzcuoğlu vd., 2020). Okul öncesi dönem çocuklarının annelerin eğitim düzeyine göre ilgi düzeylerinde “Kontrolle Yönelik İlgi”, “Davranış Geliştirmeye Yönelik İlgi”, “İlgi Geliştirmeye Yönelik İlgi” ve “Okula Yönelik İlgi” alt boyutu puanları yüksek öğrenim mezunu anneler için daha yüksektir (Arslan-Özkılıç, 2021). Eğitim düzeyi yüksek olan annelerin çocuklarına yönelik bakım ve eğitim konusundaki ilgilerinin ve bilgilerinin daha yüksek olduğu söylenebilir. Annenin eğitim seviyesinin yüksek olması ebeveynliğe yönelik ilgisinin artmasına neden olabileceği belirtilmektedir (Seçer vd., 2008).

Okul öncesi dönem çocukların annelerinin çocuğa yönelik ilgi puanlarında baba eğitim düzeyine göre “Okula Yönelik İlgi” alt boyutunda lisans mezunları lehine, “İlgi Geliştirmeye Yönelik İlgi” alt boyutunda lisans ve lisansüstü mezunları lehine anlamlı bir

farklılık görülmüştür. Baba eğitim düzeyinin artması ile babanın çocuğunun bakımı ve eğitimi ile ilgili bilgisinin de artmasından kaynaklanıyor olabilir.

Okul öncesi dönem çocukların babalarının çocuğa yönelik ilgi puanlarında anne eğitim düzeyine göre “Okula Yönelik İlgi” alt boyutunda lisansüstü mezunları lehine anlamlı bir farklılık görülmüştür. Anne eğitim düzeyinin artması ile babayı çocuğunun bakımı ve eğitimi ile ilgili bilgilendirerek babanın da bilgisinin artmasından kaynaklanıyor olabilir.

Okul öncesi dönem çocukların babalarının çocuğa yönelik ilgi puanlarında baba eğitim düzeyine göre anlamlı bir farklılık göstermediği bulunmuştur.

Okul öncesi dönem çocukların annelerinin çocuğa yönelik ilgi puanlarında annelerin çalışma saati düzeyine göre “Okula Yönelik İlgi” alt boyutunda çalışmayan anneler lehine anlamlı bir farklılık görülmüştür. Okul öncesi dönem çocuklarının annelerin çalışma durumuna göre ilgi düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (Tuzcuoğlu vd., 2020). Çalışan annelerin çocuklarına ayırdıkları vakit ile çalışmayan annelerin çocuklarına ayırdıkları vakit arasındaki farklılıktan kaynaklanıyor olabilir.

Okul öncesi dönem çocukların annelerinin çocuğa yönelik ilgi puanlarında babaların çalışma saati düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Annelerin çocuğa yönelik ilgisi babaların çalışma saatinden bağımsız olarak anne bilgisi ve ilgisi ile ilişkili olduğundan kaynaklanıyor olabilir.

Okul öncesi dönem çocukların babalarının çocuğa yönelik ilgi puanlarında annelerin çalışma saati düzeyine göre, “Baba Okula Yönelik İlgisi” alt boyutunda “1-8 saat” ve “9 saat ve üzeri” çalışan anneler lehine, “Baba İlgisi” toplam boyutunda, “1-8 saat” çalışan anneler lehine anlamlı bir farklılık görülmüştür. Annelerin iş hayatında yer alması ile çocuğun bakımında ve eğitiminde babaların daha fazla yer almasından kaynaklanıyor olabilir.

Okul öncesi dönem çocukların babalarının çocuğa yönelik ilgi puanlarında babaların çalışma saati düzeyine göre, “Baba Okula Yönelik İlgisi” ve “Baba İlgisi” toplam boyutunda “1-8 saat” çalışan babalar lehine anlamlı bir farklılık görülmüştür.

Okul öncesi dönem çocukların annelerinin çocuğa yönelik ilgi puanlarında anne gelir düzeyine göre, “Anne Okula Yönelik İlgisi” alt boyutunda “Geliri olmayan” anneler lehine anlamlı olduğu belirlenmiştir. Geliri olmayan annelerin çalışan yani ekonomik gelire sahip annelere göre çocuklarına ayırdıkları zamanın miktarından veya çalışan annelerin mesai saatlerinden kaynaklanıyor olabilir.

Arslan-Özkılıç (2021) yaptığı çalışmada, okul öncesi dönem çocukların annelerinin çocuğa yönelik ilgi puanlarında ailenin gelir düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulmuştur. Gelir düzeyi düşük ailelerde “Kontrolle Yönelik İlgisi”, “Davranış Geliştirmeye Yönelik İlgisi”, “İlgisi Geliştirmeye Yönelik İlgisi” ve “Okula Yönelik İlgisi” alt boyutu puanlarının düşük olduğu belirtilmiştir. Annenin temele aldığı problemin geçim sorunları olması, çocuğuna yönelik ilgisinin azalmasına neden olabilir.

Okul öncesi dönem çocukların annelerinin çocuğa yönelik ilgi puanlarında baba gelir düzeyine göre, “Anne Okula Yönelik İlgisi” alt boyutunda “1-3000TL” geliri olan babalar lehine anlamlı olduğu belirlenmiştir.

Okul öncesi dönem çocukların babalarının çocuğa yönelik ilgi puanlarında anne gelir düzeyine göre, “Baba Kontrolle Yönelik İlgisi”, “Baba Okula Yönelik İlgisi” ve “Baba İlgisi Toplam” boyutlarında, “3001-6000TL” geliri olan anneler lehine anlamlı olduğu belirlenmiştir.

Okul öncesi dönem çocukların babalarının çocuğa yönelik ilgi puanlarında baba gelir düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir.

5.2. Öneriler

Gelecekteki çalışmalarda, annenin bekçiliği davranışlarını sınırlamak ve babanın katılımını teşvik etmek için müdahale programları tasarlanmalıdır. Bekçilik davranışının birden çok boyutunu incelemeye devam etmelidir. Mevcut durumu tespit etmek için anne-babalardan ve çocuklardan eş zamanlı ölçümler yapılabilir. Ayrıca, anne bekçiliği ile baba-çocuk arasındaki ilişkiyi net bir şekilde görmek için boylamsal araştırma yapılabilir. Anne bekçiliğinin baba-çocuk ilişkisine etkilerine ilişkin gelecekteki araştırmalar, baba davranışının niteliği ve niceliğine ilişkin daha kapsamlı ölçeklerin geliştirilmesi ve uygulanması fayda sağlayacaktır. Anne bekçiliği ve baba-çocuk ilişkilerini inceleyen çok az çalışma olduğundan, anne bekçiliğinin daha net anlaşılabilmesi için konuyla ilgili yeni araştırmalara önem verilmelidir. Anne bekçiliği yapısına etkisi bulunan faktörleri keşfetmek, ailelerin engelleyici bekçilikle başa çıkmalarına yardımcı olabilir, böylece babalar çocuklarına yönelik ilgisi artabilir ve aile işlerine daha fazla dahil olabilirler. Gelecekteki araştırmalar doğum öncesi anne bekçiliğini daha da araştırmalıdır. Doğum öncesi birlikte ebeveynlik modellerinin doğum sonrası aile uyumunu nasıl etkilediğini incelemelidir. Ebeveynliğe geçiş sırasında hem anne hem de baba adaylarının sadece baba katılımı ile ilgili inançlarını incelemekle kalmayıp, aynı zamanda bebek bekleyen ebeveynlerin çocuklarının günlük bakımında babaların gelecekteki rolüne ortak katkılarını anlamak için araştırma yapılabilir.

Genel olarak, bu çalışma, nispeten yeni ve yeterince araştırılmamış bir davranış ve inanç sistemini ve bekçilik eğilimlerini etkileyebilecek olası özellikleri araştırmıştır. Bulgular, anne bekçiliğiyle ilgili gelecekteki araştırma ve teoriler için öneme sahiptir. Bekçiliğin daha karmaşık olabileceğini düşündürmektedir. Baba davranışları ve tutumları bağlamı dışında anne bekçiliğini basitçe iyi veya kötü olarak tanımlamak, anne davranışlarını veya niyetini net bir şekilde ifade etmeyebilir. Yine, annenin bekçiliğinin potansiyel olarak karmaşık doğasını araştıran gelecekteki araştırmalara ihtiyaç vardır. Gelecekteki çalışmalar, ölçülen değişkenler arasına gerçek çocuk gelişimi sonuçlarının dahil edilmesi fayda sağlayacaktır. Ayrıca, annenin eğitim durumu da anne bekçiliği üzerinde etkili olmaktadır. Anne eğitimine yönelik programlar hazırlanabilir.

Bekçilik, ebeveyn davranışını anlamak için bir çerçeve olarak görülebilir ve yalnızca ebeveynlerin rolleri hakkında sahip oldukları bireysel kavramları değil, aynı zamanda kültürel değerleri de ortaya çıkarır. Bazı kültürler annenin önceliğini savunurken, diğerleri ebeveyn görev ve sorumluluklarının adil bir şekilde paylaşılmasını destekleme eğilimindedir. Dahası, savunulan değerler ile günlük uygulama arasında, bazen değerlerin ve uygulamaların sorgulanmasına neden olabilecek büyük boşluklar oluşmaktadır. Gelecekteki çalışmalar, anne bekçiliği davranışlarıyla ilgili kültürleşme ve kültürler arası ebeveynlik gibi babaların diğer kültürlerdeki baba katılımını da dikkate almaları önerilmektedir. Babalık, kültürler arasında değişen çok çeşitli inançları içermektedir. Gelecekteki araştırmalar, kültürel unsurların annenin bekçilik davranışları ile babanın katılımı arasındaki ilişkiyi nasıl etkilediğini ele almalıdır. Ülkemiz ile farklı kültürlerde anne bekçiliği ve baba katılımı arasındaki ilişkilerin karşılaştırılması alanyazın için önemli bilgi sağlayacaktır.

Anne-baba-çocuk iletişiminin çocuğun gelişimi için olan önemi yapılan araştırmalarla ortaya konulmaktadır. Aile iletişimine yönelik eğitimlere ve programlara ağırlık verilmelidir. Çocuğa yönelik ilgi, ebeveyn tutumları, çocuk bakımı, çocuk sağlığı, çocuk gelişimi, erken çocuklukta teknoloji kullanımı vb. konuları içeren eğitim programlarının ilgili kurumlarca hazırlanarak, ebeveynlerin evlilik öncesi anne-baba adayı olduğu varsayılarak mutlaka ilgili eğitimleri alması sağlanmalıdır.

KAYNAKÇA

- Akdan, N. K., (2021). Annelerin Algıladıkları Cinsiyet Rolü İle Babasavar Davranışları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sivas.
- Akgöz-Aktaş, G. (2017). Baba katılımı ve çocuk uyumu arasındaki ilişkinin incelenmesi: Anne bekçiliği ve evlilik uyumunun etkisi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Mersin Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Allen, S., ve Hawkins, A. (1999). “Maternal gatekeeping: Mothers' beliefs and behaviors that inhibit greater father involvement in family work”. *Journal of Marriage and Family*, 199-212.
- Altenburger, L., Schoppe-Sullivan, S., ve Kamp Dush, C. (2018). “Associations between maternal gatekeeping and fathers' parenting quality”. *Journal of Child and Family Studies*, 27(8), 2678-2689.
- Altenburger, L. E., ve Schoppe-Sullivan, S. J. (2021). “Infant negative affect moderates longitudinal associations between maternal gatekeeping and toddlers' social-emotional difficulties”. *International Journal of Behavioral Development*, 45(6), 513-523.
- Arslan-Özkılıç, S. (2021). Okul öncesi dönem çocuklarının anneleriyle olan ilişkileri ve annelerin çocuğa yönelik ilgisi ile duygu düzenleme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Austin, W., Fieldstone, L., ve Pruett, M. (2013). “Bench book for assessing parental gatekeeping in parenting disputes: Understanding the dynamics of gate closing and opening for the best interests of children”. *Journal of Child Custody*, 10(1) 1-16.
- Austin, W. G., Pruett, M. K., Kirkpatrick, H., Flens, J. R., ve Gould, J. W. (2013). “Parental gatekeeping and child custody/child access evaluation: Part I: Conceptual framework, research, and application”. *Family Court Review*, 51(3), 485-501.
- Aydın, A., ve Akgöz-Aktaş, G. (2017). “Anne bekçiliği üzerine bir derleme”. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 24(3), 283-292.

- Aytaç, F. K. (2018). The Relationship between maternal gatekeeping and parental warmth through the mediating role of traditional motherhood. Master's thesis, Middle East Technical University, Ankara.
- Babaroğlu, A. (2013). *Çocuk Psikolojisi ve Ruh Sağlığı* (2. Baskı). Vize Yayıncılık, Ankara.
- Baumrind, D. (1966). "Effects of authoritative parental control on child behavior". *Child Development*, 37(4), 887-907.
- Baumrind, D. (1991). "The influence of parenting style on adolescent competence and substance abuse". *Journal of Early Adolescence*, 11, 56–95.
- Bianchi, S.M., Milkie, M.A., Sayer, L.C., ve Robinson, J.P. (2000). "Is anyone doing the housework? Trends in the gender division of household labor". *Social Forces*, 79, 191-228.
- Beitel, A.H., ve Parke, R.D. (1998). "Paternal involvement in infancy: The role of maternal and paternal attitudes". *Journal of Family Psychology*, 12, 268-288.
- Bowen, M. (1978). *Family therapy in clinical practice*. Jason Aronson:United States.
- Bowlby, J. (1979). "Psychoanalysis as art and science". *International Review of Psycho-Analysis*, 6(1), 3–14.
- Büyüköztürk, Ş., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., Demirel, F. ve Kılıç, E. (2018). Bilimsel araştırma yöntemleri (25. Baskı). Pegem Akademi:Ankara.
- Cannon, E. (2008). "Longitudinal relations between maternal gatekeeping and father responsibility". *Maternal Gatekeeping and Father Responsibility*, 1-17.
- Cannon, E., Schoppe-Sullivan, S., Mangelsdorf, S., Brown, G., ve Sokolowski, M. (2008). "Parent characteristics as antecedents of maternal gatekeeping and fathering Behavior". *Family Process*, 501–519.
- Craig, L. (2006). "Does father care mean fathers share? A comparison of how mothers and fathers in intact families spend time with children". *Gender and Society*, 20, 259-281.
- Cüceloğlu, D. (2002). *İçimizdeki Çocuk* (30. Baskı), Remzi Kitabevi: İstanbul.
- Cox, M. J., ve Paley, B. (1997). "Families as systems". *Annual review of psychology*, 48(1), 243-267.

- Cox, M. J., Paley, B., ve Harter, K. (2001). "Interparental conflict and parent-child relationships". *Interparental conflict and child development: Theory, research, and applications*, 249-272.
- De Luccie, M. (1995). "Mothers as gatekeepers: A model of maternal mediators of father involvement". *The Journal of Genetic Psychology: Research and Theory on Human Development*, 156(1), 115-131.
- Doherty, W. J., Kouneski, E. F., ve Erickson, M.F. (1998). "Responsible fathering: An overview and conceptual framework". *Journal of Marriage and the Family*, 60, 277-292.
- Dönmez, Ö. (2019). Babasavar Annelik Ölçeği'nin Geliştirilmesi ve Okul Öncesi Çağda Çocuğu Olan Anne-Babaların Etkileşim Davranışlarının İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Ebeoğlu, M. (2021). Ergenlik döneminde baba katılımının incelenmesi: Ekolojik Sistemler Kuramı Perspektifi. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Epstein, J. L. (1990). "School and family connections: Theory, research, and implications for integrating sociologies of education and family". *Marriage and Family Review*, 15(1-2), 99-126.
- Fagan, J., ve Barnett, M. (2003). "The relationship between maternal gatekeeping, paternal competence, mothers' attitudes about the father role, and father involvement". *Journal of Family Issues*, 1020-1043.
- Fagan, J., ve Cherson, M. (2017). "Maternal gatekeeping: The associations among facilitation, encouragement, and low-income fathers' engagement with young children". *Journal of Family Issues*, 38(5), 633-653.
- Filiz, Z. ve Yaprak, B. (2009). "A study on classifying parenting styles through discriminant analysis". *Journal of Theory and Practice in Education*, 5 (2), 195-209.
- Flouri, E. (2006). "Parental interest in children's education, children's self-esteem and locus of control, and later educational attainment: Twenty-six year follow-up of the 1970 British birth cohort". *British Journal of Educational Psychology*, 76 (1), 41-55.

- Gaunt, R. (2008). "Maternal gatekeeping antecedents and consequences". *Journal of Family Issues*, 29(3), 373-395.
- Gaunt, R., ve Pinho, M. (2018). "Do sexist mothers change more diapers? Ambivalent sexism, maternal gatekeeping, and the division of childcare". *Sex Roles*, 79(3), 176-189.
- Gazi, T. (2019). Anelik bekçiliği ve evlilik uyumunun baba katılımı ve baba-ergen ilişkilerindeki rolünün incelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Holmes, E., Dunn, K., Harper, J., Dyer, W., ve Day, R. (2013). "Mother knows best? Inhibitory maternal gatekeeping, psychological control, and the mother-adolescent relationship". *Journal of Adolescence*, 36, 91-101.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (1999). *Yeni İnsan ve İnsanlar*. Evrim Yayınevi: İstanbul.
- Kandır, A. ve Alpan, Y. (2008). "Okul öncesi dönemde sosyal-duygusal gelişime anne-baba davranışlarının etkisi". *Aile ve Toplum*, 10(4), 33-38.
- Karabulut, H., ve Şendil, G. (2017). "Anelik bekçiliği ölçeği'nin (ABÖ) Türkçe'ye uyarlanması". *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(61), 686-699.
- Kaufman, R., ve Pickar, D. (2017). "Understanding parental gatekeeping in families with a special need child". *Family Court Review*, 55(2), 195-212.
- Kaya, A., Bozaslan, H., ve Genç, G. (2012). "Üniversite öğrencilerinin anne-baba tutumlarının problem çözme becerilerine, sosyal kaygı düzeylerine ve akademik başarılarına etkisi". *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18, 208-225.
- Kaya, M. (1997). "Ailede anne-baba tutumlarının çocuğun kişilik ve benlik gelişimindeki rolü". *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 9(9), 193-204.
- Kıraççı, B. (2021). Okul Öncesi Dönemdeki Özel Gereksinimli Çocuklarda Baba Katılımı ile Anne Bekçiliğinin İlişkisi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kulik, L., ve Tsoref, H. (2010). "The entrance to the maternal garden: environmental and personal variables that explain maternal gatekeeping". *Journal of Gender Studies*, 19(3), 263-277.

- Ladage, J. (2015). Motivation, marital quality, maternal gatekeeping, breadwinning, and father identity: Models of biological fathers' and stepfathers' involvement in childcare. Unpublished Ph.D. thesis. Old Dominion University, United States.
- Lee, M. (2010). The Big Five Personality Traits and Maternal Gatekeeping at the Transition to Parenthood. Unpublished Ph.D. thesis. The Ohio State University, United States.
- McBride, B., Brown, G., Bost, K., Shin, N., Vaughn, B., ve Korth, B. (2005). "Paternal identity, maternal gatekeeping, and father involvement". *Family Relations*, 360–372.
- Moore, E. (2012). "Paternal banking and maternal gatekeeping in postdivorce families". *Journal of Family Issues*, 33(6), 745–772.
- Ozankaya, Ö. (2000). *Sosyoloji Ders Kitabı*. Doğan Yayıncılık: Ankara.
- Özgün, Ö. (2011). I. Bölüm: Aile ile ilgili temel kavramlar ve tarihsel süreçte çocuğun eğitiminde aile. Y. Aktaş Arnas (Ed.) içinde *Aile Eğitimi ve Okul Öncesinde Aile Katılımı* (s.11-20). Vize Yayıncılık: Ankara.
- Pedersen, D. E., ve Kilzer, G. (2014). "Work-to-family conflict and the maternal gatekeeping of dual-earner mothers with young children". *Journal of Family and Economic Issues*, 35(2), 251-262.
- Pekel-Uludağlı, N. (2019). "Are uninvolved fathers really incompetent and unsatisfied? Testing the mediator role of father involvement from fathers' perspectives". *European Journal of Developmental Psychology*, 16(5), 538-551.
- Pleck, J. H. ve Masciadrelli, B. P. (2004). Paternal involvement by U.S. residential fathers: Levels, sources and consequences. In: M. E. Lamb (Ed.), *The role of the father in child development* (4th ed., pp. 222-271). John Wiley and Sons: New York.
- Pleck, J. (2010). Paternal involvement: Revised conceptualization and theoretical linkages with child outcomes. In M. E. Lamb (Ed.), *The role of the father in child development* (5th ed., pp. 58-93). Wiley: New York.
- Pruett, M. K., Williams, T. Y., Insabella, G., ve Little, T. D. (2003). "Family and legal indicators of child adjustment to divorce among families with young children". *Journal of Family Psychology*, 17(2), 169–180.
- Pruett, M. K., Arthur, L. A., ve Ebling, R. (2007). "The hand that rocks the cradle: Maternal gatekeeping after divorce". *Pace Law Review*, 27, 709-739.

- Puhlman, D., ve Pasley, K. (2013). "Rethinking maternal gatekeeping". *Journal of Family Theory and Practice*, 176–193.
- Puhlman, D. J., ve Pasley, K. (2017). "The maternal gatekeeping scale: Constructing a measure". *Family Relations*, 66(5), 824-838.
- Roggman, L. A., Boyce, L. K., Cook, G. A., Christiansen, K., ve Jones, D. (2004). "Playing with daddy: Social toy play, early head start, and developmental outcomes". *Fathering: A Journal of Theory, Research, and Practice about Men as Fathers*, 2(1), 83–108.
- Saini, M., Drozd, L., ve Olesen, N. (2017). "Adaptive and maladaptive gatekeeping behaviors and attitudes: Implications for child outcomes after separation and divorce". *Family Court Review*, 55(2), 260–272.
- Sano, Y., Richards, L., ve Zvonkovic, A. (2008). "Are mothers really "gatekeepers" of children?: Rural mothers perceptions of nonresident fathers' involvement in lowincome families". *Journal of Family Issues*, 29(12), 1701-1723.
- Schoppe-Sullivan, S., Brown, G., Cannon, E., Mangelsdorf, S., ve Sokolowski, M. (2008). "Maternal gatekeeping, coparenting quality, and fathering behavior in families with infants". *Journal of Family Psychology*, 389–398.
- Schoppe-Sullivan, S., Altenburger, L., Lee, M., Bower, D., ve Kamp Dush, C. (2015). "Who are the gatekeepers? Predictors of maternal gatekeeping". *Parenting*, 15(3), 166-186.
- Seçer, Z., Çeliköz, N., ve Yaşa, S. (2008). "Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden çocukların annelerinin ebeveynliğe yönelik tutumları". *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19, 413-428.
- Shiffman C. D. (2013). "The juggling act: Navigating parent involvement in the welfare reform era". *Educational Policy*, 27(1), 64-91.
- Smith, J., Wohlstetter, P., Kuzin, C. A., ve De Pedro, K., (2011). "Parent involvement in urban charter schools: New strategies for increasing participation". *The School Community Journal*, 21(1), 71-94.
- Stevenson, M. M., Fabricius, W. V., Cookston, J. T., Parke, R. D., Coltrane, S., Braver, S. L., ve Saenz, D. S. (2014). "Marital problems, maternal gatekeeping attitudes, and father–child relationships in adolescence". *Developmental Psychology*, 50(4), 1208.

- Sucuoğlu, H., Özkal, N., Yıldız Demirtaş, V., Güzeller, C. O. (2015). “Çocuğa yönelik anne-baba ilgisi ölçeğinin geliştirme çalışması”. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 242-263
- Teubert, D., ve Pinquart, M. (2010). “The association between coparenting and child adjustment: A meta-analysis”. *Parenting: Science and Practice*, 10(4), 286-307.
- Trinder, L. (2008). “Maternal gate closing and gate opening in postdivorce families”. *Journal of family issues*, 29(10), 1298-1324.
- Tu, Y. C., Chang, J. C., ve Kao, T. F. (2014). “A study on the relationships between maternal gatekeeping and paternal involvement in Taiwan”. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 122, 319-328.
- Tuzcuoğlu, N., Cengiz, Ö., ve Küsmüş, G. İ. (2020). “Okul öncesi dönem çocuklarının saldırganlık yönelimleri ile annelerinin ilgi düzeylerinin belirlenmesi”. *Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi*, 4(1), 3-28.
- Yavuzer, H. (1994). *Çocuk Psikolojisi*. Remzi Kitabevi: İstanbul.
- Yavuzer, H. (2003). *Çocuğu Tanımak ve Anlamak*. Remzi Kitabevi: İstanbul.
- Yavuzer, H., Köknel, Ö., Kulaksızoğlu, A., Ayhan, H., Dodurgalı, A., ve Ekşi, H. (2013). *Çocuk ve Ergen Eğitiminde Anne Baba Tutumları*. Timaş Yayınları: İstanbul.
- Yeung, W. J., Sandberg, J. F., Davis-Kean, P. E., ve Hofferth, S. L. (2001). “Children's time with fathers in intact families”. *Journal of Marriage and Family*, 63(1), 136-154.
- Zvara, B. J., Schoppe-Sullivan, S. J., ve Dush, C. K. (2013). “Fathers' involvement in child health care: associations with prenatal involvement, parents' beliefs, and maternal gatekeeping”. *Family relations*, 62(4), 649-661.
- Zvara, B., Mills-Koonce, W., ve Cox, M. (2016). “Intimate partner violence, maternal gatekeeping, and child conduct problems”. *Family Relations-Interdisciplinary Journal of Applied Family Studies*, 647-660.
- Walker, A. J., ve McGraw, L. A. (2000). “Who is responsible for responsible fathering?”. *Journal of Marriage and family*, 62(2), 563-569.

Wang, X., Yu, Y., Zhu, R., ve Ji, Z. (2019). "Linking maternal gatekeeping to child outcomes in dual-earner families in China: The mediating role of father involvement". *Early Child Development and Care*, 191(2), 187-197.

Wang, J., ve Schoppe-Sullivan, S. J. (2021). "The roles of mothers' perceptions of grandmothers' gatekeeping and fathers' parenting competence in maternal gatekeeping". *Family Relations*, 70(5), 1435-1448.

EKLER

EK 1

DEMOGRAFİK BİLGİ FORMU – ANNE

Form Doldurma Tarihi: ___/___/_____

Çocuğun Adı Soyadı: _____

Çocuğun Devam Ettiği Okul: _____

Çocuğun Doğum Tarihi : ___/___/_____

1- Çocuğun Cinsiyeti

- Erkek ( )
- Kız ( )

2- Çocuğun Doğum Sırası

- İlk Çocuk ( )
- Ortanca ya da ortancalardan biri ( )
- Son Çocuk ( )
- Tek Çocuk ( )

3- Çocuğun Kardeş Sayısı

- Tek Çocuk ( )
- İki Kardeş ( )
- Üç Kardeş ( )
- Üç ve daha fazla ( )

4- Anne Yaşı _____

5- Anne Öğrenim Durumu _____

6- Anne Mesleği _____

7- Anne Gelir Düzeyi _____

8- Anne Çalışma Saati (günlük) _____

9- Evlilik Süresi _____

10- Evde yaşayan büyük anne sayısı _____

11- Evde yaşayan büyük baba sayısı _____

EK 2
DEMOGRAFİK BİLGİ FORMU – BABA

Form Doldurma Tarihi: ___/___/_____

Çocuğun Adı Soyadı: _____

Çocuğun Devam Ettiği Okul: _____

Çocuğun Doğum Tarihi : ___/___/_____

1- Çocuğun Cinsiyeti

• Erkek ( )

• Kız ( )

2- Çocuğun Doğum Sırası

• İlk Çocuk ( )

• Ortanca ya da ortancalardan biri ( )

• Son Çocuk ( )

• Tek Çocuk ( )

3- Çocuğun Kardeş Sayısı

• Tek Çocuk ( )

• İki Kardeş ( )

• Üç Kardeş ( )

• Üç ve daha fazla ( )

4- Baba Yaşı _____

5- Baba Öğrenim Durumu _____

6- Baba Mesleği _____

7- Baba Gelir Düzeyi _____

8- Baba Çalışma Saati (günlük) _____

9- Evlilik Süresi _____

10- Evde yaşayan büyük anne sayısı _____

11- Evde yaşayan büyük baba sayısı _____

EK 3
BİLGİLENDİRİLMİŞ ONAM FORMU

ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

ETİK KURULU

BİLGİLENDİRİLMİŞ ONAM FORMU

Bu formun amacı katılmanız rica edilen araştırma ile ilgili olarak sizi bilgilendirmek ve katılmanız ile ilgili izin almaktır.

Bu kapsamda “Okul Öncesi Dönem Çocukların Ebeveynlerinin Babasavar Annelik Düzeyleriyle Anne- Babanın Çocuğa Yönelik İlgisi Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” başlıklı araştırma “Emre İnce” tarafından **gönüllü katılımcılarla** yürütülmektedir. Araştırma sırasında sizden alınacak bilgiler gizli tutulacak ve sadece araştırma amaçlı kullanılacaktır. Araştırma sürecinde konu ile ilgili her türlü soru ve görüşleriniz için aşağıda iletişim bilgisi bulunan araştırmacıyla görüşebilirsiniz. Bu araştırmaya **katılmama** hakkınız bulunmaktadır. Aynı zamanda çalışmaya katıldıktan sonra çalışmadan **çıkabilirsiniz**. Bu formu onaylamanız, **araştırmaya katılım için onam verdiğiniz** anlamına gelecektir.

Araştırmayla İlgili Bilgiler:

Araştırmanın Amacı: Okul öncesi dönem çocukların ebeveynlerinin babasavar annelik düzeyleriyle anne-babanın çocuğa yönelik ilgisi arasındaki ilişkinin saptanabilmesi.

Araştırmanın Nedeni: Okul öncesi dönemdeki çocukların ebeveynlerinin babasavar annelik düzeyleriyle anne- babanın çocuğa yönelik ilgi özelliklerini ortaya koyması açısından bu çalışmanın önem taşıyan bir çalışma olduğu söylenebilir. Bu çalışma ile aileler ve eğitimcilere yol gösterilerek, konunun önemine dikkat çekmek hedeflenmiştir.

Çalışmaya Katılım Onayı:

Katılmam beklenen çalışmanın amacını, nedenini, katılmam gereken süreyi ve yeri ile ilgili bilgileri okudum ve gönüllü olarak çalışma süresince üzerime düşen sorumlulukları anladım. Çalışma ile ilgili ayrıntılı açıklamalar sözlü olarak araştırmacı tarafından yapıldı. Bu çalışma ile ilgili faydalar ve riskler ile ilgili bilgilendirildim.

Bu araştırmaya kendi isteğimle, hiçbir baskı ve zorlama olmaksızın katılmayı kabul ediyorum.

Katılımcının (Islak imzası ile)

Adı-Soyadı:

İmzası:

Araştırmacının

Adı-Soyadı:

e-posta:

EK 4
ETİK KURUL İZİNİ

T.C.
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
BİLİMSEL ARAŞTIRMA ETİK KURULU
PROJE/ARAŞTIRMA DEĞERLENDİRME SONUÇ RAPORU

Toplantı Tarihi	07.09.2020
Toplantı Sayısı	01
Başvuru Protokol Numarası	2020/04
Başvuru Tarihi	26.06.2020
Proje/Araştırma Başlığı	Okul Öncesi Dönem Çocukların Ebeveynlerinin Babasavar Annelik Düzeyleriyle Anne-Babanın Çocuğa Yönelik İlgisi Arasındaki İlişkinin İncelenmesi
Proje/Araştırma Yürütücüsü	Emre İNCE
Karar	Bilimsel Araştırma Etik Kurallarına uygundur.
Açıklamalar	-

EK 5
ARAŞTIRMA İZNİ

T.C.
İZMİR VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 12018877-604.01.02-E.17271591
Konu : Araştırma İzni

26/11/2020

VALİLİK MAKAMINA

- İlgi :a) MEB Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün 21.01.2020 tarihli ve 81576613-10.06.02-E.1563890 sayılı yazısı (Genelge 2020/2).
b) Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Rektörlüğü Öğrenci İşleri Daire Başkanlığının 20/10/2020 tarihli ve 93130991-044-E.2000163157 sayılı yazısı.

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Enstitüsü Temel Eğitim Anabilim Dalı Okul Öncesi Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Programı Öğrencisi Emre İNCE " Okul Öncesi Dönem Çocukların Ebeveynlerinin Babasavar Annelik Düzeyleriyle Anne-Babanın Çocuğa Yönelik İlgisi Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" konulu tez çalışmasını Müdürlüğümüze bağlı ilgi (b) yazı ekinde bulunan listede adı geçen anaokullarındaki öğrenci ebeveynlerine anket/ölçek uygulaması yapmak istediği ilgi (b) yazıda belirtilmektedir.

Söz konusu ölçeklerin uygulanmasının, ekli listede belirtilen okullarda 2020-2021 eğitim öğretim yılında eğitim öğretimin başlamasıyla eğitim öğretimi aksatmayacak ve eğitim kurumu yöneticilerinin uygun gördüğü şekilde yapılması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınıza arz ederim.

Harun YAZAR
Millî Eğitim Müdür V.

OLUR
26/11/2020

Erhan GÜNAY
Vali a.
Vali Yardımcısı

Ek:
1-Araştırma Değerlendirme Formu (1 Sayfa)
2-Ölçek Formları (14 Sayfa)

Adres: Fevzi Paşa Mah.452 Sok No:15 Konak-İZMİR
Elektronik Ağ: izmir.meb.gov.tr
e-posta: arge35@meb.gov.tr

Bilgi için: F.KARAÜNLÜ(Şef)
Tel: 0 (232) 280 37 85
Faks: 0 (232) 280 38 47

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evnaksorgu.meb.gov.tr> adresinden 4ea7-5077-3657-9cd9-9236 kodu ile teyit edilebilir.

EK 6

ÖLÇEK KULLANIM İZİNİ

Çocuğa Yönelik Anne-Baba İlgisi Ölçeği / izin Gelen Kutusu x

EMRE İNCE
Alıcı:
15 Ocak Çar 13:15 ☆ ↶ ⋮

Merhaba Hale hocam.Kusuruma bakmayın rahatsız ediyorum.
Ben Emre İnce. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'nde Yüksek Lisans öğrencisiyim. Okul öncesi alanında tez çalışması yürütmekteyim. Geliştirmiş olduğunuz, Çocuğa Yönelik Anne-Baba İlgisi Ölçeği'ni izniniz olursa tezimde kullanmak istiyorum.

...
İYİ GÜNLER.

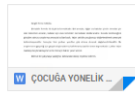
Hale Sucuoğlu
Alıcı: ben
29 Ocak Çar 13:43 ☆ ↶ ⋮

Emre merhaba,
Geliştirmiş olduğunuz, Çocuğa Yönelik Anne-Baba İlgisi Ölçeği'ni tezinde kullanabilirsiniz. Ölçek ekte yer almaktadır. İyi çalışmalar dilerim..

Doç. Dr. Hale Sucuoğlu
DEÜ. Buca Eğitim Fakültesi
Eğitim Bilimleri Bölümü
Eğitim Programları ve Öğretim ABD
Buca/İZMİR

EMRE İNCE
15 Oca 2020 Çar. 13:15 tarihinde şunu yazdı:

***

Babasavar Annelik Ölçeği Gelen Kutusu x

EMRE İNCE
24 Şub 2020 Pzt 12:29 ☆ ↶ ⋮

Merhaba Özlem hocam.Kusuruma bakmayın rahatsız ediyorum.

Ben Emre İnce. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'nde Yüksek Lisans öğrencisiyim. Okul Öncesi Eğitimi alanında tez çalışması yürütmekteyim. Geliştirmiş olduğunuz, Babasavar Annelik Ölçeği'ni izniniz olursa tezimde kullanmak istiyorum.

İyi çalışmalar.
Emre İnce.

Özlem DÖNMEZ
25 Şub 2020 Sal 10:33 ☆ ↶ ⋮

Merhaba hocam,
Eklili dosyalarda ölçek maddeleri ve bilgi kitapçıklarını gönderiyorum. Kaynak göstererek yazmanızı, ölçeği çalışmanızda paylaşmanızı ve çalışmanız yayınlandıktan sonra benimle paylaşmanızı rica ediyorum.
İyi çalışmalar dilerim.

EMRE İNCE
25 Şub 2020 Sal, 10:14 tarihinde şunu yazdı:

***

2 Ek

